

BIBLIION

"HABENT
SUA
FATA
LIBELLI"

PUBLICAȚIE DE BIBLIOLOGIE • ANUL VI Nr. 1-2 1998 / ANUL VII Nr. 1-2 1999

LA UN NOU ÎNCEPUT

Noul edificiu al Bibliotecii Județene Constanța pe care-l inaugurăm astăzi, la împlinirea a opt decenii de la Marele Unire și a 120 de ani de la revenirea Dobrogei la patrie, este, trebuie să fie o casă a spiritului, a reflectiei aplicate, a dialogului fertil cu marile personalități culturale de ieri și de azi, prin intermediul cărții. Spiritualitatea, dimensiune incontestabilă a acestor străvechi meleaguri românești, edificată cu abnegație de către înaintașii noștri, își găsește în acest nou așezământ spațiul ideal, expresiv și dinamizator totodată. Pentru că principiul care a stat la baza edificării noii Bibliotecii a fost acela al unei instituții apte să depășească simpla calitate de depozit de carte inertă, principiul ce se va putea desluși în timp și, în consecință abonații noștri vor fi beneficiari materializației unui amplu și ambitios proiect de instituție cu multiple funcționalități, parametrii unui edificiu modern, a cărui dotare și sistematizare fac, fără exagerări, cînste pragului mileniului trei.

Oferta de lectură și documentare în numeroase domenii socio-profesionale și pentru toate vîrstele, informația asupra a ceea ce s-a petrecut și se petreacă în lumea noastră atât de vie și imprevizibilă, de tehnici de comunicare la standarde internaționale, oferă aceasta, zic, multiplă care poate asigura sursele unor ample sinteze se asociază cu alte atribuții moral profesionale ale specialistului, omului de bibliotecă apt să coordoneze drumul informației spre cititor. Si apoi, nu e de conceput ca această împunătoare casă a cărtii să nu-și sporească rolul de ferment spiritual, de factor responsabil al largirii orizontului de cultură prin organizarea unor simpozioane, expoziții, mese rotonde, sesiuni științifice, prin editarea unor lucrări de referință și, de ce nu, prin asumarea calității de instituție pilot în sistem, fapt legitimat de patrimoniu de carte și de mijloacele tehnice performante. De aici nu ne va fi greu să ne integrăm în rețea internațională de specialități prin schimbului de valori materiale sau simbolice. Ne revine aşadar nouă, bibliotecarilor, alături de respectarea deontologiei profesionale, nobila misiune de a fi în pas cu cerințele celui mai avizat cititor, ba chiar de a-i veni în întărimine stimulându-i apetitul pentru lectură și oferindu-i senza de imbogătire informațională.

Personalul Bibliotecii, competent și solidar, se va afia mereu la înălțimea acestor cerințe.

Îmi exprim satisfacția de cetățean al acestui oraș și de om al cărții pentru darul pe care ediliile noștri, în primul rând Consiliului Județean, comunitatea toritană l-au oferit Constanței și țării. Să mulțumesc, în numele beneficiarilor Bibliotecii tuturor celor care, într-o perioadă de austeritate economică și de întristătoare derăuță morală, cu considerabile eforturi materiale au acordat, printre atâțea și atâțea solicitări presante, prioritate unui edificiu cu menire culturală, un edificiu

care intrunește toate motivele să devină, de astăzi, o adevarată instituție emblematică a județului.

Este cazul, totodată, să aduc în numele beneficiarilor, călduroase multumirile celor care au proiectat și executat această lucrare de proporții impresionante, as zice monumentală, cu aceea grija și competența menite să satisfacă pe deplin rigorile funcționale ale unui așezământ de cultură. Cred că sunt în asentimentul tuturor afirmând că acest edificiu a devenit deja un reper urbanistic remarcabil, un fel de kilometru 0 al unor largi desfășurări edilitare constănțene de perspectivă, iar numele celor care l-au ctitorit, l-au edificat pentru cel puțin un veac de acum înainte va rămâne inscripționat pe piatra clădirii, arhitectii Petre și Paula Pintilieșcu, COM-CM Constanța - director, Anghel Blu. Numele lor vor fi retinute în Cartea de Onoare a Bibliotecii alături de numele edililor care ne au dăruit, în prag de sărbători, această minunată casă a cărtii. Menționez cu respect proiectarea profesională a celor ce au asigurat utilitățile clădirii: Instalații 3 Constanța - director, Dan Cojocea și Hidroedil Constanța - director, I. Hasea.

Tin să mulțumesc în mod special colegilor mei, lucrătorii Bibliotecii Județene Constanța, pentru deosebitul efort depus la mutarea fondului de carte în acest nou sediu și pentru profesionalismul de care au dat dovadă în reorganizarea colecțiilor și a sistemului de funcționare.

Aducem caldele noastre mulțumiri domnului Constantin Dumitru Zamfir, fostul director al Bibliotecii Județene, personalitate marcantă a biblioteconomiei românești, initiatorul acestui amplu proiect pe care-l desăvârșim noi, astăzi.

Mulțumesc în numele colectivului de oameni ai cărtii și al Dumneavoastrăi generoșilor sponsori ai Bibliotecii Județene fără de care operatiunile de mutare a fondului de carte, amobilierului și momentului inaugurației ar fi avut loc: S.C.H. Constanța, ARGOSS A. Cernavodă, DOBROPORT S.A. Cernavodă, UTIL TRANS Constanța, SAREX Constanța, COM CEREAL Constanța, MECONSIT Constanța, SAMMARINA Constanța, RADET Constanța, Raja Constanța, LIBRIS MARIS Constanța, COMAT S.A. Constanța, Regia de Drumuri și Poduri Constanța, MAMIA S.A. Constanța, Unităților Militare și Jandarmeriei Constanța, în mod special domnului general Constantin Zaca, domnului col. Ion Cămpleanu, domnului col. Pandeleșcu, Muzeul de Artă Constanța, Arhiepiscopiei Tomisului și nu în ultimul rând cititorilor noștri, care au dat dovadă de răbdare, înțelegere și care au făcut alături de noi în inaugurarea acestui edificiu o curată și minunată sărbătoare.

Drd. prof. Liliana LAZIA
Director general al Bibliotecii Județene Constanța

2000 • ANUL MIHAI EMINESCU • 2000

EMINESCU și DOBROGEA

Instrument liric și, totodată, atitudine filosofică, imaginea mării constituie o opțiune poetică fundamentală a operei eminesciene, realitate remarcată în unanimitate de critica literară. Evident, această realitate a dat naștere întrebării: metafora mării în opera eminesciană a fost inspirată cumva și de Marea Neagră, marea românească, sau numai de lecturile sale filosofice și literare? Cum problema râmâne controversată, articolul de față își propune să releve legăturile lui Mihai Eminescu cu Dobrogea, provincia noastră maritimă precum și modul cum a fost receptat mesajul spiritualității eminesciene în tinutul euxin.

Cum se știe, vicisitudinile politice au marcat deosebit de dureroas existența poetului, care s-a văzut brutal destituit din funcția de revizor școlar al județelor Iași și Vaslui, apoi înălțat de la redacția "Curierul de la Iași", fiind nevoie să accepte postul de redactor la foaia junimistă "Timpul" din Capitală (fondată la 15 martie 1876, ca organ al partidului conservator de sub președinția lui Lascăr Catargiu), începând cu luna octombrie 1876. Gazetă practicată de Eminescu la "Timpul" (ca și mai înainte la "Curierul de la Iași"), pe lângă un înalt profesionalism, este marcată de o fierbinte dragoste de țară. În atmosferă deosebit de agitată de după Războiul de Independență, când tratatele internaționale au validat revenirea Dobrogei la țară, Mihai Eminescu scria în "Timpul": "Dreptul nostru este istoric. Dacă împrejurările politice sunt de natură a-l sprijini, cu atât mai bine". Într-un articol bine documentat ("Timpul", 9 august 1878), poetul întreprinde o incursiune în istoria zbuciumată a Dobrogei: "Urmași ai dacilor și romanilor și cei din urmă posessori ai Dobrogei înaintea cuceririi (otomane - n.n.), dreptul nostru este întemeiat, dar sprijinul cel mai bun al acestui drept sunt împrejurările chiar". În articolul *Necesitatea unei constituante* ("Timpul", 20 august 1878), Eminescu preciza: "... continuarea Deltei de pe malul drept al Dunării, adică

Dobrogea e o dependentă naturală a țării românești, curând după întemeierea acestui principat".

Poetul era îndestul de informat asupra realităților economice ale provinciei și configurației etnică. Într-un articol ("Timpul", 2 septembrie 1878), Eminescu scrie că populația Dobrogei se bucura, sub administrația otomană, de o fiscalitate mai generoasă decât orunde în Europa, fapt care o ridicase la o oarecare prosperitate materială, superioară acelei a conaționalilor din principate, asupriți și de domnitori și de boierime (realitate evidentă pe larg de Ion Ionescu de la Brad în studiul său de la 1850 - *Excursion agricol dans le plain de la Dobroudja*, precum și în corespondența lui cu Ion Ghica din același an). Poetul relevă masivitatea elementului românesc și indică, nu fără exactitate, unde se afirmă acesta predominant în tinutul euxin. Potrivit același articol, românii trăiau în număr mare la Tulcea, la Măcin, Mahmudia, Isaccea, Greci. Eminescu notează și câteva localități curăț românesti: "marile sate" Niculitel, Topalu, Răsova, apoi Sarighiol, Agighiol, Calica, Sabangia, Nalbant, Căslă, Somova, Parcheș, Rachel, Luncavita, Văcăreni, Garvăni, Jijila, Turcoaia, Satu Nou, Peceaga, "marele sat Dăieni", Cochirleni, Vlahchioi, ("satul român") și multe altele, apoi români se întindea "departe de țară", amestecați mai mult sau mai puțin cu alte populații. Mocanii, care "sunt așezați și umbă cu turmele", populau satele Varoș, Gârlciu, Groapa Ciobanului etc.

Dobrogea a continuat să stea în atenția publicistică eminesciană și după revenirea la patrie. O problemă care a dat multă bătălie de cap oamenilor politici români a fost aceea a răscumpărării de către statul român a căii ferate Cernavoda - Constanța, construită și exploatață de o companie engleză (Danube and Black Sea Railway Company Limited).

Constantin CIOROIU
Continuare în pag. 3

BREVIAR

• La 20 martie 1998, cu prilejul Zilelor Francofoniei a fost continuat duplexul cultural organizat de Secția pentru copii a B.J. Constanța și Biblioteca din Les Aubiers, Franța, duplex început în decembrie 1997, la invitația părții franceze; a fost vernisată expoziția **Basmul românesc ilustrat de copiii francezi** (60 de lucrări) • În perioada august-noiembrie 1998 a avut loc mutarea B.J. Constanța în localul din str. Mircea cel Bătrân nr. 104A • Iubitorii cărții au participat în zilele de 3-6 septembrie 1998 la **Salonul Național de Carte și Bunuri Culturale - TOMIS '98**, care a programat și simpozionul **Biblioteca, instituție editoare** • În ziua de 27 noiembrie 1998, un sobor de preoți, în frunte cu **Î.P.S.S. Lucian Florea**, arhiepiscopul Tomisului, a făcut o slujbă de sfintire a noului edificiu al B.J. Constanța • Expozițiile dedicate Zilei Naționale a României și împlinirii a 120 de ani de la revenirea Dobrogeia țără au însoțit ceremonia de inaugurare a noului sediu al B.J. Constanța (1 Decembrie 1998), la care au participat: dl. **Stelian Duțu**, președinte al Consiliului Județean Constanța, dl. **Dan Gabriel Iordache**, vicepreședinte al C.J. Constanța, dl. **Gh. Mihăiescu**, primarul Constanței, dl. Virgil Lungu, inspector șef al Inspectoratului pentru Cultură al județului Constanța, dl. prof. univ. dr. **Ion Bitoleanu**, precum și alte personalități culturale din județ și din țară, cititori și bibliotecari • În zilele de 3-5 mai 1999 au fost organizate ample manifestări în cadrul Zilelor Bibliotecii "Ovidius" din Chișinău, la care a participat și o delegație a Uniunii Scriitorilor - Filiala Constanța și a B.J. Constanța • La 24 iulie, 1999 a fost inaugurat, în prezența d-lor **Stelian Duțu și Dan Gabriel Iordache**, nou local al Filialei nr. 5 din str. Fragilor nr. 7, cartierul Tomis Nord, pus la dispoziție prin bunăvoindă Inspectoratului de Învățământ al județului Constanța; cu acest prilej a fost lansată mapa documentară **Eclipsa de Soare din 11 august 1999**, elaborată de lucrătorii B.J. Constanța • **Cartea dobrogeană în bibliotecile din România și Dobrogea în cultura românească** au fost temele simpozionului din 21-22 octombrie 1999, la care au participat bibliotecari din toată țara • Ministerul Culturii, Inspectoratul pentru Cultură al Județului Constanța și B.J. Constanța au organizat în ziua de 7 decembrie o consfătuire cu bibliotecarii comunității din județul Constanța cu metodiști de la bibliotecile județene din Brăila, Ploiești, Tulcea, Mehedinți și Timișoara • Tot în ziua de 7 decembrie Consulatul General al Turciei la Constanța a propus publicului o expoziție dedicată lui **Kemal Atatürk**, fondatorul Turciei moderne • Al doilea

seminar pe teme de educație ecologică și o expoziție de arte de profil au fost organizate în aulă, respectiv holul B.J. Constanța de către Centrul de Informare, Educare și Resurse pentru Marea Neagră - Mare Nostrum - Constanța în perioada 11-21 decembrie 1999 cu sprijinul Miliendienst Rijnord, Olanda • Secția pentru copii a dăruit și anul acesta (17 decembrie) îniciilor cititori **Sărbătoarea Pomului de Iarnă**, cu concursul cercului de pictură **Rainbow**, îndrumat de prof. V. Lungu, G. Moise, A. Drăguț.

DONATII

• Fundația SEVERIN SABIN IVAN (1.000 volume) - cărți de medicină, îndeosebi ediții privind acupunctura, kinetoterapie, medicina naturistă, dar și literare (autori români și străini) cu precădere literatură franceză, în original precum și un ceas electronic pentru Sala catalogelor • Fundația ANA DALFO București, prin dl. ing. Gabriel DARABAN (450 volume) • D-na ing. Ionela DARABAN (500 volume - titluri din varii domenii) • WORLD VISION INTERNATIONAL (350 vol.) • Dr. Gheorghe Emil CATRINOIU, stabilit în Germania (2.170 vol., îndeosebi din domeniul popularizării științei) • Fundația DR. ING. GHEORGHE LEPĂDATU (985 volume) • UNIUNEA TURCOTĂTARĂ DIN ROMÂNIA (400 vol.) • D-na avocat Cristina CÂRSTEIA (90 de cărți, 69 de numere din **Magazin istoric**, 33 de discuri) • Dl. prof. Ion CODRESCU (41 de cărți și reviste HAIKU) • Dl. Pavel LUPU-BABEI (tratate și dicționare pentru studiul limbilor orientale) • D-na Galateea CIORĂNESCU din Germania (5 numere ale revistei "Apozitia" și 6 volume semnate de poetul George Ciorănescu) • Domnii G. KUMBEȚLIAN și G. MÂNDRESCU (volumul **Calculul plăcilor**) • D-na lector univ. Elena PREDESCU (2 volume de psihologie și management în limba engleză) • D-na Livia SOMESFĂLEAN (4 titluri din cărțile sale pentru copii - 11 exemplare) • Dl. Traian PETCULESCU (14 titluri, dintre care nouă titluri în ediție bibliofilă) • Dl. prof. univ. dr. Marin MINCU (8 titluri apărute la Editura "Pontica") • Dl. prof. Constantin ȘTEFĂNESCU (2 ex. ale lucrării sale **Blocul carpatic românesc**) • Dl. dr. Alexandru BOLOGA (1 ex. al cărții la care este coautor: **Environmental Degradation of the Black Sea - Challenges and Remedies**) • FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR

EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA (3 vol.) • Dl. Aurel ROTARU din Craiova (placheta sa de versuri, **Inscriptie pe o amforă** - 14 ex.) • FLEMISH - NETHERLANDS FOUNDATION (2 ex. ale anuarului **Arts and Society in Flanders and the Netherlands** precum și volumele: **Limba neerlandeză**, de O. Vandepitte și A. Vainer și **Tările de Jos**, de I.A. Kosmann și E.H. Kosmann) • Dl. dr. Petre CHIVA din Galați (3 vol. de epigrame) • Dl. Marian MOISE (3 ex. ale cărții sale, **Tara dorobanților de fier**) • Dl. Ioan ȘTEFAN (lucrarea sa, **Maeștrii culiselor secrete** - 1 ex.) • BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "Alexandru și Aristia Aman" din Craiova (2 ex. ale lucrării **Autografe și dedicații**, semnată de Gabriela Braun și Maria Leferman) • LOTERIA NAȚIONALĂ - SUCURSALA CONSTANȚA (2 ex. ale monografiei **Loteria națională din România - o istorie ilustrată**) • D-na Maria POP (primul volum al romanului său, **Bărbatul copacilor mei** - 2 ex.) • Dl. prof. Victor CORCHES (volumele **Renașteri bulgari bucureșteni și Vazov i lugo**, de Pirin Boagiev, precum și 2 ex. ale ediției de poezii postume de Dimitrie Stelaru, **Îngerul vagabond**, îngrijită de donator) • Dl. Mircea Ioan CASIMCEA (monografia **Teatrul de stat Turda** și volumul de proză **Întâmplări la Calostra**) • Firma ASSIST SOFTWARE (volumul în memorialistic **7 zile în Athos**, de Mircea Motrici) • Leonid V. CATANCHIN (volumul său **Vlața de Rezistență**) • D-na Ioana COZMUTĂ (placheta sa de versuri, bilingvă, **Încăutare de sensuri**) • Dl. senator, prof. univ. dr. Gh. DUMITRAȘCU ("monologurile" politice **Nu, eu nu regret nimic** - 2 ex.) • Dl. Marius BEJAN (cartea sa, **Liga Navală Română**. Partea I. 1927-1949) • Dl. viceamiral drd. Traian Atanasiu (Puterea maritimă și diplomația navală).

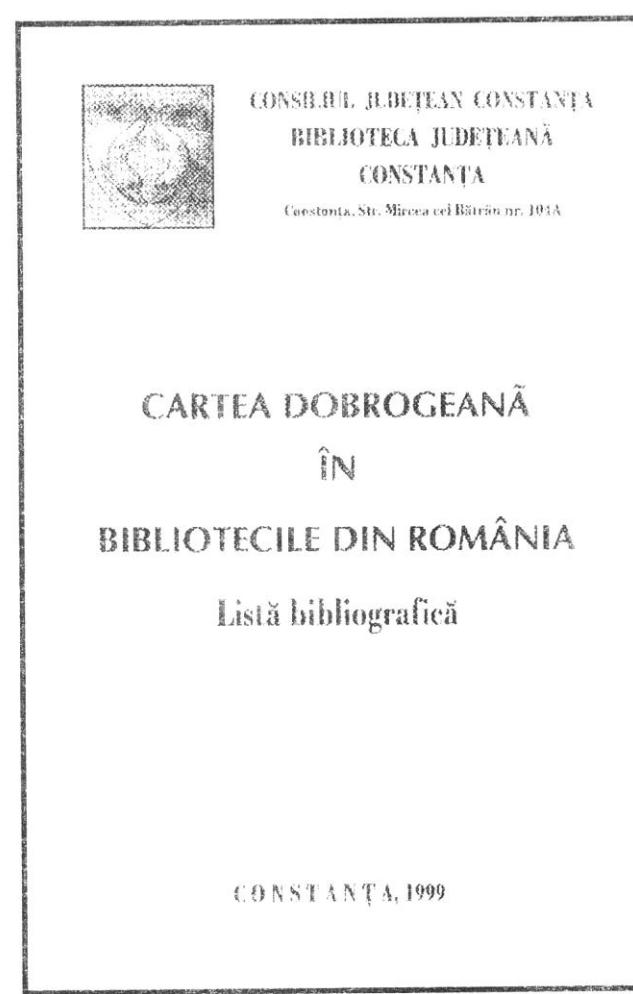
ACHIZITII DE ANTICARIAT

Biblioteca a achiziționat prin anticariat câteva cărți vechi, rare sau de însemnatate bibliofilă și documentară: un volum din opera lui HORATIU, tipărit la Paris în 1686; un exemplar din **Regulamentul Organic** (București, 1832); tomul 1 al **Magazinului istoric pentru Dacia** (București, 1845) • Tot prin anticariat au fost achiziționate o parte dintre titlurile publicate în Italia de scriitorul și criticul literar, prof. univ. dr. Marin MINCU (antologii, critică literară, traduceri).

CARTEA DOBROGEANĂ ÎN BIBLIOTECILE DIN ROMÂNIA

Realizarea **Bibliografiei Dobrogei**, proiect de anvergură al Bibliotecii Județene Constanța, demarat în anul 1965, a necesitat crearea unei baze documentare proprii. De-a lungul anilor, biblioteca a reușit să procure, prin canale diverse (achiziții de la librării și anticariate, donații, transferuri) un fond substantial de publicații privind ținutul euxin. De la Biblioteca Academiei Române s-au obținut microfilmele presei dobrogene din perioada 1878-1948, dar carte nu a făcut obiectul unui asemenea demers. Celelalte biblioteci mari din țară nu au fost cercetate din pricina obstacolului pe care îl reprezintă efortul uman și material.

Ideeza întocmirei unui catalog cumulativ al cărții dobrogene existente în bibliotecile din România a stat la baza manifestărilor organizate în zilele de 21-22 octombrie 1999, care au constat într-o expoziție de carte pe această temă, precum și simpozionul "Dobrogea în cultura românească". La solicitarea noastră au răspuns cu promptitudine și înțelegere profesională 17 biblioteci, care ne-au trimis lista cu publicații dobrogene aflate în colecțiile lor, precum și cărți pentru expoziție (Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Națională a României, bibliotecile județene din: Bacău, Bihor, Brăila, Brașov, Cluj, Dolj, Galați, Iași, Maramureș, Prahova, Sibiu, Timiș, Biblioteca Institutului Național de Cercetare și Dezvoltare Marină "Grigore Antipa", Biblioteca Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța și Biblioteca Muzeului Marinei Române). Pe baza informațiilor furnizate de bibliotecile amintite a fost întocmită o listă bibliografică ce cuprinde 423 de titluri (carte și presă), organizate alfabetic. Cele mai multe titluri aparțin B.N.R., dar și celelalte biblioteci posedă publicații de certă valoare. Este important de observat că doar 30% dintre titluri există în colecțiile Bibliotecii Județene Constanța, lucru ce dovedește că inițiativa organizării acestei acțiuni a fost profitabilă. De altfel, o bună parte dintre cărțile trimise pentru expoziție au fost deja xeroxate, proces ce va continua în timp, deoarece în listă (multiplicată sub formă de broșură) sunt indicate cotele de asezare la raft. Iată căteva cărți de indiscutabilă valoare pentru Bibliografia Dobrogei: **La Dobroudcha**, de C. Allard (Paris, 1859); **Journal**

d'un voyage de Constantinopole en Pologne, de R.P.I. Boscowich (Lausanne, 1772); **Voyage dans la Dobroudcha**, de Alfred de Caston (București, 1878); **Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Tulcea** (București, 1896); **Colonii germane din Dobrogea**, de Ioan Georgescu (Cernăuți, 1926); **Renseignements sur la Dobrogea** (București, 1879); **Excursiune agricolă în câmpia Dobrogei**, de Ion Ionescu (București, 1879); **Istoria na Dobrudza** (Sofia, 1984); **Manualul gabierului** (București, 1881); **Lettres de Maréchal de Moltke sur l'Orient** (Paris, 1872); **Les travaux de défense des romains dans Dobroudsha-Kustendje...** de Jules Michel (Paris, S.A.); **Navigatione comercială română** (București, 1896); **L'origine del Danubio** (Veneția, 1684); **Dobrogea și dobogenii**, de Constantin Pariano (Constanța, 1905); **Histria**, de Vasile Pârvan (București, 1916); **Die Flora der Dobrudscha**, de Iuliu Prodan (Bukarest, 1931); **Scrisori din captivitate**, de Constatin Sarpy (Constanța, 1927); **Coasta de Argint a României**, de Oreste Tafrali (București, 1930); **Kratka istorija na Dobrudza**, de Velizar Velkov (Varna, 1986) etc. Cu acest prilej a fost organizat și simpozionul **Dobrogea în cultura românească**. Au susținut prelegeri: ing. Dan Gabriel Iordache, drd. prof. Liliana Lazia, lector univ. dr. Stoica Lascu, prof. Ion Munteanu, Liliana Nurciu (Tulcea), drd. Carmen Atanasiu, Angela Moraru (Iași), Horia Musteță (Timișoara), Carmen Bordei și Alina Moldoveanu (Brăila), Adriana Gheorghiu, Adriana Dumitru, Corina Apostoleanu, Gelu Culicea, Eleonora Ioil, Constantin Cioroiu.

Bibliotecilor participante la expoziția "Cartea dobrogeană în bibliotecile din România" li s-au oferit diplome și cărți apărute în editurile constănțene.

Programul a cuprins și o excursie cu autocarul pe litoral, cu un popas la Sfânta Mănăstire din orașul Techirghiol.

Constantin C.

• 2000 ANUL MIHAI EMINESCU •

EMINESCU și DOBROGEA

Continuare din pag. 1

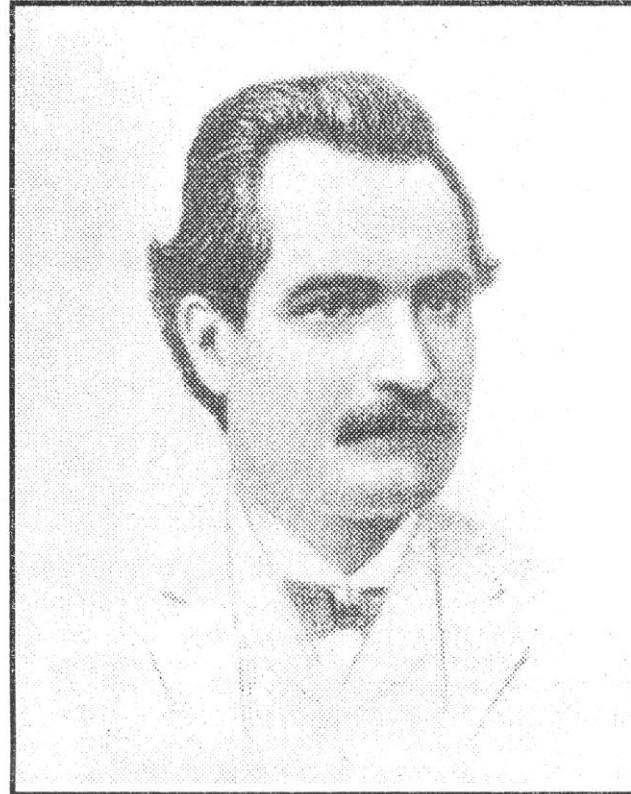
În "Timpul" (1 iulie 1880), Eminescu se arată indignat de pretențiile Marii Britanii de a impune guvernului român condițiile sale privind răscumpărarea de către acesta a liniei ferate, realizată printr-un contract otomano-britanic. El scrie: "E prea adevărat că România nici este, nici nu poate fi obligată de-a păzi un contract stabilit odinîcară între Turcia și o companie englezescă, pe căt e de adevărat că un asemenea contract inter alians nu ne privește cătuși de puțin. Dar pe căt de nedreptă e cererea, pe atât de caracteristică este pentru a dovedi poziția guvernului față cu străinătatea". Un an mai târziu ("Timpul", 9-10 iunie 1881) Eminescu revine: "Drumul de fier Cernavoda - Constanța costa 9 milioane. De când d-nii Grant, C.A. Rosetti și tovărășii au îndrăgit răscumpărarea acestui drum, el costă 17 milioane lei, adică cu 8 milioane mai mult". Cu un număr înainte, "Timpul" publicase articoulul **Răscumpărarea liniei Cernavoda - Chiștengi**, o traducere a unei broșuri editate în limba franceză.

Idee de a se sătăcă poetul, care, după cum am văzut, s-a interesat de provincia euxină, a văzut litoralul românesc, a fost seducătoare, dar se lovea de lipsa oricărui indiciu documentar. Destul de târziu - abia acum două decenii - enigma a fost dezlegată. Regretul istoric literar Augustin Z.N. Pop aflat, în timpul deseleor sale peregrinări pe urmele eminesciene, o scrisoare a poetului trimisă din Constanța, în 1882 (poetul omisese a mai trece ultima cifră a anului - notase doar 188 - iar Augustin Z.N. Pop a apreciat că este vorba de anul 1881; în vol. XVI al operelor sale, unde se află inclusă această scrisoare este trecută ca dată posibilă 1882), Veronică Micle. La începutul verii acelui an, Eminescu a stat zece zile la mare, pentru băi. Pe atunci, din lipsa căilor de comunicație, se ajungea greu pe litoral; bucuresteanul, de pildă, trebuia să călătorească până la Giurgiu cu trenul, de aici cu vaporul, până la Cernavoda, apoi, din nou cu trenul, care îl ducea la Constanța. Afiș din scrisoare, că, la Giurgiu, poetul a scăpat vaporul "care nu pleacă decât de trei ori pe săptămână". Era încă rece la mare, sezonul balnear abia debutase, totuși încă din prima zi (15 iunie) și începeau băile de mare, care îl fortifică ("promita-mi face mult bine"). Mihai Eminescu își deapăra primele impresii: "O să mă întreb ce efect mi-a făcut marea pe care o văz pentru-ntâia oară? Efectul unei nemărginiri pururei mișcări. Dar abia de două zile aici, n-am văzut-o în toate fațetele - căci ea e schimbăcioasă la culoare și în mișcări, de unde unii autori o compară cu femeia". Orasul Constanța îi apăra destul de frumos, cu case de piatră, bine gospodărit, iar viața nu era atât de scumpă - mai ales deschiderea unor hoteluri - cum fusese informat. A locuit la "Hôtel d'Angleterre" care, probabil, se afla în perimetrul hotelului "Intim" de pe str. Nicolae Titulescu (pe care Societatea "România de la Mare" a montat o placă de marmură ce consemnează momentul). Aici încărca o mansardă "deschisă din două părți asupra mării". Își exprimă dorința de a reveni în anul următor "căci băile de mare întăresc și grăbesc bătăile inimii". Noaptea, poetul contemplă orizonturile lichide: "O terasă pe fjordul înalt dă o frumoasă priveliște pe toată întinderea mării și când luna și deasupra apel, ea aruncă un plein de lucire slabă (...). Restul rămâne în întuneric și noaptea marea își merită numele ei de neagră".

Dobrogenii, sensibili la valorile perene ale literaturii, au dat numeroase dovezi de prețuire a operei și personalității eminesciene, simbol al spiritualității românești pe meleagurile pontice. Un prim semn al acestei prețuirii îl constituie, desigur, spectacolul dat la Constanța, în 1887, în beneficiul lui Eminescu, bolnav atunci, de către trupa lui I.D. Ionescu, cu piesa "Târgul din Bengal" (R. Profit, "Un act de generozitate al constănțenilor de la 1888", în Dobrogea nouă, 25 feb 1989, p. 2). Întreaga rețetă - 175 lei - a fost trimisă poetului la Botoșani. Iată adresa de răspuns a primăriei din Botoșani către primăria din Constanța: "Primarele comunei Botoșani, Domnule Primar. Suma de 175 lei trimisă de dv., crezându-se pentru incendiul din acest oraș, însă în urmă informându-ne că este pentru dl. M. Eminescu i-sau dat în primirea dsale, pentru care luându-se chitanța cuvenită suscrisă atât de dsa căt și de sora dsale, am onoare a vă înainta odată cu aceasta, spre cei din partiva regula".

Neîndoelnic însă, cel mai notabil demers dobrogean dedicat omagierii poetului a fost edificarea monumentului Mihai Eminescu. De fapt, locuitorii de la Pontul Euxin continuau o frumoasă tradiție: în anul 1887 ei au înălțat un frumos monument poetului Publius Ovidius Naso, fost cetățean al Tomisului (autor, sculptorul Ettore Ferrari din Sulmona, orașul natal al lui Ovidiu). Ideea de a ridica o statuie, aici la malul mării, autorului poeziei *Mai am un singur dor, ca o simbolică împlinire a testamentului său liric, a apartinut profesoarei constănțene Zoe Verbiceanu*. Aceasta, dinamică, a mobilizat energiile locale, și, în ciuda tuturor neîntelegerilor, eforturile ei au fost încununate prin alcătuirea, la 16 noiembrie 1930, a unui comitet, ce se va intitula "Pro Eminescu", format din 13 persoane, avându-l ca președinte pe omul de cultură și poetul Ioan N. Roman. Din comitet mai făcea parte: contraamiralul I. Bălănescu, avocatul N. Chirescu; președintele secției locale a Ligii Culturale, profesorul Gh. Coriolan, directorul Liceului Mircea cel Bătrân (care va primi funcția de casier), profesoara Maria Gh. I. Dumitru Castano, juristul Gh. L. Dumitriu, președintele Curții de apel, generalul Horia Grigorescu, primarul municipiului Constanța, It. col. D. Petrovici, Gh. Popescu, fost primar al municipiului, juristul I.C. Teodorescu

Valahu, decanul Baroului constănțean, fost primar al municipiului, profesoara Zoe Verbiceanu (ce va îndeplini funcția de secretar) și avocatul Aurel Vulpe, fost prefect al județului (în iulie 1931, Ioan N. Roman încețează din viață, la președintenia comitetului fiind numit contraamiralul I. Bălănescu, iar Zoe Verbiceanu se retrage, funcția de secretar fiind asumată de judecătorul Valerian Petrescu). Pentru strângerea fondurilor s-au făcut liste de subscripții ce cuprindeau atât persoane particulare, cât și instituții tornitane. În același timp, a fost întocmit - tot pentru realizarea de fonduri - un program de

conferințe, ce se va desfășura până în anul 1934 și care va constitui un eveniment cultural de seamă deoarece, ambițios, Comitetul "Pro Eminescu" a invitat la Constanța personalități culturale de excepție ca Mihail Sadoveanu, Simion Mehedinti, Tudor Vianu, Isabela Sadoveanu, N.A. Constantinescu, Barbu Lăzărescu, M. Ionescu Dobrogeanu, Al. Brătescu-Voinești s.a. precum și numeroși intelectuali din orașul euxin. Comanda realizării monumentului a fost dată lui Oscar Han, reprezentant de prestigiu al sculpturii românești. Oscar Han a terminat monumentul lui Mihai Eminescu (format din bustul poetului - o replică a unui alt bust, de dimensiuni mai mici, ridicat de artist în 1927 la Mănăstirea Putna - și dintr-o statuie ce simbolizează elegia, ambele turnate în bronz în anul 1932, însă montarea pieselor pe soclu - ce are dimensiunea de 3,85 x 1,43 x 1,38 - va avea loc doi ani mai târziu - 1934, doar cu câteva zile înaintea inaugurării (15 august). Potrivit mărturisirilor lui Oscar Han, tergiversarea amplasării monumentului s-a produs din pricina neîntelegerilor pe care le-ar fi avut cu noui președintele al Comitetului "Pro Eminescu", contraamiralul I. Bălănescu (ales după decesul lui Ion N. Roman), un om "compus și somptuos".

La inaugurare au participat oameni politici în frunte cu șeful statului, regele Carol II, și o seamă de personalități de primă mărime ale vietii spirituale românești ca: Păstorul Teodoreanu, Ioan Bianu, Cornelius Moldovanu s.a. Solemnitatea a fost onorată și de prezența scriitoarei engleze E. Sylvia Pankhurst, neobosită militantă pentru emanciparea femeii, admiratoarea poetului Mihai Eminescu și traducătoare din opera acestuia (a publicat un volum eminescian prefăcat de Bernard Shaw). Oscar Han își va aminti cu emoție, peste ani, de acest important eveniment cultural din orașul euxin: "Desi la inaugurarea monumentului a fost putină lume, iar discursul lui Păstorul Teodoreanu, de la înălțimea înălței lui, a entuziasmat, dansul viu al pescărușilor a creat un moment de frumusețe, iar natura și-a schimbat față în umbre și lumini (...) într-o atmosferă vibrantă ...".

În prefata volumului dedicat poetului, editat în același an de Comitetul "Pro Eminescu" - ce va fi prezentat mai departe - este exprimată satisfacția misiunii împlinite: «De aceea, în semn de omagiu pentru poet, am socotit de datoria noastră de-a-i ridicu un monument "la marginea mării". În ce măsură vom fi reușit de a atinge proporțiile și prestigiul geniuului său, urmăză să se vedea, dar, în orice caz, bronzul înălțat va înfățișa generațiunii viitoare exemplul împlinirii urei datoriei».

O altă inițiativă remarcabilă a Comitetului "Pro Eminescu" a fost realizarea volumului "Omagiu lui Mihai Eminescu", imprimat în Tipografia ziarului "Universul" din Capitală, în condiții grafice de excepție (tiraj bibliofil: 1.000 de exemplare pe hârtie chamois nesatinată, vărgată și 20 de exemplare pe hârtie japoneză). Tomul cuprinde unele din textele conferințelor susținute în timpul campaniei de strângere a fondurilor

bănești necesare ridicării monumentului eminescian, dar și texte întocmite anume. Menționăm, în ordinea apariției în volum, semnăturile lui Nicolae Iorga, Victor Eftimiu, Elena Văcărescu, Martha Blăescu, Septimie Goriceanu ("Mihai Eminescu et Charles Baudelaire"), E. Sylvia Pankhurst ("Hail to thee Bright Spirit!"), Simion Mehedinti, Hortensia Papadat-Bengescu, M. Ionescu Dobrogeanu, L. Barral, Cincinat Pavelescu, Al. Brătescu-Voinești, Emil Ziegładowicz, Barbu Lăzărescu s.a.

"Eminescu e sinteza sufletului românesc în vremea netulbure" - apreciază N. Iorga, iar Elena Văcărescu încearcă să deslușească motivele ce fac din opera eminesciană un teritoriu greu de cercetat pentru traducători: "Lumea lui Eminescu este lumea lirismului înalt și adânc - afirmă scriitoarea. Acolo legile fizice, logice, psihologice își pierd virtutea! Alte legi stăpânește lumea lirismului poetic și muzical. Sunt legi desplice și simple, revelate sensibilității noastre, dar de nedefinit pentru intelligentă. Așa se explică în mare măsură că marii lirici, în special Eminescu, rămân intraducibili". Versurile lui V. Eftimiu ne remătesc universul de simțire eminescian: "Dormi în pace / Dulci îzuți vor veni să te-mărescă / Ori să-ți cânte de departe, singurătatea îzvoare / Iar pădurea murmură-vă: numai eu știu să te-ascult / O rămâi, rămâi la mine, te iubesc atât de mult!" H. Papadat-Bengescu remarcă extraordinara capacitate a poetului de a reevalua valorile trecutului; după opinia sa, "poetul a învins trecutul, fără a-l ucide, așezându-l pios pe rafturile sale miresmate de glorie și totodată slujindu-se de el ca de o armă mereu eficace pentru a reînvia, în oamenii timpului nou, virtuile înaintașilor". În sfârșit, poetul englez F. Sylvia Pankhurst (care semnează și traducerea unui fragment din poemul *Împărat și proletar*, scrie: "Operele lui Eminescu aparțin tuturor timpurilor (...) Noi îl salutăm ca pe un filosof al timpului său, râmas totuși și astăzi printre cei moderni, un îndrăgoșit al propriului său popor și cel mai de seamă interpret al său, un cetățean al omenirii".

În anul 1974, cu prilejul împlinirii a patru decenii de la ridicarea monumentului eminescian la Constanța, s-au desfășurat numeroase festivități, între care memorabile au rămas întâlnirile ce au avut loc în orașul euxin cu regretelei: Gh. Eminescu, nepotul poetului și Augustin Z.N. Pop remarcabilul eminescolog. Tot atunci, Biblioteca Județeană Constanța a avut o inițiativă de excepție: realizarea unui volum omagial bibliofil Mihai Eminescu, îngranjit de Stela Motoc (o replică a celui editat de Comitetul "Pro Eminescu" în 1934), cuprinzând texte originale manuscrise ale unor scriitori și altor oameni de cultură contemporani. Volumul, unic, intitulat "La marginea mării", se constituie dintr-o mapă de piele, format in-folio ce conține 80 de foi (de carton alb, cretat, având imprimată, în bronz auriu, semnatura poetului) și tot atâtea texte manuscrise dedicate bardului național. Spicul din cuprins: profesoara Zoe Dumitrescu-Bușuenga apreciază că "Un astfel de poet, o astfel de operă, se constituie ca o sinteză a întregului potential creator, care însuflarește, ca o sămânță rară, ascunsă, creștorea unui popor prin milenii și poartă pecetea matricei stilistice a acestuia", iar poetul Tudor George dedică lui Mihai Eminescu versuri de aleasă expresie artistică: "Din murmurul, din larma seculară / Din nețeleșu-amar, din grea stihie, S-aiese El: Gândirea, Vorba Clară / Doinind, din sunbrul aer, simfonie! / El - fulgerul olimpic, care schimbă / Furtuna-n cântec și orga mări-n limbă!".

Mesajul spiritualității eminesciene, ca sinteză a etnosului românesc, a avut, cum am văzut, un viu ecou în sufletele dobrogenilor. Acest ecou a fost reflectat, firesc, în presa apărută, de-a lungul timpului, pe meleagurile dintre Dunăre și mare.

La aproape un deceniu de la intrarea poetului în neființă, revista "Ovidiu" (primul periodic literar constănțean) publică poezia *Revedere* (octombrie 1898), iar Eug. Motoiu, înserată în coloanele aceleiași reviste (nr. 12, martie 1899 și nr. 13, mai 1899) studiu *Mihai Eminescu*. În numerele din 4 septembrie și 12 octombrie 1908 gazeta "Vremea" publică *Rugăciune și Sonet*, un an mai târziu, altă gazetă euxină ("Luptă") publică poezile *Dintre sute de catarge și Zamolxe* (16 iunie).

Semicentenarul morții lui Eminescu (1939), revista de cultură "Pontice" îl dedică mare parte din volumul ce cuprinde numerele 6-7 (lunile iunie-iulie 1939). Revista se deschide cu poezia lui Al. Vlahută *Lui Eminescu*; urmăză texte de N. Iorga, Elena Văcărescu, Al. Gherghel, I. Bălănescu, Valerian Petrescu și Gr. L. Trancu - Iași, cele mai multe spicule din alte publicații. Tot în acel an, "Învățătorul tulcean" (nr. 1-3, 1939) face publică o conferință cu titlu *Mihai Eminescu* semnată de Gh. Topală. Deosebit de interesantă este, neîndoelnic, scrisoarea trimisă de Octavian Goga Comitetului "Pro Eminescu" și pe care o afilăm în gazeta "Farul" (Seria a III-a) din 15 aprilie 1933. Reproducem un fragment: "L-ați ales pe Eminescu și ați fost pricepuți în aleggere. Omagiul pe care îl aduceți vă face cinsti, fiindcă dovediți o înaltă înțelegere a culmilor de pe care vorbește gândirea noastră. Eminescu este și râmâne cea mai strălucită incarnatie a geniuului românesc. Vremea de astăzi, cu toate izbânzile ei, îl apartine. A biruit crezut lui (...) Oricât ar fi dispuse mintile simpliste să creadă că jocul realităților scăpa artistului și că înregistrarea cu precizie a realităților naționale e numai apanajul politicenilor profesioniști, adevărul e altul. Eminescu, poetul, e cel mai echilibrat creier politic al României în creștere. De aceea ați avut o intuție fericită când l-ați decretat ca paznic suprem al sufletelor noastre și l-ați turnat în bronz".

• 2000 ANUL MIHAI EMINESCU •

Cărți pentru copii din creația eminesciană

Secretarul Comitetului Pro Eminescu, juristul Valerian PETRESCU (1893-1969) împreună cu fiul său, Arkadi Petrescu, pe faleza Cazinoului din Constanța

În Secția pentru copii a Bibliotecii Județene Constanța opera eminesciană este bine constituită prin ediții care se adresează în special celor mici.

Proza eminesciană de inspirație populară, cum este cazul basmelor în proza "Făt-Frumos din lacrimă"; "Călin nebunul", "Borta vânturilor"; "Frumoasa lumii"; "Fiul lui Dumnezeu", ce se adresează cititorilor de vîrstă mică este prezentă în rafurile Bibliotecii pentru copii într-o multitudine de ediții cu ilustrare deosebită, caracter mari și copertă care incită la lectură.

Astfel la Editura "Cartier" din Chișinău, în colecția "Prima Mea Bibliotecă", a apărut în 1995, volumul intitulat "Frumoasa lumii". Editura "Cartier" se bucură deja de un palmares editorial remarcabil. Aceasta evidențiază gustul pentru valori literare certe, pentru o prezentare grafică de excepție, dar și dorința de a încuraja reeditarea creației scriitorilor români. Angela Brașoveanu este ilustratoarea acestei colecții, ea fiind un grafician de carte binecunoscut. Profesionalismul său conferă volumului înținut pe care o merită.

Tot în sfera basmelor eminesciane, Editura "Europotic" a publicat în

anul 1997, în Colecția "Biblioteca Școlarului", volumul intitulat "Basme". Bunul gust se degăză din concepția lucrării, alegerea materialelor, a formatului, a caracterelor de tipar, a tehno-redactării. Grafica și ilustrațiile aparțin lui Ovidiu Popescu, a cărui realizare denotă interesul de a trezi apetitul pentru lectură al copiilor de toate vîrstele. În ediția prezentată, înălțuirea basmelor s-a făcut în ordine cronologică. La publicarea lor s-au respectat formele de limbă specifice autorului. Textul este prezentat cititorilor cu particularitățile gramaticale și ortografice care dau fămec acestor basme.

De o concepție grafică deosebită se bucură și volumul intitulat "Făt-Frumos din lacrimă", apărut în anul 1988 la Editura "Floarea Darurilor", în colecția "Bucuria Copiilor". Ediția este îngrijită de George Zarafu și prezentată de Stancu Ilie.

"Făt-Frumos din lacrimă", considerată de critica literară cea mai ușor de citit dintre narăjuniile lui Mihai Eminescu, este un basm astfel alcătuit, încât să cuprindă cât mai multe din elementele basmelor noastre. Cine vrea să-și dea seama de cătă culoare, voiciune și bogăție poate să aibă limba română și cine vrea să stie ce însemnă o adeverăță fantezie care construiește din nimicul catorva imagini cunoscute o lume cu o altă lumină, cu alte contururi, cu altă atmosferă decât cea reală, să citească "Făt-Frumos din lacrimă" și va avea una din cele mai strălucitoare pilde. Ediția mai sus prezentată întrunește toate aceste atribuite.

În ceea ce privește proza lui Mihai Eminescu destinată elevilor de liceu, oferta bibliotecii pentru copii este vastă și se bazează atât pe proza antumă: "Sârmanul Dionis"; "La aniversara"; "Ceza", cât și postume: "Geniu pustiu"; "Avatarii faraonului Tla"; "Aur, mărire și amor". Toate aceste lucrări fiind prefațate de cunoscuți critici literari precum: George Călinescu, Șerban Cioculescu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Eugen Lovinescu, Perpessicius, Alexandru Piru, Vladimir Streinu, dar și de alii comentatori ai operei eminesciene.

Lirica lui Eminescu pentru vîrstă mică include poezia naturii și a dragostei, dar și basmele în versuri cum este cazul scrierii "Călin (file din poveste)", apărută la Editura "Literatura artistică" din Chișinău, în anul 1989. Este un volum dedicat în exclusivitate copiilor și prezentat într-o manieră deosebită prin contribuția graficianului Igor Vieru, care a realizat coperta și ilustrațiile.

Tot la Chișinău, cunoscuta editură basarabeană "Litera" și-a cucerit deja un binemeritat renume în rândul iubitorilor de carte. Dând dovadă de discernământ și simț critic, această editură a pus la dispoziția cititorilor cărți din toate domeniile. Semnalăm în mod special colecția "Biblioteca Școlarului". Scrierile apărute în această colecție au fost selectate cu multă atenție, ele făcând parte din programa scolară și fiind astfel de un real folos pentru elevi.

Biblioteca pentru copii detine două volume de versuri eminesciane apărute la Editura "Litera" în anul 1997, în colecția mai sus amintită. Lucrarea este structurată pe baza compartimentării între opera antumă și cea postumă, precum și pe criteriul cronologic. Ilustratorul Isac Cârnea dă culoare celor două volume, creând o imagine plastică, concretă a lumii eminesciene.

O altă reușită editorială o constituie și volumul de versuri denumit "Crăiasa din povestă", apărut la Editura "Cartier" în colecția "Prima Mea Bibliotecă" (1995) ce reunește o selecție de poezii evocând simboluri și teme specifice eminesciene, cum sunt versurile de dragoste și cele ale naturii, acestea fiind accesibile cititorilor de vîrstă mică. Concepția grafică este realizată de Vitalie

Coroan și reușește, prin ilustrații și maniera de prezentare, să atragă cititorii la lectură.

Volumul de Poezii apărut la Editura Ion Creangă în anul 1993, în Colecția "Biblioteca pentru toți copiii", reunește poezii publicate în timpul vieții în ordine cronologică, conform cu data apariției și începe cu poezia *La mormântul lui Aron Pumnul* (12/24 ian. 1866) și se încheie cu *Kamadeva* (1 iul. 1887). Prefața cărții este realizată de Mihai Sadoveanu, iar desenul copertei și ilustrațiile de Ligia Macovel.

Pentru micii cititori dormici să cunoască viața poetului, "Biblioteca pentru copii" pune la dispoziția lor volume ce cuprind descrierea copilăriei și a adolescenței sale. Astfel, la Editura "Ion Creangă", în anul 1977 a apărut volumul intitulat *Miradoniz*, avându-l ca autor pe Gheorghe Tomozei. Lucrarea cuprinde versuri de tinerețe ce ilustrează dragostea poetului față de natură și de locurile natale, precum și povestiri referitoare la copilăria și adolescența lui Mihai Eminescu. Prezentarea lirică a lui Gheorghe Tomozei, pe gustul și la un nivel accesibil copiilor face din acest volum unul dintre cele mai solicitate de către cititorii noștri.

Aceeași tematică cuprinde și cartea intitulată *Eminescu sau legenda unui geniu* apărută la Editura "Vizual" în anul 1998, sub semnatura Ancăi Damian. Coperta și ilustrația deosebit de bogată sunt realizate de Daniel Răduță.

Povestea vieții autorului în imagini este prezentă în colecțiile bibliotecii prin lucrarea denumită *Eminescu și copiii*, ediție ce a apărut la Editura "Porțile Orientului" în anul 1994, sub îndrumarea lui Boris Crăciun. Volumul cuprinde reproduceri după manuscrise, ilustrații ale locurilor pe unde poetul a călărit, precum și o seamă de evenimente trăite de autor și povestile pe înțelesul copiilor. Si de această dată Editura "Porțile Orientului" reușește să trezească interesul copiilor pentru aspectele inedite prezentate.

Alte lucrări demne de biblioteca micilor iubitorilor de literatură sunt cărțile sub formă de pliant. Această modalitate de prezentare îmbină frumusețea versurilor cu fascinația ilustrațiilor. Una din cele mai cunoscute edituri care a publicat astfel de cărți pliant este Editura "Ion Creangă". Astfel editura bucureșteană a împărțit în 1977 două cărți pliant subtitrat *Revedere și Somnoroase păsărele*. Tinuta grafică deosebită, prezența ilustrațiilor realizate de Maria Constantin și Ileana Ceașu Pandele fac ca aceste lucrări să bucure ochii și mintea copiilor. Chiar dacă timpul scurs de la apariția acestor volume este destul de mare, aceste cărți își păstrează și acum viu interesul, venind în întâmpinarea micilor cititori, îmbogățindu-le orizontul și ajutându-i să trăiască frumos copilăria.

Printre numeroasele edituri care au publicat opera lui Mihai Eminescu se află și Editura "Minerva", care ne-a obisnuit să ofere cititorilor cărți ale unor autori de elită în ediții bilingve, beneficiind de colaborarea unor cunoscuți traducători. O astfel de lucrare este ediția bilingvă a poeziei eminesciene ce să a bucurat de o dublă colaborare. Versiunea în limba rusă a fost realizată de Iuri Kojevnikov și prefațată de Aurel Martin.

De asemenea Secția pentru copii de la Editura "Minerva", care ne-a obisnuit să ofere cititorilor cărți ale unor autori de elită în ediții bilingve, beneficiind de colaborarea unor cunoscuți traducători. O astfel de lucrare este ediția bilingvă a poeziei eminesciene ce să a bucurat de o dublă colaborare. Versiunea în limba rusă a fost realizată de Iuri Kojevnikov și prefațată de Aurel Martin.

Mădălina NAE

Cărți cu dedicatii autografe la Biblioteca Județeană Constanța

Cărțile cu dedicații autografe reprezintă comori ale fiecărei biblioteci publice sau particulare. Interesul pentru autograf este deopotrivă istoric, sociologic, filologic și nu în ultimul rând și unul sentimental.

Henri Stahl se întreba, pe bună dreptate, în carteaua sa *Despre autografe*, apărută în 1936 la Institutul de arte grafice, de ce se păstrează autografe. În calitate de sociolog, răspunsul cel mai potrivit i se parea că scrierii olograf povestesc ceva în plus despre personalitatea celor ce scrie. Evoluția scrierului, "anatomia lui", psihologia, caracterul lui reprezintă incontestabile dovezi ale fiziei omenești.

Biblioteca publică achiziționează și păstrează cărți cu autografe și interesață de valoarea lor istorico-filologică.

Biblioteca Județeană Constanța definește o colecție de cărți cu autograf din care se remarcă semnăturile unor oameni de știință, scriitori clasici și contemporani, critici literari, cercetători, istorici, etc. Prezentăm câteva cărți cu autograful unor scriitori români:

Alexandru Vlahuță - Poezii, București: Socec, 1892; Emil Gârleanu - Din lumea celor care nu șuvântă, București: Editura "Convergări literare", 1910; Charles Adolphe-Cantacuzéne - *Aphtheose de meteors*, Paris: Librairie Académique, 1913 - și dedicării I. A. Bassarabescu - Schițe. Nuvele - București: "Cugetarea" Georges-Delafras", f.a.; Alexandru Macedonski - Le Calvaire de fou, București, 1906; A. C. Cuza - Poezii, epigrame și ougetări în proză - Văleni, 1909 - dedicării: "Domnului Mihai Popescu cu respectul meu"; Ury Benador - *Ghetto XX*, București: Universala Alcalay, 1934; Liviu Rebreanu - Răscoala, București: Socec, 1938; Emilia St. Milicescu - Delavrancea - Om - literat - patriot; Radu Gyr - Stele pentru leagăn, 1936; Felix Aderca - Idei și oameni - București: Alcalay and

Calafeteanu, 1933. Își dedică volumul Bibliotecii studentelor de la Scuola Spiru Haret; Ilarie Voronca - Patmos, Paris: Cahiers Librus, 1934; Mihai Tican Romano - Ioanele dinușene - București: Editura ziarului "Universul", 1933; Tudor Arghezi - Flori de mucișig, București: 1931, autograf, 27 mai 1933.

Dedicările scriitorilor români amintiti sunt adresate unor persoane particulare. Există însă și dedicările adresate unor scriitori și critici literari români. De exemplu: "Prietenul lui Camil Petrescu", poetul Tudor Măinescu îi dedica în 1932 volumul "O picătură de parfum"; "D-nului E. Lovinescu acest proces verbal al lecturilor" de la "Sburătorul" scria și semna "Cu deferență", George Călinescu la 21.04.1932 pe Viața lui Mihai Eminescu, apărută la "Editura Cultura Națională"; autograful sugerează probabil aprecierea pe care un mare om al culturii române o acordă unuia alt titan, Eugen Lovinescu; Tudor Vianu îi dedica profesorului G. G. Antonescu "un omagiu devoțat" în octombrie 1933, dăruiindu-i volumul *Imagini italiene*, apărută în același an la Editura "Vremea"; Alexandru Rosetti dedica lui Isaiia Răcăciumi; la rândul său E. Lovinescu oferea volumul "Limba română în sec. XVI" domnului Paul Daniel, sburătorist, însemnările din Aquaforte.

Scriitorii dobrogene sunt evident prezenti cu autografe în colecțiile bibliotecii noastre cu unul sau mai multe volume. Amintim cățiva: Alexandru Gherghel, Alexandru Bălcăuiescu, Ion Adam, Petru Vulcan, I. N. Roman, Panait Cerna.

Scriitorii români contemporani, trecând pe la Mareea cea mare, fascinați de peisaj și doritori de a-și înscrive numele printre donatorii au semnat dedicările: Eugen Jebeleanu (vol. *Elegie pentru Floarea secerătă*, 1972); Ion Horea, Horia Zileanu, Dana Dumitriu, Ioan Alexandru

(cu mai multe volume), Radu Cărnechi, Constanța Buzea, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Marin Sorescu - ce ne oferă "infinitul mic" cu multă tandrețe, Ana Blandiana Calitatea de martor, Mihai Beniuc - cu multe volume și o ediție bibliofilă din Pe coardele timpului, București: Editura pentru literatură, 1963; Toma George Maiorescu - scriitor și, mai recent, om politic, Geo Dumitrescu, Geo Bogza, Bujor Nedelcovici, Vintilă Horia și lista ar putea fi completată cu mai multe nume.

De o cinste deosebită ne bucurăm din partea Ioanei Diaconescu ce își dedică întâia carte: *Furăr trandafiri*, apărută la Editura pentru literatură, 1967, constănțenilor.

Scriitorii dobrogene contemporani nu ocolește Biblioteca Județeană Constanța. (Virgil Teodorescu, Hortensia Teodorescu, Grigore Sălceanu etc.) ce se alătură

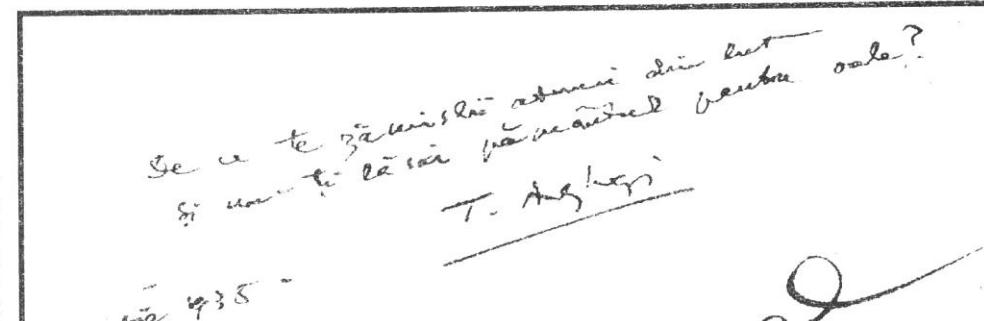
caricaturiștilor: Alexandru Clenciu, Cik Damadian sau Leonte Năstase.

Colecția de cărți cu autografe cuprinde de asemenea 5 volume semnate Grigore Antipa, dintre care amintim: *Die Donau*, *Die Dacia* - Bûcher.

Alți autori: I. Bibescu - *Etudes sur la littérature roumaine contemporaine*, Editura Corymber, 1937; Mihail Ralea - *Valori* - București: Fundația pentru Literatură și Artă Carol II, 1935, precum și *Istoria culturii naționale. Istoria scoalelor* semnată de V. A. Urechia.

Volumele cu autografe enumerate constituie doar parte din colecția Bibliotecii Județene Constanța. Ele, autografele apropiile cercetătorul, dar și cititorul, beneficiari ai bibliotecii, de autor.

Corina APOSTOLEANU

OCHII MAICII DOMNULUI

UN DECENIU DIN ISTORIA BIBLIOTECII ROMÂNESTI

1989 - 1999

Într-o ipotetică istorie a bibliotecii românești, operă fundamentală ce se așteaptă cu răbdare trudnică alcătuire pentru a se inscrie în galeria lucrărilor de referință pentru domeniul culturii, ultimul deceniu ar necesita, în mod obiectiv, un spațiu amplu.

Istoria densă a acestor ani, analizată și sintetizată de profesioniști, cunoscători din interior ai fenomenului bibliotecar ar indica o evoluție rapidă, complexă sub toate aspectele: conceptual, legislativ, managerial, profesional propriu-zis, relational, material, tehnologic, dar neuniformă geografic, realitate explicabilă într-o societate posttotalitară, puternic descentralizată, prin influența sporită, de cele mai multe ori negativă a factorilor locali economici, sociali foarte diferiți.

Apropiindu-ne rapid de finalul celor zece ani și de anul 2000, anticipăm întocmirea unei avalanșe de bilanțuri în toate sferele de activitate și este firesc să fie așa. Un bilanț este necesar nu numai pentru statistică realizărilor și nerealizărilor, ci și pentru stabilirea priorităților în activitatea viitoare, pentru proiectarea unor noi direcții de dezvoltare.

Fără a avea intenția și nici capacitatea unei evaluări globale obiective și pertinente, ne permitem a exprima sumar viziunea, mai exact spus imaginea noastră asupra stării instituției bibliotecare în ansamblu, așa cum s-a conturat ea progresiv pe baza proprietății și experienței din perspectiva unui bibliotecar oarecare, dintr-o bibliotecă oarecare și din tărîi, conectat însă la realitatea profesională din tărî și chiar din străinătate prin revistele de specialitate (îndeosebi revista "Biblion") și participant direct la câteva manifestări naționale pe teme de informatizare a bibliotecilor.

Unele realizări, mai ales cele din planul strict profesional sunt firești, înscriindu-se pe o traectorie normală de continuitate și evoluție previzibilă a instituției bibliotecare. Altele disting, în general, activitățile tehnice de prelucrare a documentelor, aplicarea și asimilarea progresivă a unor procedee și norme profesionale specifice, editarea mult așteptată a unor necesare manuale de specialitate și instrumente de lucru. Menționăm, de asemenea, serviciile tradiționale pentru public, desigur, necesar diversificate, condițiile de suprasolicitate devenind aproape permanente.

Alte realizări și schimbări esențiale, imposibil de anticipat chiar în ultimele luni ale deceniuului trecut, au fost posibile numai în contextul istoric internațional și național favorabil unei deschideri spre democrație.

Astfel, cucerirea cea mai de preț a bibliotecii la începutul acestui deceniu s-a înregistrat pe plan conceptual prin eliberarea de constrângările ideologice și anulația interdicțiilor informaționale. S-a reevaluat și redifinit rosturile bibliotecii. *Biblioteca a devenit conform membrii ei, confiștate în actele oficiale instituției culturale poate cea mai generoasă, oferind acces integral la colecțiile și serviciile ei specializate în mod gratuit și nediscriminatoriu pentru toți membrii unei comunități.* S-a accentuat evident afluenia cititorilor către biblioteci, urmarea unor exigențe informaționale noi, dar și diminuării drastice a posibilităților proprii de cumpărare.

Theoretic, cenzura informațională nu mai funcționează. Nu mai funcționează acele criterii ideologice de interdicție a accesului la anumite documente.

Ne amintim cu toții avalanșa de cereri din lucrările interzise din motive politice, efortul de recuperare a documentelor românești și străine, inaccesibile din cauza extravalorice. S-au consultat cu aviditate lucrări în care se restabilește o altă imagine despre istoria tării și a lumii, s-a pătruns în culisele puterii comuniste, s-au cunoscut și alte modalități de abordare filosofică a lumii, în afara celei materialist-dialectice, s-au redescoperit valorile spirituale ale credințelor creștine. Paralel cu liberalizarea accesului la "fond special", biblioteca oferă o nouă și bogată literatură recuperatorie, de sertar, memorii politice, de exil, de închisoare, cărți de cult, un impresionant număr de titluri de traduceri ale unor opere străine de prestigiu din toate domeniile.

Problema accesului liber la informație este mult mai complexă însă, nu se reduce numai la aspectul decretării lui în articole de lege. *Practic, accesul la informația curentă din tără și străinătate presupune și o infrastructură capabilă să ofere utilizatorilor potențiali un ansamblu de servicii moderne: colecții bogate și diversificate de documente, modalități moderne prelucrare și regăsire a informației și, nu în ultimul rând, spații mai ample, adecvate lecturii, activităților culturale.* Disponibilitatea teoretică este unanimă, însă realizarea practică este dificilă mai ales din cauza finanțării, alocația bugetară modestă în discrepanță cu prețurile mereu în creștere, investiții nesemnificative sau cvasiabandonante.

Opțiunea bibliotecilor românești pentru modernizarea serviciilor prin informatizare, acțiune nu numai necesară, dar și urgentă pentru integrarea într-o societate în profundă și rapidă schimbare, cu caracter informațional, a fost fermă. Era evident că ofertele bibliotecii românești prin serviciile ei tradiționale nu se mai ridică la nivelul exigențelor de informare ale utilizatorilor. Dar, desigur, numeroasele contacte profesionale organize sub egida Asociației de Bibliotecari, au fost ferile în idei și sugestii pentru viitorul bibliotecii, *nevoieitatea unei strategii de informatizare era recunoscută în principiu*, din punct de vedere organizatoric, nu s-a reușit coagularea și armonizarea energiilor într-un organism de lucru care să-și establească un program de acțiune, să-și asume responsabilitatea, unor direcții și decizii de interes național, dincolo de apartenența la o rețea sau altă de biblioteci.

În absența unui program național integrat de informatizare, în condițiile unei crize financiare progresive, șansa implementării unui soft specializat performant pentru bibliotecile care au avut curajul să abordeze experimentul de informatizare nu s-a materializat, posibilitățile financiare propriei în negădă impunând soluții tehnologice foarte diferite de la o rețea de biblioteci la alta și chiar în interiorul același rețele (CDS-ISIS, intens utilizat în primii ani și menținut încă de unele biblioteci, VUBIS la BCU, VTLS la Biblioteca Municipală București, ALEPH la Biblioteca Academiei, TINLIB achiziționat de Biblioteca Națională și de unele biblioteci județene și care finde să se impună pe plan național).

Pe plan tehnologic, situația este deci foarte inegală: biblioteci care sunt în plin proces de informatizare (bibliotecile de rang național, marile biblioteci universitare, o parte din bibliotecile județene, un mic număr de biblioteci municipale, chiar unele biblioteci scolare), dar în faze diferite, cu echipamente și soft-uri diferite, mai mult sau mai puțin performante. O informatizare reală presupune nu numai un soft și crearea unor baze de date, ci și cooperarea mai multor biblioteci, și eventual centre de informare și documentare și, lucru foarte important, circulația, transferul rapid de informație. Deocamdată, sunt centre

izolate, insule parțial informatizate cu o exploatare neratională a forțelor specializate pentru crearea unor baze de date, în mare parte paralele, neconectate în rețele regionale, departe de a fi reunite într-un sistem național. Perspectiva realizării unui sistem național cu prelucrare partajată, cu funcții complementare este dependentă de aceiasi factori finanziari, dar și organizatorici.

Din perspectiva deceniuului trecut, în contextul cultural intern îngăduit ideologic și izolat, informatizarea bibliotecilor, cel puțin a celor publice, constituia o problemă de domeniu viitorului îndepărtat. De aceea, *subiectiv apreciind*, tot ce s-a reușit în acești puțini ani, pentru noi, bibliotecarii obișnuiați, cu o oarecare vechime, pare un vis frumos, care a devenit nesperat de rapid realitate, o realitate la care am avut șansa să contribuim și noi cu experiența, cu străduința de începători în asimilarea tehnicii noi și, mai ales, cu entuziasmul nostru.

Analizând obiectiv, la sfârșitul unui deceniu des în schimbări și realizări, din perspectiva unei instituții care finde să atingă standarde europene, succesele și performanțele obținute sunt modeste, decalajul față de alte țări avansate continuă să se mențină la cote ridicate. Multumitor este însă faptul că procesul de informatizare a demarat, că se amplifică și se aprofundează ca abordare a activităților de bibliotecă.

În acești ani, a apărut un fenomen specific bibliotecii moderne, o nouă formă de colaborare, la granița două profesioni, bibliotecari-informaticieni, una prin tradiție umanistă, alta de înaltă tehnică. Informaticieni laborioși și eficienți au descifrat tainele meseriei noastre, au transpus în algoritmi specifici datele tradiționale pe baza exigențelor tuturor standardelor de prelucrare, bibliotecarii adobându-te treptat abilități în utilizarea curentă a calculatorului.

O altă problemă gravă de infrastructură este cea a localurilor de bibliotecă, localuri, care după 1989 au fost revendicate, cu terne legal de proprietarii lor de drept.

O realizare notabilă, cu efecte benefice pe plan profesional în viitorul bibliotecilor, obținută prin demersurile conjugate ale asociațiilor de bibliotecari și cu participarea Ministerului Educației Naționale este *învățământul de specialitate*. Crearea structurilor de învățământ postliceal, colegial și superior specializate în bibliologie și știință informatică, extinderea lor în diverse centre zonale ale țării (București, Brașov, Cluj, Sibiu, Târgoviște, de curând și la Constanța) restabilește la adevarata dimensiune, după o perioadă de nemierită eclipsă, disciplina bibliologică în corelație cu alte domenii cu mare impact în societatea contemporană, pregnant informațională, și constituie o premisă pentru recunoașterea importanței profesioniștilor de bibliotecar prin formarea complexă, interdisciplinară, în formă instituționalizată a specialiștilor bibliotecari.

Înțelegem, într-o perioadă de tranziție, când se construiește noul edificiu legislativ, există priorități și urgente în activitatea parlamentului, dar au trecut totuși aproape zece ani, și legi esențiale pentru domeniul culturii, precum legea patrimoniului, legea bibliotecilor, legea sponsorizării culturii nu s-au adoptat. Amânarea *sine die* a dezbatării proiectelor legislative existente în comisia de specialitate prelungeste o stare de provizoriu și acutizează disfuncțiile existente. Considerăm că pentru instituția bibliotecară bilanțul legislativ este modest, întrucât legea bibliotecilor și, corelat cu aceasta, statutul bibliotecarului nu au ajuns încă în atenția forului legislativ.

Fără a trece în revistă toate reglementările legislative adoptate după 1989, le vom aminti pe cele mai importante:

La capitolul legi noi, o singură lege a fost adoptată: Legea depozitului legal, modernizată, aplicabilă și la nivelul bibliotecilor județene pentru fondul local. Această lege împlineste un vechi deziderat al bibliotecarilor: catalogarea la sursă C.I.P.

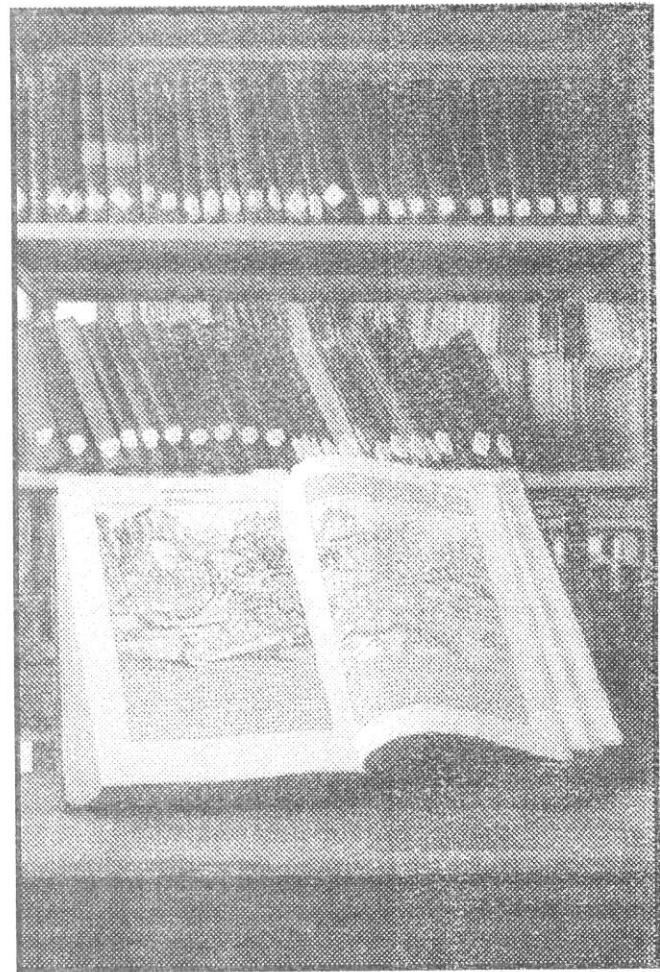
Capitolul celorlalte reglementări: decrete, hotărâri, ordonanțe guvernamentale, ordine, instrucțiuni, regulamente este ceva mai bogat. Importante au fost cele cu caracter reparatoriu, să spunem: Circulara nr. 4.675/1990 a Ministerului Culturii referitoare la încadrarea bibliotecarilor comunalni, Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor publice, ultima ediție aprobată prin ordinul Ministerului Culturii nr. 2.069/1998, regulament pe baza căruia toate biblioteci și-au redactat propriile regulamente de funcționare și organizare.

De altfel, problema legislației bibliotecare se pune la fel de acut și pentru alte țări din centrul și estul Europei, fapt ce a intrat în atenția Consiliului European, care a organizat o manifestare cu tema *Reforma legislației bibliotecare în Europa Centrală. Necesități și așteptări* (1997). În *Manifestul cu privire la bibliotecile publice* al UNESCO, într-unul din puncte se stipulează: activitatea bibliotecii trebuie susținută de o legislație și o finanțare corespunzătoare de către guvernele și administrațiile locale.

Rezumând, considerăm că biblioteca, în acest deceniu de importanță istorică a progresat sub toate aspectele. Esențiale și radicale sunt mutațiile în planul mentalităților, al concepției despre rolul instituției bibliotecare în viața societății cu toate implicatiile specifice contemporane. Dezbaterea problemelor acute ale bibliotecii, la nivel de bibliotecă, zonal sau național, democratizarea opiniei, afirmarea inițiativelor, contactul unor specialiști cu realitățile bibliotecilor din Vest au fost benefice pentru biblioteca românească. Achizițiile și înnoirile tehnologice, construcțiile de sedii noi, finalizate sau în derulare completează seria realizărilor înregistrate în modernizarea infrastructurii bibliotecii. Dar mai presus de toate ar trebui menționată munca anonimă, de zi cu zi a bibliotecarilor și informaticienilor din biblioteci mici sau mari, suprasolicitați pe toate planurile: intelectual, organizatoric, relații interumane și fizic. Ar trebui mai des reamintit volumul imens de lucru al bibliotecarului în perioada acestor ani, rezultat din necesități suplimentare de reorganizare a fondurilor, a instrumentelor de informare, de prelucrare a unei avalanșe de donații străine, de asimilare intensivă a unor tehnici noi de lucru, de diversificare a serviciilor specializate pentru categorii noi de cititori și nu în ultimul rând, de reconditionare și înnevare fizică a mobilierului și colecțiilor în situațiile de cedări de spații sau mutări în alte localuri.

Am îndrăznit să spunem că universul bibliotecar este un segment atipic în societatea românească, prin performanța iarră de a-și conserva cu grijă valorile materiale, criteriile operaibile fiind cele profesionale și nu cele de circumstanță. Pe planul relațiilor interumane, lumea bibliotecară s-a distins prin sobrietate, prin fideliitate față de o profesie care a oferit numai bogăție spirituală și foarte puțin materială.

Georgeta PETRE

BJBLJOTECK

CREATIE și INSPIRATIE

Cine își imaginează că biblioteca publică este doar un depozit de cărți și publicații, unde cititorul poate avea acces la ele în sala de lectură, când nu reușește să le împrumute pentru o perioadă de timp, săvârșește o profundă eroare.

Fără îndoială, biblioteca publică române, în primul rând, "memoria și sigură a omenirii", cum spunea Shopenhauer, un centru de efervență culturală, un teritoriu al solidarității umane unde își dău întâlnire inteligențele de pe toate meridianele și din toate timpurile.

Dar viața bibliotecii publice pulsează permanent și dincolo de sălile de lectură, de împrumut sau de depozite. Bibliotecarul vremurilor moderne nu trăiește acea "lumină elegantă" de care vorbesc, ironic, necunoscătorii. Dacă și-ar restrângă activitatea la condiția de "filtru între om și carte", conform unor assertiuni nefondate, bibliotecarul de azi ar fi încorsetat într-un tipar ingust, fiind în mod inechitabil îndepărtat de sfera cercetării și publicării unor lucrări destinate, în ultimă instanță, acelorasi beneficiari ai instituției noastre, cititorii.

Este vorba de cercetarea bibliografică a fondului de carte și publicații din Biblioteca Județeană Constanța, materializată în instrumente utile "cercetătorilor, profesorilor, studenților, elevilor, tuturor celor care și-au făcut din studiu și meditație preocupare de căpătă" (Dumitru Constantin Zamfir, Cuvânt înainte de la volumul 1993 al Bibliografiei Dobrogei).

Înfiatată în anul 1969, *Bibliografia Dobrogei* a devenit, prin munca incărcată de pasiunea și devotamentul unui colectiv (din care au făcut parte, în timp: Al. Barciuc, M. Croitoru, M. Drăgușină, S. Motoc, D. Stefanescu, A. Berariu, E. Marinescu, L. Moina, M. Pariza, A. Tuțuș, C. Apostoleanu...), o adevarată stație pilot de informații despre Dobrogea, apartinând celor mai diverse domenii (economie, finanțe, comerț, cultură, artă, educație, sport, etc.). Această remarcabilă anuară se adaugă volumele: *Tomis* (indice bibliografic pentru anii 1966-1969), redactat de Stela Motoc, *Literatură în Dobrogea*, de Stefan Cucu și Corina Apostoleanu, *Dobrogea în lucrările lui N. Iorga*, de Gelu Culicea, *Presă dobrogăneană*, de Dumitru Constantin Zamfir și Octavian Georgescu, *Reprezentanți ai Dobrogei în știință și cultura românească*, de Constanța Călinescu, *Reviste dobrogene de I. Faiter și C. Călinescu* (indice bibliografic al revistelor *Analele Dobrogei* și *Arhiva Dobrogei*), *Orizonturi lirice dobrogene* de V. Corcheș și G. Vasilescu, *Cartea românească în Dobrogea* înainte de 1877 de C. Cioroiu și A. Mocanu și altele, care se afișă, în prezent, pe masa de lucru a bibliotecarilor din instituția noastră.

Incepând cu *Palatul cu povești* de Nora Ioli, care prezintă celor mai mici cititori Biblioteca pentru copii și lucrările reprezentative adresate lor, continuând cu seria de bibliografii, monografii bibliografice, indici bibliografici, fișiere tematice, ghiduri, etc., destinate adulților, Biblioteca Județeană Constanța vine în întâmpinarea beneficiarilor săi cu prețioase surse de informare pentru studiul școlar și universitar sau pentru efectuarea cercetării necesare unor lucrări de anvergură.

... și atunci ne gândim la căt adevăr străbate prin secole din aceste inspirate cuvinte ale egipteanului Amen-em-ope: "Nu ocazi un om ce tine treastă pe o foaie de papirus! Este multă nobilă întruda sutelor de ore neștiute, prin care se crăta altora sute de ore de trudă pentru realizări superioare".

Rodica BADEA

BIBLIOTECĂ MUNICIPALĂ DIN MEDGIDIA - 50 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

Gânduri la semicentenar

Potrivit mărturilor primului conducător al bibliotecii, d-na Ecaterina Anghel Panait, Biblioteca Municipală Medgidia a fost înființată în anul 1949 cu un fond de publicații constituit prin donații de la alte biblioteci: Biblioteca Județeană Constanța, Biblioteca Santierului Canal Dunăre-Marea Neagră, constând mai mult din broșuri.

Prin H.C.M. nr. 1542 din decembrie 1951, devine bibliotecă raională, primește subvenții bugetare mai mari pentru completarea colecțiilor din producția editorială curentă și este înzestrată cu un mare număr de volume de la "Camera Cărții", astfel că, la jumătatea anului 1960, se ajunse la peste 25.000 numere de inventar. Prin același H.C.M., Biblioteca raională devine centru metodic pentru toate bibliotecile din cuprinsul raionului, indiferent de rețea și profil și, prin eforturi și sacrificii din partea bibliotecarilor din acea perioadă, și-a împlinit acea menire până în anul 1968 când, prin noua împărțire administrativ-teritorială, devine bibliotecă orașenească.

De-a lungul anilor, pentru crearea și întărirea obișnuințelor de a citi, pentru atragerea la lectură a noi segmente ale populației și-a recurs la diferite metode, între care se numără colportajul, înființarea de biblioteci de casă și cercuri de citit, accesul liber la raft etc.

Prin colportaj și bibliotecile de casă, o parte importantă a patrimoniului bibliotecii a fost risipită, astfel că la reinventarierea publicațiilor din 1960, (o acțiune necesară pentru clarificarea evidenței primare și individuale), existau în bibliotecă 8820 volume, evidențiate în R.M.F., după cum urmează:

3	5	62	63	8	T8	Alte
2197	462	467	686	3764	354	890

Printr-un deosebit efort s-a reușit să se recupereze de la domiciliul cititorilor un număr aproximativ de 1.000 de volume.

Reorganizarea activității Bibliotecii Raionale Medgidia, devenită Bibliotecă orașenească în anul 1968 și municipală în 1994, a început în anul 1960 când s-au fixat obiectivele dezvoltării în perspectivă, punându-se accent pe: creșterea, completarea și reorganizarea fondului de publicații; creșterea numărului cititorilor și a frecvenței acestora la bibliotecă (nu prin bibliotecă de casă) și folosirea colportajului numai la cererea cititorilor; înființarea secției pentru copii; constituirea fondului de publicații destinați lecturii pe loc; înființarea sălii de lectură; crearea unor instrumente de informare bibliografică asupra colecțiilor (catalog alfabetic, sistematic, de serviciu, fișiere tematice, etc.) ; îndeplinirea rolului de centru metodic pentru toate bibliotecile din raion, rol pe care l-a jucat, în virtutea tradiției, mulți ani după 1968.

Evoluând în cursul timpului, de la funcția de conservare care limita la maximum accesul publicului, biblioteca publică modernă este să trebuiască să fie o expoziție de carte, dacă și permit o astfel de organizare condițiile materiale.

Nevoia de valorificare cât mai amplă, cât mai completă a fondului de cărți și de stimulare a interesului cititorului, nevoia de eliminare a barierelor care ar limita accesul cititorilor la publicațile bibliotecii, a condus la introducerea accesului liber la raft. Această metodă, care împrumă serviciului principal al bibliotecii - împrumutul de carte - un caracter democratic, înlesnind publicului accesul la colecțiile bibliotecii, era larg răspândită.

La introducerea accesului liber la raft, se cerea însă respectarea anumitor reguli: asigurarea spațiului; asigurarea circuitului corespunzător al cititorului; selecția fondului de publicații ce urma a fi inclus la raftul liber, existența unui depozit general, din care se alimentează permanent raftul liber.

La Biblioteca Municipală Medgidia, aceste condiții nu au fost asigurate, nici atunci când, cu trecerea anilor, raftul liber s-a transformat într-un depozit supraaglomerat.

Analizând situația statistică în timp, se constată o evidentă creștere, numărului cititorilor, a indicilor de lectură, circulație și frecvență, dar concomitent și un mai mare număr de cărți uzate și cărți dispărute.

În volumul "Accesul liber la rafurile bibliotecii. Teorie și practică," apărut în 1960 se spune: "În organizarea servirii cititorilor prin acces liber la raft s-a considerat un impediment creșterea numărului de cărți pierdute. Dar aceasta nu poate servi drept obstacol pentru introducerea noului sistem (la vremea respectivă, n.n.) deoarece și în condițiile veciului sistem, bibliotecii îl lipsesc în fiecare an un număr mai mic sau mai mare de cărți". La altă pagină a aceluiași volum găsim: "...incăperea destinată pentru fondul accesului liber, trebuie să fie cu mult mai mare decât incăperea prevăzută depozitului" și "un local prea strâmt și încărat cu cărți împiedică supravegherea cititorilor și menținerea ordinii și nu asigură condiții unei munci...".

Am tinut să transcriu în acest material aprecierile ce se făceau cu privire la problemele introducerii accesului liber, cunoșcuțele teoreticienilor în biblioteca economic și factorilor de decizie din acea vreme, care au impus totuși folosirea acestei metode în toate bibliotecile publice, chiar dacă nu existau condiții necesare.

În același timp, nu a apărut nici un act normativ care să prevadă coefficientul de risc admis, bibliotecarii plătind cărțile ce se constata că lipseau la verificările

periodice de fond.

De fapt, demnitatea lor avea de plătit în primul rând, pentru că, în cel mai bun caz, erau acuzați de neglijență.

Situația nu s-a schimbat și nu putem să nu ne gândim la sumele ce vor fi plătite de bibliotecari, cunosându-se prețurile actuale ale cărților.

Despre Biblioteca Municipală Medgidia în cel de-al 50-lea an de la înființare se poate vorbi din nenumărate perspective: despre personalitățile culturale care i-au păsit pragul, despre cititorii elevi și studenți care au devenit specialiști în diverse domenii de activitate, despre toți cei care au urmat diverse cursuri de perfectionare profesională, despre cei care au preferat să petreacă timpul liber în tăvărișia cărților.

Se mai poate vorbi despre bibliotecă, din punctul de vedere al dezvoltării structurii și adresabilității fondului de publicații și cum valoarea ei depinde de numărul și calitatea acestuia, vom privi în continuare istoria bibliotecii sub acest aspect.

Find afdiolea oraș ca mărime în județul Constanța, cu o populație având o diversitate de ocupări, completarea colecțiilor la care Biblioteca Județeană Constanța - prin serviciul de specialitate - a avut un rol hotăritor până în anul 1994, a încercat să răspundă cerințelor potențiale de informare și perfecționare, dezvoltare a personalității și petrecere a timpului liber.

S-a considerat astfel, că aproximativ 80% din producția editorială curentă ar putea interesa în perspectivă locuitorii orașului și s-a dat prioritate numărului de titluri, colecția de publicații a bibliotecii ajungând, la sfârșitul anului 1998, la 76.947 volume, cu următoarea structură a conținutului:

1, 3, 93	5, 6, 91	8	0, 7, 929
12.690	12.969	38.876	12.412

Existența la nivelul Bibliotecii Județene a unui serviciu de completare pentru toate bibliotecile publice reprezintă o realizare în sensul că se asigură: competență în activitatea de achiziții; folosirea prevederilor bugetare destinate procurării de publicații exclusiv în acest caz; structura adecvată a colecțiilor; rîznitățea aprovisionării.

Prin desfășurarea acestui serviciu la Biblioteca Județeană, Biblioteca Municipală Medgidia v-a trebui să stabilească strategia de dezvoltare a colecțiilor, pe care o poate realiza numai cunoșcând locațiile bugetare destinate acestui scop din timp pentru că: s-au înmulțit sursele și modalitățile de achiziție care presupun cunoștințe economice și financiare, prosperarea pieței de carte (ediții, târguri de carte), precum și abilitate, tact și corectitudine în stabilirea relației cu furnizorul, care poate fi și producătorul de cărți (ediții).

Ceea ce afirmăm aici este mai mult un deziderat.

În acest moment nici relațiile cu colectura bibliotecilor nu funcționează normal, nu se rețin titlurile cărților noi în caseta bibliotecii. Practic, în bibliotecă se aduc titluri ce se găsesc în colectură în momentul când primăria alocă niște fonduri în acest scop. Nu pot fi completate serile de opere, opere alese, colecții, cărți ce apar la distanță de timp în mai multe volume, anumite titluri care prezintă un interes deosebit pentru cititor, etc.

Total în materie de achiziții se desfășoară la întâmplare, aceasta în timp ce articolul 49 din proiectul de lege al bibliotecarilor stipulează că "directorul, bibliotecarul cu funcția de reprezentare răspunde de orientarea și conținutul activității bibliotecii, acționează pentru gospodărire, gestionare și purere în valoare a întregului patrimoniu".

Acest patrimoniu, care este colecția de publicații a bibliotecii este un organism care se primește continuu și face din bibliotecă un sistem dinamic, deschis și eficient și nu un depozit de carte veche. Directorul, bibliotecarul trebuie să fie consultat măcar formal la întocmirea proiectului de buget și este obligat să cunoască ce sume sunt prevăzute pentru procurare de publicații și când poate dispune de ele în cursul anului. În baza acestei cunoașteri preatabile poate stabili relații corecte cu furnizorii și poate să stabilească o anumită strategie în cea mai importantă activitate care este completarea colecțiilor și care determină calitatea serviciilor către beneficiarii de informație.

Tot în proiectul de lege al bibliotecilor se stabilește că: "Biblioteca publică este în principiu o instituție a statului prin care aceasta își exercită funcția culturală". În ce mod?

Sunt stabilite anumite principii care să orienteze consiliile locale, primăriile în ceea ce privește alcătuirea structurii și organizarea funcțională a bibliotecilor fără personalitate juridică? Autoritatea finanțatoare întocmește anual statele de funcții ale acestor biblioteci și aproba sau nu atribuile stabilite prin fișa postului deși au avizul autorității profesionale?

Acesele articole din proiectul de lege privind organizarea și funcționarea bibliotecilor sunt astfel formulate încât se poate observa cu usurință că bibliotecile comunale, orașenești și municipale fără personalitate juridică nu au reprezentanță care să le susțină interesele în organismele constituite la nivel național, A.N.B.B.P.R. etc.

Nici bibliotecile județene, multumite să-și rezolve fiecare treburile proprii, nu fac un efort deosebit pentru reprezentarea la nivel național și a intereselor acestor

biblioteci, lăsate să depindă de vizuirea proprie a fiecărui primar sau consiliu local.

Dar atenție, beneficiarii actuali și potențiali ai acestor biblioteci reprezintă un procent mai mare de 50% din populația țării.

Potrivit recensământului populației din 1992, în mediul rural trăiesc 10.421.623 locuitori, la care se adaugă populația din orașele și municipiile nereședință de județ, în total 14 milioane de locuitori.

Prin își exercită statul funcția culturală în atâtă localități cu atâtă populație, localități ale căror biblioteci publice sunt lăsate să funcționeze cum pot și fiind independente de factori atât de subiecți!

Cu toate aceste mari neajunsuri și cu urmări în timp, bibliotecarii - se spune în literatură de specialitate - trebuie să-și gândească activitatea în funcție de schimbările ce au loc în societatea românească, să se adreseze atât colectivităților din localitățile în care-sidescă activitatea, cât mai ales fiecărui om care are o motivare bine individualizată pentru lectură, studiu, informare și perfecționare.

Silvia MUNTEANU

Amintiri de la Biblioteca din Medgidia

După înființarea bibliotecii de la Baia (de Dobrogea), în 1948, unde am funcționat ca bibliotecar, și până la formarea cadrelor de specialitate pentru înlocuirea mea, am fost transferat la Medgidia. Aici funcționa Biblioteca Sindicală a Canalului Dunăre-Marea Neagră.

Transferul meu de la Baia a avut ca scop înființarea unei biblioteci raionale la Medgidia care nu avea nici un sediu, nici fond de carte, nici cadre.

În anul 1949, colectivul bibliotecii de la Canalul Dunăre-Marea Neagră a donat, pentru înființarea bibliotecii, 1.300 de broșuri în colecția "Știință Popularizată". După înființare, Biblioteca Regională Constanța ne-a donat 2.100 de cărți pe care le plătise "Colecturii Bibliotecilor" Dobrogea. Eu m-am dus la Constanța, am selectat cărțile și am cumpărat astfel 3.400 volume. La Colectură, Biblioteca Raională Medgidia avea un spațiu rezervat, unde se asezau toate cărțile nou venite. În fiecare lună un delegat al bibliotecii raionale mergea acolo pentru a ridica volumele comandate.

Bibliotecarul șef al bibliotecii raionale era angajatul Sfatului Popular, Raionul Medgidia.

În anul 1950, Sfatul Popular a repartizat buget acestei unități, articol special fiind "procurarea de cărți", pentru că biblioteca era săracă.

N-am să-l uit niciodată pe domnul Cîrjă Theodor, șeful serviciului buget pe atunci, care m-a inițiat în felul în care trebuie să lucrez actele de aprovizionare și gospodărire. În acest timp au luat ființă bibliotecile sătești, în număr de 52, în toate satele. Acestea erau în subordinea bibliotecii raionale, iar bugetul lor era dirijat de sfatul popular al localității respective.

Instruirea bibliotecarilor se facea prin convocații lunare la Medgidia; apoi se fixa următoarea dată de întâlnire.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Pentru a lăsa pe cineva în loc în eventualitatea unei deplasări la mai multe cărți în limba turcă, într-o casă de la Poarta Albă, unde se făcea întrâlnirea sătești.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Instruirea bibliotecarilor se facea prin convocații lunare la Medgidia; apoi se fixa următoarea dată de întâlnire.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Pentru a lăsa pe cineva în loc în eventualitatea unei deplasări la mai multe cărți în limba turcă, într-o casă de la Poarta Albă, unde se făcea întrâlnirea sătești.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Instruirea bibliotecarilor se facea prin convocații lunare la Medgidia; apoi se fixa următoarea dată de întâlnire.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Instruirea bibliotecarilor se facea prin convocații lunare la Medgidia; apoi se fixa următoarea dată de întâlnire.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Instruirea bibliotecarilor se facea prin convocații lunare la Medgidia; apoi se fixa următoarea dată de întâlnire.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

Instruirea bibliotecarilor se facea prin convocații lunare la Medgidia; apoi se fixa următoarea dată de întâlnire.

Am întâmpinat foarte multe greutăți din partea organelor locale din localitățile respective. Cultura nu era chiar o prioritate.

salonul național tomis' 98

În perioada 3-6 septembrie 1998, la Muzeul de Artă din Constanța s-a desfășurat prima ediție a Salonului Național de Carte, Publicații și Bunuri Culturale TOMIS '98. Organizatorii au fost: Fundația "Orizonturi Culturale", Consiliul Județean Constanța, Biblioteca Județeană Constanța, Ministerul Culturii, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor și Asociația Patronală "Agora".

Au participat 70 de editori din țară, 40 coparticipare directă, 15 publicații de cultură, directori de biblioteci județene și centre de librării, firme specializate în producția audio, video și multimedia.

În ciuda unor pronosticuri pesimiste de genul: "La Constanța nu are valoarea scontată un târg de carte", sau "Constanța nu este un oraș cultural" sau "Pe constanțenii îi interesează doar comerțul și banii", putem spune că manifestarea a fost o reușită.

Programul a cuprins circa 60 de lansări de carte, întâlniri în cadrul unui simpozion între bibliotecari din România, și a acestora cu directorii centrelor de librării, cu intenția stabilirii unor legături între editori, difuzori și cititori.

A fost dezbatută tema **Biblioteca - instituție**

editoare, precum și o prezentare referitoare la drepturile de autor. Actorii Teatrului local au insuflat cu prezența lor manifestarea, realizând adevărate minispectacole.

Dintre participanții la această sărbătoare a cărții amintim: Al. Condeescu, directorul Muzeului Literaturii Române, Lucian Vasiliu, directorul Muzeului Literaturii din Iași, Denisa Comănescu, redactor-șef al Editurii "Univers", Pavel Chihia, scriitor, Gabriel Dimisianu, director adjunct al revistei "România literară", Georgeta Dimisianu, directorul Editurii "Albatros", Ioan Popisteanu, directorul Editurii "Ex Ponto", s.a. La sfârșitul manifestării au fost acordate 13 premii. Din jurul au făcut parte: Teodora Serban - președinte; Dan Matei, Niculae Busuioacă, Gabriel Dimisianu, Maria Iova, Nicolae Prelipceanu, Petre Radu, Virgil Lungu - membri.

S-au acordat următoarele premii: Marin Preda - Scrisori către Aurora, Ed. Albatros, 1998; Ioana Raluca Voicu-Arnăuțoiu - Luptătorii din munte, Ed. Vremea, 1997.

- Cel mai bun număr al unei reviste de cultură: Revistei Manuscriptum nr. 1-2/1998, editată de Muzeul Literaturii Române.

- Cea mai bună revistă realizată de o bibliotecă: Revista **Biblioteca Bucureștilor**, editată de Biblioteca Municipală București; Ghid, editat de Biblioteca județeană "Gheorghe Asachi", Iași, 1998.

- Premiul de excelență pentru activitate în domeniul editorial: Editura **Carta Românească**.

- Cea mai revelatoare analiză a societății românești post-decembriste: Sorin Dumitrescu - **rock & pop**, Editura Anastasia, 1998.

- Cea mai bună bibliografie locală: Stefan Cucu, Corina Apostoleanu - **Literatura în Dobrogea**, editată de Biblioteca Județeană Constanța.

- Premiul pentru cea mai frumoasă carte: Georg Traki - **Sebastian în vis**, Editura Vinea, 1998; **Biserici și mănăstiri ortodoxe din România**, Editura Alcor, 1998.

- Premiul pentru cea mai valoroasă colecție: **Homo religiosus**, Editura Dacia; **Seria Kafka**, Editura Univers.

- Premiul acordat unei publicații culturale pentru constanță valorică: Revista **Apostrof**, Cluj.

- Premiul pentru biblioteca județeană cu cea mai bogată activitate editorială: **Biblioteca Județeană Buzău**,

director Alex. Oproescu.

- Premiul pentru informare editorială: Revista **Universul Cărții**, București.

- Premiul **Carte de Mâine**: C.D. -ul România - Grupul Editorial No!

- Premiul **Libri Maris** pentru debut: Sorin Moise - **9 istorioare absurde**, Editura "Cartea Românească", 1998.

Se cuvine ca în încheiere să amintim numele celor care printr-o participare plină de susținere au vegheat la buna desfășurare a manifestării: Eugen Coja, director economic la Inspectoratul de Cultură al Județului Constanța, Actuan Murat, consilier, Inspectoratul de Cultură, Liliana Lazia, director general, Biblioteca Județeană Constanța, Ana-Maria Munteanu - director, Teatrul "Oleg Danovski", Constantin Novac, redactor-șef revista "Tomis", scriitorii Ovidiu Dunăreanu și Sorin Roșca, iardin partea Bibliotecii Județene Constanța, Lucica Petrușescu, director informatizare, Corina Apostoleanu, Gelu Culicea, Nora Ioi, Maria Manea și Stefan Iordache.

Gelu CULICEA

informația în sprijinul comunității

Considerațiile despre locul și importanța informației în lumea actuală sunt numeroase. Un lucru este, însă, cert: informația s-a instalat în conștiința tuturor categoriilor sociale ca un factor incontestabil și hotărât de progres, resursă fundamentală a dezvoltării societății umane.

Pomind de la această idee, marți 7 decembrie, la Biblioteca Județeană Constanța a avut loc o dezbatere cu tema: **Informația în sprijinul comunității**, în cadrul căreias-a pus problema poziționării bibliotecilor comunale în raport cu colectivitatea deservită, cu forurile tutelare și în general percepția acestor așezăminte culturale la nivel local și național, în condițiile dificile ale tranzitiei.

La dezbatere au participat: din partea Ministerului Culturii, doamna Marilena Guga, reprezentând Directia Cultură Scrisă-Biblioteci, domnul Dan Gabriel Iordache - vicepreședintele Consiliului Județean Constanța, doamna Silvia Nestorescu, secretar al Asociației Naționale a Bibliotecarilor din România, doamna Mihailescu Emilia, președinta Sindicatului liber al bibliotecarilor din bibliotecile

publice din România, domnul Virgil Lungu, inspector șef la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Constanța și domnul Murat Actuan, inspector la același post. De asemenea au fost prezenti 32 de bibliotecari comunalni din județul nostru, precum și reprezentanți ai serviciilor metodice din Bibliotecile județene Tulcea, Brăila, Mehedinți, Timișoara, Ploiești.

S-a discutat, mai întâi, problema completării colecțiilor bibliotecilor comunale, fiind cunoscut faptul că lacunele fondului de publicații influențează percepția bibliotecii și implicit atitudinea cititorilor față de problemele cu care această se confruntă. De asemenea a fost abordată problema relației acestor lăcașuri de cultură cu conducerea comunităților respective, legăturile și metodologia colaborării lor cu Biblioteca Județeană Constanța și cu bibliotecile școlare din zonă.

A fost remarcat faptul că există mari diferențe de la comună la comună privind alocarea de fonduri de către primării pentru achiziții de carte.

Rolul bibliotecarului în viața culturală a comunei

a ocupat un important spațiu în cadrul dezbaterei. El este cel care, prin pregătire și prin colecțiile de care dispune, poate veni în întâmpinarea tuturor celor dormici să se informeze din mediul rural; specialiști în agricultură, profesori, intelectuali comunei angrenați în acel proces atât de necesar al autoinstruirii permanente. De asemenea bibliotecanul constituie persoana care se apropie cu căldură de preferințele tinerilor, recomandându-le cu competență lecturile necesare împlinirii personalității lor.

Tocmai în acest scop s-a pus problema perfecționării permanente a pregătirii bibliotecarului, aplecările lui pe probleme specifice și nu folosirea acestuia în alte activități ale comunității care nu au legătură cu domeniul.

Bibliotecarii comunali au hotărât să se implice mai mult în activitatea de transformare a bibliotecii în centru al informării comunității, să folosească toate mijloacele pentru a convinge autoritățile de rolul bibliotecii în viața spirituală a comunei, de necesitatea răcordării ei la rețeaua informațională județeană și chiar națională.

Concluzia - conturată chiar de reprezentantul Ministerului Culturii - a fost aceea că bibliotecile comunale din județul nostru au o situație mai bună decât bibliotecile similară din țară.

În problemele cu care se confruntă, Consiliul Județean Constanța s-a implicat prin menținerea unei permanente legături cu primării. De asemenea, Biblioteca Județeană Constanța s-a implicat în mod deosebit, ultimul demers fiind trimiterea unei scrise deschise adresate tuturor primăriilor din județ. Ecouriile acestei scrise au fost remarcate, în timpul discuțiilor, de către bibliotecarii comunalni care au constatat că, în urma acesteia, multe biblioteci comunale au primit, din partea primăriilor, surse consistentă folosite la completarea colecțiilor.

Această dezbatere a încercat să acorde locul cuvenit bibliotecelor comunale întră așezăminte culturale din mediul rural, dăvându - o dată în plus - preocuparea pentru județene și naționale pentru conștientizarea rolului informației în societatea actuală.

Eleonora IOIL

referate și comunicări

Pentru a marca închinarea la 100 de ani de la fondarea Cercului literar "Ovidiu" din Constanța (decembrie 1897), care, pentru prima oară în Dobrogea a introdus conceptul de "bibliotecă publică" prin înființarea unei colecții de cărți și reviste destinate comunității, Biblioteca Județeană Constanța a organizat în zilele de 28-29 noiembrie 1997, o sesiune de referate și comunicări înainte de la care au fost invitați bibliotecari din țară, alii oameni de cultură. Într-o bună tradiție a bibliologiei românești, biblioteca a ieșit din cadrul strict aniversar al manifestării, acordând un spațiu larg unor diverse probleme care vizează, deopotrivă, istoria cărții, bibliografia, activitatea editorială, mișcarea literară, automatizarea accesului la informație etc.

Rezonanța culturală a acestui demers editorial se relevă din chiar sumarul volumului pe care îl prezentăm, structurat în trei secțiuni: **Istoria bibliotecilor, Bibliografia locală și Repere culturale sunxe**.

De etapele dezvoltării bibliotecilor publice în Dobrogea, de Cercul literar "Ovidiu" se ocupă Dumitru Constantin Zamfir, fost director al Bibliotecii Județene Constanța, Constantin Cioroiu și Simona Suceveanu, muzeograf la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța.

Secțiunea **Repere culturale sunxe** cuprinde un evantai larg de contribuții, de la literatură (dr. George Anca - "Medea" - la Tomi), dr. Constanța Călinescu ("Restituiri literare: Sandra Colovu - Otilia Cazimir") și filologie (dr. Nistor Bardu - "Pro philologia balcanica"), la istoria marinei române (c-dor Ion Ionescu, Georgeta Borândă, c-dor Jianu Moldovan)

sau a teatrului constanțean (Anaïd Tavitian, Jean Badea). Un farmec aparte văd este comunicarea conf. univ. dr. Gheorghe Dumitrușu, senator de Constanța ("Autografe si dedicări dintr-o colecție eugeniană"). Despre un istoric (Al. P. Arbore), care a cercetat mult trecutul Dobrogei în perioada interbelică (epoci) uitată ne comunică stiri noi Gelu Culicea.

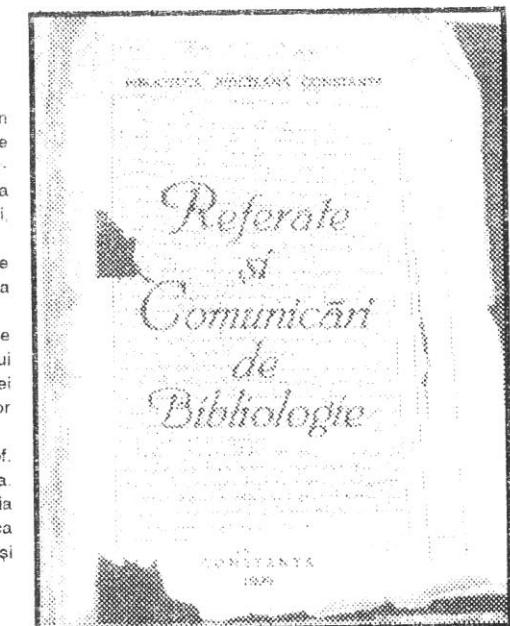
Teme de bibliografie școlară, animație culturală, istorie literară dezvoltă Corina Apostoleanu, Eleonora Ioi și Laura Cojocaru.

Volumul cuprinde și cuvântările de salut la sesiune ale lui Dan Gabriel Iordache, vicepreședintele Consiliului Județean Constanța, Emil Văsilescu, redactor-șef al revistei "Biblioteca" Georgeta Clinca, din partea Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România.

Un perinte "cuvânt înainte" semnează dr. prof. Liliana Lazia, director general al Bibliotecii Județene Constanța.

De remarcat, că acest volum este al treilea din seria "Referate și comunicări de bibliologie" editată de Biblioteca Județeană Constanța (celelalte două apărând în 1985 și 1993).

Constantin CIOROIU

de la desen la sensurile textului scriis

Despre CARTE s-a spus adesea - și pe bună dreptate - că este prilejul și condiția unui act de educație.

O bibliotecă pentru copii este un câmp de trudă nobilă, unde î se oferă micului cititor nu numai informația de care are nevoie, dar unde se întelege formarea acelei capacitați a lectorului de a percepe calitățile estetice ale textului cu care se confruntă. Citirea unor opere fundamentale, comentarea lor într-o ambiție favorabilă permite cultivarea lectorului, favorizează dialogul intern, stimulează experiența personală.

Încă de la vîrstă preșcolarității, cartea e investită cu niște funcții cu totul speciale. Ea este o "cutie de surprize", de incantație, un fel de magie a surprizelor, care sunt cuvintele. Ilustrația bogată î creează emoții speciale copilului, îi deschide o altă lume și î ajută să înțeleagă sensul cuvintelor. La această vîrstă se naște apetitul pentru lectură, pentru povești, îndeobște prin intermediul imaginii, al ilustrației. Imaginărul transmis prin carte reconstituie și completează realul și lumea devine mai interesantă, mai complexă, mai încârcată de posibil. Asculțând, privind imaginele, copilul investește multă creativitate potențială.

Ilustrația de carte, desenul vor fi savurate de cei mici până la vîrstă adolescentei, sau poate și mai mult. Procesul instructiv-educativ, însă, prin schemele gata elaborate pe care le oferă elevilor în abuzivă adesea disponibilitățile creative ale acestora. Or, educația pentru lumea de mâine înseamnă educația independentei în gândire și acțiune, a

meu. Colinda, Colinda... și multe altele), am întocmit un program comun, pornind de la ideea interdisciplinarității, de la îmbinarea elementelor educative, formative cu cele creative. Astfel, animații organizate împreună și găzduite de bibliotecă au îmbinat, în mod fericit, prezentările de cărți, de autori, expoziții de carte, audieri muzicale, recitaluri de muzică și poezie cu grafică, sculptură și chiar cu numeroase cărți "rescrise" cu penelul de copii, după texte clasică. Am inițiat chiar și un duplex cultural în colaborare cu o bibliotecă din Franța pe tema **Basmul francez în vizuinele copiilor români**, **basmul românesc în vizuinele copiilor francezi**, care s-a bucurat de un deosebit succes în Franță mai ales, unde lucrările copiilor noștri au fost considerate a fi "admirabili ambasadori ai culturii române".

"Prima condiție a unei adevărate prietenii între popoare este toleranța și toleranța nu este posibilă decât prin cunoașterea reciprocă a culturii fiecăruia. - spunea domnul **Dominique Paille**, deputat, primarul localității Les Aubiers, partenerii noștri în duplexul cultural inițiat. Povestile ascund în ele cele mai importante pagini ale literaturilor respective, ne oferă lectii de morală, împărțind un patrimoniu de cunoaștere și cunoaștere reciprocă. Înțelegerea unei colectivități și căile onrice imaginate pentru a atinge idealul.

Prin ilustrarea acestor povești și prin schimbul de desene s-a realizat un dialog profund, simplu, natural, care a putut să se instaureze fără obstacol limbii, între reprezentanții români și francezi ai generației ce va clădi

lumea viitorului mileniu.

Acest duplex s-a derulat pe parcursul anului 1997 - declarat Anul Francofoniei - și la începutul anului 1998.

Defiecare dată când am vernisat o expoziție, a fost întocmit, cu mare grijă, un catalog și un pliant al acesteia. Toate aceste materiale stau mărturie pentru munca depusă de bibliotecari și profesori, de elevii care au pictat. Ele sunt dovada dărurilor, a seriozității cu care a fost organizată fiecare expoziție, totul izvorat din dragoste și grijă pentru copii pusă în orice demers al nostru.

Scopul activităților a fost - nu neapărat de a selecta valori - că de la activitatea posibilitățile creative ale fiecărui copil, de a-l apropiua de carte, de textul scris și de adâncile lui înțelesuri, de a-l ajuta să se exprime pe sine.

Arta, desenul, pictura inclusă în evenimente culturale, sferele bibliotecii, se intemeiază pe o relație activă cu sensurile adânci ale cărții și cu disponibilitățile creaționale ale copilului, iar valorile pe care le propagă sunt ale oricărui timp și ale întregului câmp al culturii.

Noua bibliotecă, generoasă în spații expozitionale și de o eleganță arhitecturală care te face să simți arta mai aproape de suflet, va constitui - îndeosebi pentru micii cititori - un loc al educației culturale, artistice continue, o educație integrată cărții, care să conducă la mai multă lectură, la respect pentru creație și stimularea creațivității, la refinarea gustului, la cultivarea nobelei sufletești.

Eleonora IOIL

PUBLICUL SECTIEI PENTRU COPII

• sociologia lecturii •

La începutul anului, un post de televiziune își lansa campania publicitară în media românească, printre alte metode, cu un afiș stradal reprezentând un Tânăr având următorul slogan: **Frățioare, dacă stai în bibliotecă, nu vezi nimic!** După expresia feței, multele dioptrii ale ochelarilor așezați strâmb și mărimea disproportională a capului în raport cu restul corpului (datorită unghiului de fotografie), imaginea persoanei care frecventează biblioteca (ce reproduce în fapt o prejudecată destul de răspândită) pare a fi: **jumătate nerozie, un sfert dependentă crasă de părinți și profesori și restul Coca-Cola.**

Este departe de adevăr acest construct al simțului comun? Citesc oare tinerii doar pentru cerințele școlii? Sunt atât de orbi încât să nu perceapă rolul bibliotecii și atât de indiferenți încât să nu le pese de situația colecțiilor de bunuri culturale pe care aceasta le posedă? În răspărul prejudecății, am considerat cititorul drept o persoană rațională, care evaluează sacrificiile oferite de bibliotecă în raport de necesitățile și dorințele sale, încadrare teoretică a unei **investigații sociologice**¹, care să schițeze profilul socio-cultural al persoanei care frecventează biblioteca, să evidențieze factorii care influențează comportamentul de lectură, să sondzeze opiniiile și dorințele cititorilor pentru îmbunătățirea activității bibliotecii.

Din punct de vedere al persoanei care frecventează biblioteca (persoană înscrisă deja pentru împrumut și/sau sală), importante sunt **faptele și structurile** cu care intră nemijlocit în contact: **sala de împrumut**, pentru cei ce frecventează doar această sală, **garderoba**, **sala cataloagelor** și **sala de lectură** pentru cei ce frecventează sala de lectură, **garderoba și sala de audiiții și jocuri** pentru cei ce merg la această din urmă sală. Atitudinea față de bibliotecă se raportează la **două referențiale**: pe de o parte la **funcția de bază** a sălii respective și pe de alta la **nevoile personalizate de cunoaștere, divertisment etc.** sau la **exigențele școlii**. Am construit astfel, un model multivalent care să descrie persoana consumatoare de servicii de bibliotecă, după următoarele variabile: **sexul, naționalitatea, anul de studii, instituția școlară la care învăță, domiciliul, comportamentul de lectură sau tipul de activitate desfășurată, aprecierea dotării cu obiecte culturale, evaluarea așteptării la garderobă, evaluarea așteptării la sala de lectură, comportamentul de căutare a cărților**.

Obiectivele cercetării au împus diseminarea între lectura școlară, al căruia scop este expres legat de condiționările programei școlare și cererile profesorilor, și lectura extrașcolară, caracterizată ca acțiune motivată interior, dar definită operațional ca un comportament non școlar. Citițul atât pentru școală cât și extrașcolar a fost considerat separat, ca lectură mixtă.

În abordarea noastră, interacțiunea dintre persoanele care frecventează secția și biblioteca este una simbolică și nu de răspuns direct². De aceea, determinanții comportamentului de lectură sunt căutați printre semnificațiile pentru cititorii ale faptelor, înțelesurile atașate de ei situațiilor și

proceselor din bibliotecă: dotarea, așteptarea la garderobă și în sală, comportamentul bibliotecarilor față de cititori, atmosfera din bibliotecă, etc.

Pentru vârstă de până la 25 de ani, **ponderea de fete** este relativ egală cu ponderea de băieți, la nivelul populației municipiului și județului Constanța. Grupul persoanelor care frecventează Secția de copii este însă **supraîncărcat cu fete**: 65% față de 35% băieți. Diferențele sunt foarte mari în favoarea fetelor, la sala de împrumut (72% fete

mult. Această sală are avantajul că dispune de un **depozit propriu** și deci există posibilitatea de a-i ajuta rapid pe beneficiarii noștri în rezolvarea unor cereri de lectură.

Preșcolarii și elevii din clasele primare reprezintă publicul sălii de audiiții, având ponderea de 70%, fiindcă dotarea ei este de așa manieră încât satisfacă preocupările specifice vârstei mici (jocul, audiuția, etc).

Scoala Generală nr. 28 și Liceul teoretic

intervievați la **sala de audiiții și jocuri**, apreciază ca insuficientă dotarea acestei săli.

Momentele **așteptării la garderobă**, pentru a primi loc în sală, sunt considerate ca dese și foarte dese de 45% dintre subiecți și aceeași proporție le consideră lungi și foarte lungi; însă doar o cincime le apreciază ca neplăcute sau foarte neplăcute. **Așteptarea la sala de lectură** este evaluată mai favorabil decât așteptarea la garderobă: numai unei treimi a grupului de cititori momentele așteptării la sală î se par lungi și mai puțin de un sfert apreciază destul de dese momentele neplăcute cauzate de perioada mai lungă de sosire a cărților de la depozit.

Utilitatea colecției de cărți, proprii sălii de lectură este relevată de cei 35% dintre subiecți care solicită des și foarte des volume ce o compun și cei încă 35% care cer însă destul de rar.

Studiul empiric a permis punerea în evidență a atitudinii față de bibliotecă a persoanelor care frecventează secția pentru copii, ca indice calculat prin acordarea de ponderi diferențiate variabilelor ce intră în alcătuirea ei³. Rezultatele obținute susțin concluzia că **marea majoritate (88%) a beneficiarilor celor trei săli ale secției au o atitudine favorabilă sau foarte favorabilă față de bibliotecă**.

Lectura școlară reprezintă caracteristica dominantă a frecvențării **sălii de lectură** - 90% citesc sau învață exclusiv pentru școală - însă **sala de împrumut** are un alt profil: 50% citesc **extrașcolar** și altii 30% **combinat, școlar și extrașcolar**. Activitățile desfășurate în **sala muzicală** sunt: jocurile (50%), vizionarea de filme (22,5%), audiuțile literare (15%) și audiuțile muzicale (12,5%).

Un sfert dintre tinerii ce vin la săliile de împrumut și de lectură **nau nevoie de îndrumarea** bibliotecarilor pentru găsirea cărților dorile, ceea ce înseamnă mult, dacă avem în vedere vârsta de eligibilitate a cititorilor secției pentru copii.

NOTE: 1. Cercetarea a fost realizată în săliile secției pentru copii a bibliotecii (de împrumut, de lectură, de audiuții și jocuri), pe un eșantion reprezentativ, selectat aleator, de 120 de persoane. Probabilitatea de garantare a rezultatelor este de 95%, iar eroarea maximă admisă de $\pm 7\%$. Datele au fost culese în perioada 5-12 mai 1999.

2. Au fost excluse din universul cercetării persoanele înscrise în chiar ziua realizării interviului, ele neputând avea o atitudine fundamentală formată.

3. Conform teoriei interacționismului-simbolic, vezi și Bernard Meltzer. *Mead's Social Psychology* în Jerome Manis, Bernard Meltzer (edit.) *Symbolic interaction*. Boston: Allyn and Bacon, 1969, pag. 4-9.

4. Vézi *** *Județele și orașele României în cifre și fapte*, vol. II A - Orașele României. București : Departamentul pentru Administrația Publică Locală, 1995, pag. 453 ;

5. Idem ;

6. Am folosit o definiție operațională restrânsă a termenului de urbanizare, care pune în evidență indicatorii spațial-urbanistici ai serviciilor comunitare, instituții de educație, de sănătate, de comerț (inclusiv piețe), echipamente de loisir (inclusiv parcuri), transporturile publice, canalizarea, apa caldă, obiective de interes turistic, instituții ale administrației publice locale, instituții financiare bancare etc. și indicatorii ai cădrului construit pentru locuire. Vézi și Dorel Abraham, *Introducere în Sociologia urbană*. București: Editura Științifică, 1994, pag. 122-144 ;

7. Variabila latenta construită ca medie aritmetică a aprecierii separate a dotării cu: 1 discuri, casete audio; 2 diafime, 3.jocuri. Ponderile acordate celor trei indicatori sunt egale;

8. ATIT = 70% + 30% ATM (pentru sala de împrumut); ATIT = 50% DOT + 20% (ASTEPT.G + ASTEPT.S) + 10% ATM (pentru sala de lectură), unde ATIT = atitudinea față de bibliotecă, DOT = aprecierea dotării cu obiecte culturale, ATM = aprecierea atmosferei din bibliotecă. ASTEPT.G = aprecierea așteptării la garderobă, ASTEPT.S = aprecierea așteptării la sala de lectură

O EXPERIENȚĂ BENEFICĂ

Între 26 și 29 mai 1998 s-a desfășurat în laboratorul Bibliotecii Universitare a Facultății de Medicină și Farmacie Cluj al doilea modul al cursului **Tehnologia informației în Biblioteca modernă**. Cursul a fost organizat de Consiliul Britanic în colaborare cu Biblioteca Universitară, fiind destinat exclusiv bibliotecarilor.

Tematica a cuprins patru probleme:

- Sisteme de bibliotecă; Tipuri de sisteme; Teoria sistemelor
- Interconectarea bibliotecilor; Catalogare partajată; Formate
- Interfață web a sistemului
- Servicii on-line pentru biblioteci

Cu un puternic caracter aplicativ, cu discuții riguroase și argumente, cu demonstrații la fiecare pas, cursul a intenționat să reducă handicapul rezintării de bibliotecar - în special de bibliotecar umanist - presupus a avea mari reticente și stângăci - în assimilarea tehniciilor de lucru cu calculatorul. Redăm succint câteva din ideile pe care s-au focalizat lucrările.

Utilizarea computerelor în bibliotecă a devenit o realitate incontestabilă a zilelor noastre. Capacitatea acestora de a procesa rapid informații de orice tip - de la baze de date biografice, informații despre utilizatori, statistici, la posibilitatea de accesare și comunicare cu informația globală - fac din biblioteci clienți de prim rang ai furnizorilor de tehnică de calcul. Modul în care bibliotecile sunt pregătite de a recepta și utiliza această tehnologie pentru optimizarea serviciilor, pentru mărirea performanței intrinseci a instituției depinde de o sumă de factori, între care unul dintre cei mai importanți este stăpânirea de către bibliotecari a acestei tehnologii, respectiv a cunoșterii mecanismelor prin care computerele și sistemele informatici pot să măreasă eficiența activității de bibliotecă. Atâtă vreme că bibliotecarii sunt cei care au răspundere serviciilor din bibliotecă, ei trebuie să fie cei care inițiază, coordonează, utilizează și evaluatează toate metodele și tehniciile puse în slujba activităților lor. Bibliotecarii nu trebuie să aibă neapărat cunoștințe extinse de informatică și inginerie ca atare, cătă maidegrabă cunoștițe privind teoria, potențialului, organizarea și exploatarea tehnicii informaționale.

În cadrul lucrărilor s-au accentuat argumentele majore ale utilizării acestei tehnici:

- reducerea volumului de muncă, prin eliminarea operațiilor repetitive și a multiplicării unor operațiuni, iar de aici reducerea timpului consumat de bibliotecar cu aceste sarcini;
- sporirea eficienței serviciilor de bibliotecă: reducerea timpului de așteptare al utilizatorului, acces mult îmbunătățit la fondul de publicații disponibil, regăsirea după subiecte (în limbaj verbal, nescodificat), regăsirea și circumscrierea informației prin operatori logici și limitatori

Adriana GH. GEORGHIU

specifici;

- introducerea de noi servicii, inexistente în modul manual de operare, de ex. posibilitatea creării de profile de utilizatori, diseminarea selectivă a informației, s.a.
- accesul la informația managerială, deci posibilitatea de a obține în orice moment statistici asupra datelor și operațiunilor efectuate, ce conduce la monitorizarea funcționării bibliotecii;
- îmbunătățirea imaginii bibliotecii față de instituția patronatoare și respectiv utilizator, conducând la sporirea încrederei acestora în serviciile bibliotecii;
- transformarea bibliotecii într-un punct nodal de recepție și difuzare a informației existente în lume, punerea bazelor cooperării interbibliotecare.

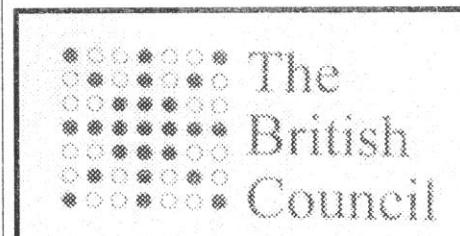
Scopul ultim și rațiunea care validează orice schimbare rezidă în servirea superioară a utilizatorilor și accesul lor la informație. Informațierea nu este un scop în sine, nu este soluția la problemele de organizare existente, nu va organiza bine o bibliotecă prost organizată, căci "sistemu computerizat introdus în bibliotecă nu poate organiza ceea ce este dezorganizat și nici nu poate structura haosul". De fapt, dacă procedeele dumneavoastră sunt dezorganizate înainte de automatizare, introducerea computerului pur și simplu le va dezorganiza cu viteză aceluia computer" (citat din lucrarea lui Bruce Royan - *Libraries and Networking*, The Journal of the Library Association Information Technology Group, 1994). Desigur nu este cazul bibliotecii noastre. Organizat în mod dens, cu rigoare "englezescă", fără timpi morți și suete colaterale, cu fiecare sădină finalizată prin exerciții practice ce implicații pe toți participanții, cursul să aducă o experiență substanțială și profitabilă.

Biblioteca Județeană Constanța are deja o tradiție învățătură în utilizarea echipamentelor automatizate de lucru. Înscrierea cititorilor, catalogarea publicațiilor, serviciile bibliografice sunt computerizate. Terminalul din sala catalogelor, utilizat deocamdată numai de bibliotecarii îndrumători este asaltat de beneficiari și își dovedește eficiența din plin, mai ales în solicitările ambigue ("Ceva despre...") sau incomplete (autor cunoscut - titlu necunoscut sau invers). Se indică, în mod necesar, pentru completăderea informației, și consultarea catalogelor bibliotecii (baza de date prelucrate în sistem computerizat este incompletă).

Prin introducerea INTERNET-ului (prin activitatea deosebit de laborioasă, de fructuos profesionalism și de mare claritate a specialistilor din Compartimentul Informatizare al bibliotecii) sperăm și anticipăm conexiuni și deschideri tot mai ample și mai valoroase pentru beneficiarii noștri dar, desigur, și pentru fiecare dintre noi în același timp

Adriana GH. GEORGHIU

BIBLIOTECĂ BRITANICĂ

Personalul calificat al Bibliotecii Britanice București alcătuiește și desfășoară programe de instruire a bibliotecarilor în tehnica informării și realizează catalogarea centralizată a colecțiilor.

Interesul constant al cititorilor față de serviciile Bibliotecii Britanice se reflectă, între altele, și în principali indicatori statistici: peste 2000 de membri care au imprumutat 31.000 documente în anul 1999.

Legitimăția anuală obținută contra-cost permite imprumutul de cărți și casețe la domiciliu, lectura materialelor de referință și realizarea de fotocopii de pe acestea, rezervarea materialelor aflate în circulație. Beneficiarii bibliotecii au la dispoziție catalogul OPAC pentru a-și căuta singuri documentele de bibliotecă.

Softul conceput special pentru biblioteci Alice for Windows furnizează informații complexe la autori, titlu, subiecte, cuvinte cheie, serii, colecții, edituri și editori, note de subol.

Pentru calculatorul Multimedia pot fi consultate valoaroase encyclopedii pe CD-ROM în cele mai recente ediții: Encarta, World Mythology, The National Gallery, U.K. Course Discover, Infopedia, Interactive Science Encyclopedia etc.

Sunt expuse la raftul liber și pot fi imprumutate în week end reviste și ziare: The Economist, New Scientist, Business Central Europe, Times, Financial Times, Times Literary Supplement, Observer s.a.

Colectiile de cărți și materiale audio-vizuale acoperă aproape toate cererile de informare: filozofie, știință, calculatoare, medicină, artă și literatură, istorie, științe sociale.

Cursurile pentru învățarea limbii engleze care se adresează atât începătorilor cât și celor avansați abordează teme de interes general dar și domenii foarte restrânse: aviație, contabilitate, management, comerț, finanțe, birotecă, medicină.

Bine reprezentate în colecții sunt cultura și civilizația engleză.

Desi sunt de mici dimensiuni, bibliotecile organize și susținute de Consiliul Britanic înscriu pe agenda de lucru proiecte ambițioase: alinierea la standardele internaționale în sfera informațională, răspunsuri adecvate la cererile tot mai sofisticate ale beneficiarilor de toate vârstele și profesiile, sesizarea modificărilor de structură în economie și societate, sprinjirea cu mijloace specifice a învățământului și educației. Împrevisoribila expansiune a tehnologiilor informației, folosirea la scară globală a Internetului și Web-ului caracterizează o epocă în care adaptarea se face în mers forțat, în care, citez din Argeș, "Secunda-ntrice veacul și timpul se novorăde".

Stela MOTOC

UN BIBLIOTECAR, O BIBLIOTECĂ...

EXALTARE

A nu putea să treci de propriul eu, când el există, a rămâne, în fața ta, sănge decolorat pe geamul ce ne desparte poate de-o lume, poate de-un ev, a merge pe cămpurile verzi, cu flori strident colorate...

Singur să te îmbeți de ele și să rămâni până noaptea târziu, când stelele te cuprind în brațe.

Înseamnă și pururi. Poate e mai bine așa.

Mircea FLOREA

Am 8 ani de când conduc biblioteca publică din Cogălaic și, cu fiecare zi, simt că aproape n-am făcut nimic pentru ea.

În anul 1990, când am preluat-o, am găsit-o total dezorganizată. A trebuit să învăț din mers tainele bazelor biblioteconomie, în acest sens ajutându-mă și cursurile organizate de Ministerul Culturii la Bușteni. În paralel cu acestea, am acumulat cunoștințe noi pentru mai buna informare a celor aproximativ 600 de cititori. Să totuși simt că lucrurile nu merg cum ar trebui. Trăim în epoca informatizării. Cogălaicul pe care să devină oraș. Suni mulți elevi, studenți, intelectuali, oameni de diferite profesii care au nevoie acută de informații. Cred că mi-ar trebui și mie în dotarea bibliotecii, un calculator pentru stocarea informațiilor care să se recordeze la sistemul de bibliotecă din țară și de pe peste hotare.

Biblioteca cuprinde în jurul a 15.000 de volume și totuși e nevoie de mai multă, mai multă informație.

Primăria acordă și ea un anumit fond pentru abonamente și achiziții de carte, dar probabil că dacă s-ar da legea sponsorizării situația ar fi foarte mult schimbată în bine.

În 1990, în jurul bibliotecii am format, cu un grup de tinerini moși, un cenaciu cu care am organizat multe spectacole în comună și în comunele învecinate.

Mă pot mândri că prima expoziție de pictură a artistului local Aurel Gheorghiu (și nu numai) a fost organizată în biblioteca publică din Cogălaic.

De-a lungul anilor, am organizat seriale culturale, seminarii pe diferite teme precum și întâlniri cu scriitori grupați în jurul revistei "Tomis" precum: Ovidiu Dunăreanu, Arthur Porumboiu, Constantin Novac, Nicolae Motoc, Sorin Roșca, Nicolae Necula etc.

Mi-au apărut, în diferite ziară și reviste, poezii din creația proprie, iar în 1996 am luat la concursul "Panait Cerna" de la Tulcea premiul revistei "Vatra".

Mircea FLOREA

CARTEA ÎN COMUNA AGICEA

Biblioteca din Agicea a fost înființată în anul 1990. S-a început cu două rafturi, o măsuță și o mie de cărți. Primarul de atunci, domnul C. Lăzureanu și metodistul Bibliotecii Județene Constanța, domnul Gh. Baloleanu mi-au dat tot concursul organizatoric și profesional. Biblioteca a căpătat încet, încet, viață, iar cu timpul și baza ei materială a crescut, dar mai trebuiau multe eforturi până să devină o adevarată instituție de cultură în comună. Nu m-am lăsat învinșă de greutăți, am trimis forurile superioare referate peste referate. Am obținut astfel, cu sprijinul domnului Gh. Baloleanu, amintit mai sus, și al domnului Șt. Iordache, tot de la Biblioteca Județeană Constanța, o încăperă mai spațioasă, mai luminoasă. Am cumpărat perdele, mochetă, radiocasetofon, fololi și alte lucruri trebuitoare unui lăcas al cărții. Am fost tenace, insistenți: dacă erau dată pe ușă afară din primărie, eu intram pe geam, cum s-ar spune. Biblioteca Județeană Constanța îmi repartiza, periodic, cărți, fișe de cititor, de catalog, registre de inventar, registrul de mișcare a fondurilor. Când în 1994, potrivit H.G. nr. 442, completarea a rămas la latitudinea primăriei, am făcut demersuri insisteante pe lângă Consiliul local, am participat chiar la ședințele acestuia și am reusit să asigur finanțare, trimestrial pentru continuarea colecțiilor. Pentru că, se știe, bugetele primăriilor sunt sărace și bibliotecarul îi trebuie multă hotărare, ambiție pentru a obține câte ceva pentru bunul morsal activității cu cartea. Si primarul actual, Ion Ioniță, un intelectual, a înțeles rolul

bibliotecii publice în comună și mi-a rezolvat loarte multe cereri privind completarea fondurilor de publicații.

Desigur, scopul acestei activități organizatorice a fost dezvoltarea lecturii publice în comuna Agicea. Anual, am înregistrat circa 400 de cititori (uneori chiar 500). Biblioteca a devenit un autentic centru cultural al comunei; aici beneficiarii întâmpină o bună primire, găsesc multe din cărțile solicitante, localul este curat, încălzit iarna, luminos. Lucrez cu fiecare cititor în parte și celor nehotărâți le recomand cărțile potrivite aspiraților, preocupărilor, nivelului lor de pregătire intelectuală. Pentru toți cititorii am o vorbă bună, ultând propriile necazuri. Astfel că pășesc pragul bibliotecii de la cel ce abia silabisesc, până la bunici, de la agricultori și gospodine, la intelectuali. Colaborez cu școala, cu cadrele didactice.

Permanent am în vedere înțerea la zi a evidenței primare și individuale, a cititorilor înscriși, a frecvenței, a organizării colecțiilor la rafturile cu acces liber.

Fără îndoială că, oricâtă înțelegere ar avea primarii și consiliile locale pentru lectura publică, o lege trebuie să reglementeze activitatea bibliotecilor comunale și orășenești, mai ales în privința personalului și a completării colecțiilor.

În încheiere pot afirma că munca de bibliotecar a devenit pentru mine numai o frumoasă și utilă profesie, ci chiar un mod de existență.

Garofita GASCĂ

Personalități tulcene

PANAIT CERNA

"Când zicem că elementul care constituie o națiune sunt oamenii, înțelegem negreșit, nu suflarea, ci oamenii de aceea care lasă urme nesterse de trecerea lor prin această lume, lasă lucruri de aceleia de care se poate glorifica istoria civilizației, oamenii care învingători sau înviniți, au luptat pentru o idee..." (Ion Ghica).

Dacă fiecare om poartă într-o anumită măsură chipul pământului pe care s-a născut, oamenii de creație răsfărăgă în opera lor trăsăturile specifice ale lumii în care au văzut lumina zilei sau în care au trăit vreme indelungată, impunând în patrimoniul național și universal specificul culturilor de țară. Județul Tulcea fie a dată personalități de o mare înțuită intelectuală, fie a primit cu generozitate pe toți acei savanți din alte centre de spiritualitate ale României spre cercetarea și cunoașterea acestui ținut. Și ne mândrim astăzi cu cei ce au ajuns pe înaltul podium academic sau în galeria personalităților culturii universale, ducând peste hotare faima unei Români moderne și de aceea se impun neuitări noastre.

Un aspect al neuitării este acela al recunoașterii valorii și valabilității acestor creatori eternizați în bronz pe "Aleea personalităților tulcene", loc de promenadă, de recreere, de agrement, o lucrare de mare artă. Toți aceștia și-au ridicat, prin activitatea și opera lor, un monument mai trăincă decât bronzul și vor dăinui în constituția noastră.

Este mai mult decât meritorie fapta de a pune pe socul nemuririi icoana oamenilor care atunci, în vremuri întunecate, au dat lărujilor din toate satele acestei zone lumina școlii românești, șsa cum a făcut-o cărturarul pașoptist Nicolae Bălășescu-Nifon: "De la Hârsova la Districtul Măcinului, unde organizează 12 școli în 12 comune române, în Isaccea și Niculițelu, unde se face vinul cel bunu, peste tot 21 școli și să fi putut și mai multe, potu se zice, în toate 72 de comune române în Dobrogea, dacă nu mi-ar fi lipsită cărtile didactice (abecedarele)...".

Un alt slujitor ai culturii și școlii românești este Ioan Nențescu, om politic, poetul erou al Războiului de Independență, prefect al județului Tulcea după unirea Dobrogei cu România, care a pus pe buzele tuturor românilor, din generații successive, antologicele poezii Flori de primăvară, Pui de leu, Țara mea. Sub administrația sa ca prefect de Tulcea, s-a construit podurile de legătură între lacul Razelm și lacul Babadag, pe șoseaua spre Enisala, au fost legate la rețea telefonică comunele județului, s-a pus bazele unei tipografii și a unei librării.

"Poet și cazal literaturii noastre", cum îl numea Valeriu Răpeanu - Panait Cerna se inscrie și el în sirul de invenții care au murit frumos, după ce și-au admirat o clipă creația căreia i s-au sacrificat.

Romantic în manieră epigonică, poezia lui Panait Cerna ajunge să se cristalizeze prin sublimarea în versuri de o rară puritate a sentimentelor, de o nobilitate a trăirilor denime de pana celor mai de seamă dintr-o poezie romantică.

Există în lirica lui Panait Cerna o sete de viață, un optimism steric, concretizate prin chemări și îndemnuri exprimate transțent, ca în poezia "Soape":

"Iubiliți-vă!...

Îmbrăiașăți-vă!...

Înțărâi-vă cu sete adâncă!

Râdăti, cântăți, căt tine visul încă -

Legăti-vă pe veci cu jurământ:

În clipă aceasta înțina nu mintel!"

Lirica lui Panait Cerna ni se relevă ca un moment important în evoluția poeziei românești, o piatră de fundament în procesul de ridicare a templului poeziei noastre de la începutul acestui veac.

Jean Bart, pseudonimul lui Eugeniu P. Botescu, prozatorul care a închiriat copilăria și finanțarea multor călătorii, a fost ofițer de marină și căpitan de port în orașul Sulina, oraș immortalizat în acel arhiconoscut *Europolis*, roman tradus în 12 limbi. A fost o figură foarte interesantă nu numai în lumea marinei, ci și în cea a literelor. Rămân legate de numele lui *Schiile marine și militare*, *Jurnal de bord*, volumul de schiile și nuvele *Detorii uitătoare*, volumul *Prințesa Bibița*, în Delta, note de călătorie din America de Nord, *Peste ocean*.

Opera lui Grigore Antipa, care l-a facut nemuritor este astăzi de mare actualitate. Preocupat în lucările lui, în primul rând, de problema legăturii dintre organisme și mediul inconjurător, cosmic și biologic, supunând la o analiză amănunțită și riguroză științifică desfășurarea vietii în apele noastre interioare - de la munte la ses, inclusiv Dunărea și zona ei inundabilă - examinând condițiile de viață cu totul particulare din Marea Neagră, Antipa a cuprins în ansamblu întreaga hidrosferă.

Dar ce a facut dr. Grigore Antipa pentru Tulcea? Înființează la Tulcea Stațiunea de Cercetări Piscicole pentru Delta Dunării, Stațiunea Hidrologică, Clădirea Pescariilor Statului. Din numeroasele lucrări de hidrologie, oceanografie, muzeologie, științe exacte, 32 se referă direct la piscicultura din județul Tulcea. Lucrările Cățeva probleme științifice și economice privitoare la Delta Dunării (1914), Starea de îndreptare a pescărilor din lacul Razelm și mijloacele de îndreptare (1894), *Pescările Statului din Tulcea* (1911) cercetează stările de fapt și propune măsururi concrete pentru organizarea științifică și modernă a pescărilor din România.

În lista nemuritorilor, pentru și prin opera sa, se inscrie și numele acad. Constantin Brătescu în știință el rămâne unul dintre corifeii țării, iar pentru

dobrogeni, Constantin Brătescu rămâne un simbol al dragostei față de provincia sa natală. Profesorul nu cochetăază cu cercetarea acestui ținut, ci îl disecă, îl răcolește, îl verifică și îl studiază fiecare componentă a sa. I-a verificat totă strucția sa și întărită infățisarea ca să poată întocmi lucrarea *Pământul Dobrogei*. I-a studiat apoi clima, în lucrarea *Clima Dobrogei*, cu oscilațiile ei de temperatură, cu efectele care duceau, după cum scrie savantul, ca "tarina să frigă sub picioare" iar "... aerul să fiarbă de căldură în zare". Platforma dobrogoreană este supusă, din toate părțile, vânturilor care bat uneori cu atită intensitate, aici în Dobrogea și ploile sunt capricioase, în schimb "lumina Dobrogei... păstrează o puritate și o linjezime de cristal". Toate aceste condiții morfologice și climatice, demonstrează C. Brătescu, se reflectă în vegetația Dobrogei, pe care o analizează și o descrie în lucrarea *Fitogeografia și solurile Dobrogei*.

Aceasta este Dobrogea lui Constantin Brătescu, formată din valuri, vânt și stuf, dar cu o lumină argintată, reflectată din soarele cel puternic și din milioane de astre ale lunii august, cu frumusețea rară a norilor din amurg, frumusețe nostalgie pe care el însuși avea să le cânte în multe poezii semnate Salovia, ori cu alte pseudonime.

De aceea, pe de altă parte, profesorul Simion Mehedinți avea să spună despre discipolul său că: "nimeni de la Herodot, părintele istoriei și geografiei, n-a privit cu mai mulți interese și cu mai multă înțelegere ținuturile Dunării de Jos, decât geograful și etnograful Constantin Brătescu".

Rămânând în aria de cercetare a acestor ținuturi mirifice nord-dobrogene, nu-l putem să uităm pe unul dintre cei mai mari profesori ai științelor geologice din țara noastră, Gheorghe Munteanu-Murgoci. Cercetător neobosit, în permanent contact cu natura, activitatea lui Gh. Murgoci s-a concretizat în numeroase lucrări (*Mineralele din Dobrogea*, *Geologia părții nord-vestice a Dobrogei*), în conferințe, cursuri speciale ajungând la schema atotcuprinzătoare sau legi generale pe care le-a folosit apoi în opera de valorificare a bogățiilor subacvatice.

În cadrul geografic descris de marele acad. C. Brătescu s-a născut și cel ce urma să fie cunoscut în lumea muzicală mondială *George Georgescu*. Un gest al lui era în stare să antreneze un murmur sau o explozie, o trecrete soptită prin muzica sau o muzică tumultuoasă, un torrent sonor. Împreună cu deținutul artistului s-a impletit cu drumul ascendent al Filarmonicii care sub conducerea sa, va deveni o formă de reputație internațională. Maestrul dirijează mari orchestre și pe scenele operelor din Washington, Florența, Berlin cu același succes, dirijează festivaluri internaționale: Smetana, Mozart, Chopin, Haydn, Musorgski, acordând totodată o atenție deosebită promovării muzicii românești.

Duce faima muzicii românești în lume printr-un bogat repertoriu, de la muzică clasică la café-concert și muzică populară, și muzica lăutar, violonist, pianist și compozitor de renume, *Gheorghe Pantazi-Boulanger*. A intrat în memoria posterității prin celebrul tango pentru vioră și orchestră *Avant de mourir*, iar în

perioada dintre cele două războaie mondiale își au imprimat o sută de discuri în Germania și în Occident.

Trecând din sfera muzicii în cea a artelor plastice, Tulcea î-a dat pe Alexandru Ciucurencu, pictor și sculptorul Ion Jalea. Personalitate de primă forță a artei românești contemporane, Alexandru Ciucurencu a devenit cunoscut publicului prin frecvența asiduă a picturii sale pe simezele saloanelor ca și prin expoziții personale, cucerind treptat presa de specialitate din țară și de pește granită. Pânzele sale sunt reale "strigăte de dureroașă, dulce bucurie", iar aria tematică a sculpturii lui Ion Jalea păstrează permanentă căinărilor realiste, știință și siguranță modelajului. A depășit granitele țării lucrarea *Monumentul ostașilor români* fiind dezvelită în Franță, iar la Viena *Monumentul ostașilor români căzuți în Austria*, se afirmă prin decorarea pavilionului României la Expoziția Internațională de la New York cu lucrarea *Povestea Neamului* și statuia *România*.

Revenind la "meleagul uitat la capăt de pământuri" își găsește aici pasiunea pentru numismatică și arheologie academicianul Constantin Moisil. Trăiește la Tulcea 10 ani, beneficiențul viață și cariera lui, împărtășind inventariile monedele Tezaurului de la Bădila, lângă Niculițel, publicând numeroase lucrări istorice, de arheologie, arhivistice, medievalistică și heraldică, între care: *Monede vechi românești găsite în Dobrogea*, *Medaliile jubiliare ale Dobrogei*, *Monumentul antic din Măcin*, *Semicentenarul Dobrogei și numismatica*, devenind, totodată membru al Societății Numismatice Române.

Membru al Societății Numismatice Române a fost ales cam în aceeași perioadă tulceanul Oreste Tafrali, specialist în istoria antichității grecești, în istoria Imperiului Bizantin și istoria românilor. S-a preocupat și de arheologie, făcând săpături în Dobrogea, la Callatis. Însă debutează ca prozator, cu volumul de nuvele *Scene din viața dobrogoreană* urmat de *Idylle din viața antică*, în care descrie obiceiuri și datiri, întâmplări din viața locuitorilor, cetăților grecești de pe malul Mării Negre.

Si dacă nu l-am uitat pe cel ce și-a gasit pasiunea la Tulcea, năsăudeanul Constantin Moisil, cum îl putem uita pe cel ce avea să vada pentru prima dată lumina zilei în acest oraș, fiu acestuia, matematicianul Grigore Moisil. Deschizător de drumuri în logica matematică cu aplicații practice, a susținut o rodnică activitate științifică și de cercetare, materializată în peste 300 de lucrări, stimulând construirea primelor calculatoare electronice românești. "Moisil a fost mai mult decât un savant, au fost mai mulți savanți întrunii în sesiune permanentă sau luându-și locul unul altuia în cicluri succesive mari, reprezentate de temele fundamentale pe care le-a abordat" (Mircea Malita).

Tuturor acestor valori care s-au străduit și au contribuit la îmbogățirea tezaurului științei și culturii neamului românesc le-am închinat un gest simbolic prin aşezarea chipului lor pe socul nemuririi pe Alleea "Personalităților tulcene".

Elena NURCIU

Oreste Tafrali

idealul, București, Cartea Românească, 1921.

Înțeționările să căruiau asupra *Șoenelor din viața dobrogoreană*, dar și a *Idylelor din viața antică* intrucât ele valorifică literar o parte din moștenirea istorică a înținutului dintre Dunăre și Mare.

Publicarea acestor povestiri referitoare la Dobrogea pare astăzi un eveniment mai puțin important ca la începutul secolului. Nu trebuie însă uitat faptul că revenirea Dobrogei în 1877 la România a însemnat redescoperirea unui teritoriu în care suprapunerea mai multor civilizații a creat fascinante perspective istorice.

Scrisul lui Oreste Tafrali nu facea decât să se integreze în această erverescență a începuturilor. De altfel, Dobrogea, ca spațiu geografic și istoric avea să devină, de-a lungul timpului, motiv de inspirație pentru creații literare, lată, în sensul celor afirmate mai sus, ce spunea poetul dobrogorean Alexandru Gherghel, în 1935, în lucrarea "Dobrogea în viața românească", Constanța: Albania, 1935, p. 12-13: "Să facem astfel ca străinii să cunoască Dobrogea și altfel decât am cunoscut-o până acum și vom vedea atunciadevărate pelerinajii spre această Meca a trecutului nostru, spre această Alma Mater a tol ceea ce sufletul unui om poate visa în materie de visare poetică și: "Dobrogea reprezintă încă în istoria literaturii românești un capitol demn de relat și de subliniat".

Povestirile lui Oreste Tafrali impresionează, deși citite astăzi, au o notă de idilism și idealism. Nu poate fi însă negată intenționalitatea lor, prezentarea că mai convingătoare ar unui ținut care avea nevoie să iașă în lume inclusiv prin literatură. Denumirile vechi ale localităților, dar și arhaismele aduc o notă de inedit și de culoare locală, inconfundabilă.

Dobrogea înseamnă peisaj cu ape, nisip, Delta, stânci, dar și un mister profund pe care autorul se străduie să-l evidențieze. Povestirea însăși e un pretext de a povesti, ca în Hanul Ancuței sadovenian, învățătorul Fagure din comuna Sf. Gheorghe (Delta) și dezvaluile scriitorului legende-nufărului: povestea de dragoste dintre Tânărul și harnicul pescar și fata zânei bălții. Oreste Tafrali compune un autentic tablou etnografic al unei Dobrogea cosmopolite. În jurul lui Muratacei, povestire cu iz oriental aduce în prim plan o comunitate de tătari trăitori în jurul Tulcei, cu obiceiurile și credințele lor. Tocmai la cumpărături, îngrăjilul cailor, ospățul bărbătașilor, interiorul casei, momentul rugăciunii sunt tot atâtea documente de viață dobrogoreană ("cărujași tătari, înveselântă în strămoșești salvari și ghilbecuri, purtând pe cap fesuri fără piscului").

Portretele de pescari lipoveni din Delta (Fedor, Mitea, Grigă), figura lui Moș Gheorghe Bou Roș, cu moșia lângă Niculițel, frumoasa Chilina sunt remarcabile prin pitoresc.

În *Idyle din viața antică* imaginează povestiri având ca subiect întâmplări istorice, dar acestea sunt mai căutate, mai convenționale. Năvălirea gojilor în Axiopolis (Cernavodă) e pretext de a da o haină literară cunoștințelor sale arheologice și de a utiliza termeni de specialitate. Se folosește chiar de artificii literare al povestirii scrise de alcineva și dată spre lectură scriitorului. Mușcap este preot al cultului lui Salazius provenind din jumătatea Istrului și devenit sclav al romanilor; el se creșinținează din proprie voință; și exemplele ar putea continua.

Argumentele formulate mai sus sunt credem convingătoare pentru importanța operei de pionierat pe care profesorul Oreste Tafrali a realizat-o în toate domeniile în care a activat. Datorăm acestor personalități complexe, entuziasmulor lor împlinirile de netârgaduit ale perioadelor ce au urmat.

Firește, Oreste Tafrali reprezintă unul dintre numele cu care Dobrogea a contribuit și contribuie la cultura română.

Corina APOSTOLEANU

Scutul de la DURA EUROPUS

Cercetarea documentelor cartografice vechi asupra unui teritoriu prezintă un interes deosebit, acestea reflectând pe de o parte nivelul cartografiei și constituind pe de altă parte instrumentele indispensabile surprinderii stadiului evoluției unor aspecte ale cadrului fizico-geografic.

În epoca romană în afară de hărțile generale (referitoare la întreaga lume, sau întregul Imperiu roman, s-au întrebuitat și hărți regionale. Dintre acestea s-a păstrat una care pe lângă calitatea unică de a fi un original în domeniul hărților antice, prezintă și interesul deosebit de a se referi mai ales la litoralul dobrogean. Este vorba de Scutul de la Dura Europos.

El este o pavăză de pară din lemn cu dimensiunea: 1,20 m lungime și 0,80 m lățime, îmbrăcat într-o piele pictată cu lățimea de 45 cm și înălțimea de 18 cm. Pictura pergamantului reprezentă o hartă sumară a țărmului de apus al Pontului Euxin (Marea Neagră) de la Mesambria până la Artabdera (respectiv astăzi Nesebăr - Bulgaria până dincolo de Crimeea).

Harta nu este decât un itinerariu militar și cuprinde o listă de etape de-a lungul coastei, pe locuri cu precizarea distanțelor în milles passorum (1 pas este echivalent cu 1,48 m). Documentul a fost descoperit în 1922-1923 cu prilejul săpăturilor efectuate sub conducerea belgianului Franz Cumont în ruinele orașului Dura Europos, situat pe malul stâng al Eufratului, în Siria.

Clima uscată explică conservarea sa, deși cu unele lacune. Interiorul scutului, colorat în albastru reprezintă marea pe care sunt desenate simbolice două corăbii, iar pe margine sunt figurate localități cu nume scrise în litere grecești. Pe lângă majoritatea numelor mai este pictată și câte o casă, indicând probabil locul de odihnă al trupelor în trecere.

Scutul a aparținut unui soldat din "Cohors XX Palmyrenorum Sagittariorum" ce a străbătut acest drum cu prilejul vreunei mișcări de trupe în cadrul Imperiului roman. El poate fi raportat la perioada 230-250 p. Chr. (Prima mențiune la Palmyra - evacuarea orașului). Având în vedere că drumul parcurs de arcașul palmyrean trecea prin regiuni în care invazia gotilor din 238 p. Chr și anii următori au întrerupt comunicațiile, trebuie să plasăm data călătoriei în deceniu al patrulea sau la începutul deceniului al cincilea al sec. III.

Ordinea localităților de la sud la nord este inversă față de regulile cartografice, adică sunt enumerate începând de sus cu nordul jos cu marea în stânga și cu hotarul de vest în dreapta. În măsură în care numele lor s-a păstrat apare întâi sus: Mesambria (Nesebăr), urmează Odessos (Varna) - Dionysopolis (Balçık) - Tinum (Timogittia, neidentificat) - Bizon (Kavama) - Tirizis (Capul Kaliakra) - Callatis (Mangalia) - Amlaidyna (23 August-Tattlageac) - Stratonis Tunis-Tuzla) - Tomis lângă care apare 33,400 mp. reprezentând probabil distanța parcursă de la Callatis (aşa cum reiese și în Tabula Peutingeriana). Mai departe în jos, adică spre Nord, vin la rând Halmyris (scris greșit Olymyrija cu cifra de 74 mp. (= 102 km) - Istros potamos cu cifra de 44 mp. (= 65 km), apoi un nume indescifrabil cu literele x și... pe urmă Danubios

potamos (Danuvius flumen - fluviul Dunărea), urmat de un alt nume îlizibil - Tiras cu 84,500 mp.

Itinerariul continuă pe țărmul Pontului Euxin până dincolo de Artabdera (Crimeea).

De la Tomis spre nord această hartă prezintă unele neclarități. Aparentă repetare a numelui Dunării, pictat de două ori printre linie albastră a determinat interpretări diferite. F. Cumont (*Fouilles de Dura Europos 1922-1923*) crede că acolo unde este notat pe hartă Istros potamos ar fi trebuit să se înțeleagă Histria și că denumirea a fost greșit întrigată de autorul scutului care a înțeles Istros potamos (fluviu Dunărea) în loc de Histriopolis. Tot posibil să fie vorba de cetatea Histria, al cărei acces dinspre mare până în fundul golfului Sinoe părea un "potamos" (fluviu). A doua prezență a Dunării este notată cu Danubios potamos. Era natural ca în vremea romană să fie notată sub formă latină chiar în documente grecești.

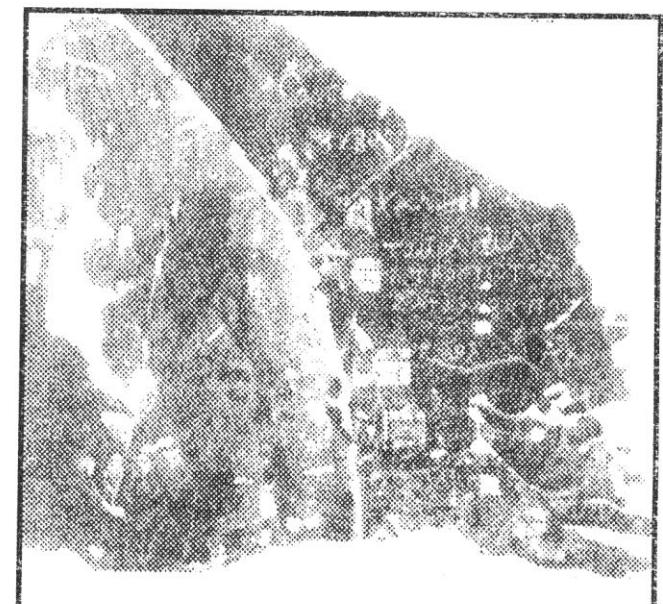
O altă eroare este amplasarea localității Halmyris (Murighiol), între Tomis și Histria, când de fapt respectiva localitate este mai la nord de lacul Razim, mai apropiată de Delta. S-a emis ipoteza că ar fi vorba de altă localitate cu numele Olymyrija, dând distanță de 74 milles passorum (104 km), corespunzătoare distanței de la Halmyris la Tomis.

O altă neclaritate este semnul din dreptul localității Tomis. Distanța de la Callatis la Tomis este notată 33,400 mp. Semnul x, ar fi după I. Mititelu (*Itineraria Romana. Le Bouclier de Duro Europos* în: "Buletinul Societății numismatice române", 42, 1943, p. 78-91) un "christmon", indicând existența unui episcopat la Tomis. Se pune problema dacă la vremea respectivă putea fi notat pe un itinerariu sediul vreunui episcopat când la data aceea (230-250 d. Chr) religia creștină era un cult oriental rarecare în imperiul roman.

Cu toate miciile erori, Scutul de la Dura Europos, prin traseul prezentat, este un fragment dintr-un "Itinerarium roman". El vine să confirme teoria existenței unui drum roman de-a lungul țărmului Mării Negre. Acest drum făcea parte din sistemul de drumuri al provinciei Scythia Minor, care avea trei ramuri: un drum dunărean, altul pe țărmul mării și unul prin centrul Dobrogei. Ele constituiau o deviație nordică din *Via Egnatia*, marea arteră care traversa Peninsula Balcanică legând Marea Adriatică de Marea Egee. Cele două drumuri principale marginale se sprijineau pe porturile de la Dunăre și Marea Neagră și recordau circulația terestră la cea fluvială și maritimă. Ele aveau nu numai rol militar ci erau în același timp și mari drumuri comerciale și serviseau de "cursus publicus", destinate serviciului poștal.

Pergamentul de la Dura Europos este singurul document cartografic original, ce datează din perioada în care a fost întocmit. El are o importanță aparte pentru noi, pentru că se referă numai la tinuturile noastre, la litoralul dobrogean al Mării Negre.

Adriana DUMITRU

DURA-EUROPOS(Syria). Fragment din învelitoarea de piele a unui scut

Bibliografie orientativă

ARICESCU, Andrei. *Armata în Dobregea română*. București, Editura militară, 1977, 312 p.

BOORSTIN, Daniel J. *Descoperitorii*. O istorie a căutărilor omului pentru descoperirea lumii și a lui însuși. București, Meridiane, 1996, 2 vol.

Din istoria Dobrogei. Vol. I: Geti și greci la Dunărea de Jos din cele mai vechi timpuri până la cucerirea română. București, 1965, p. 154-156. Vol. II : Romanii la Dunărea de Jos. București, 1968, p. 205-206.

Izvoare privind istoria României. Fontes I. București, Editura Academiei, 1964, p. 535, 724-727, 741.

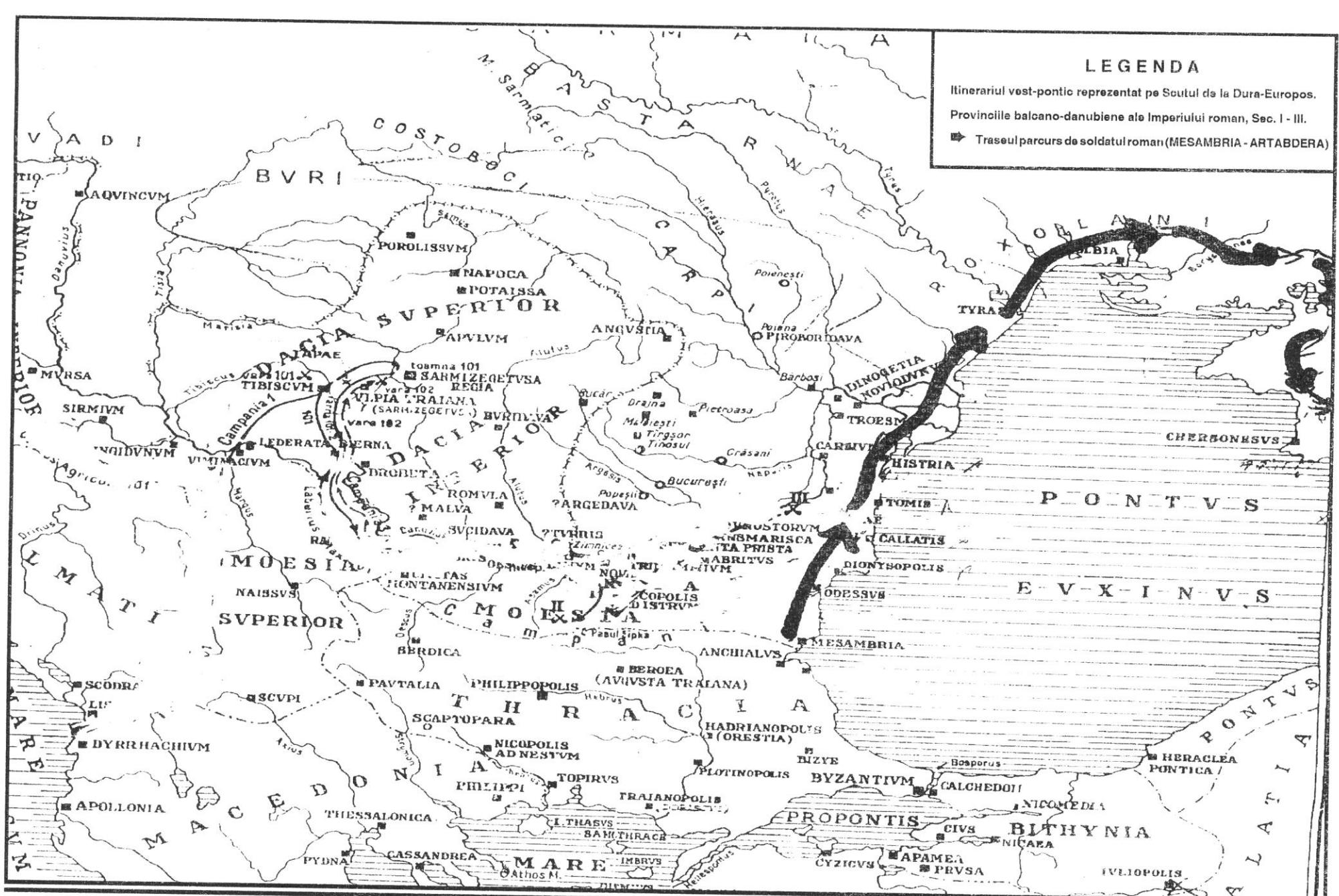
POPESCU-SPINENI, Marin. *România în izvoare geografice și cartografice*. Din antichitate lumii și a lui însuși. București, Meridiane, 1978, p. 50-58.

ZAHARIADE, Mihail. *Moesia Secunda, Scythia și Notitia Dignitatum*. București, Editura Academiei, 1988, 200 p.

x x x

ALEXANDRESCU, Petre. *Călătoria lui Herodot la Marea Neagră*. În Magazin istoric, 12, nr. 1 (1978), p. 6-10.

SUCEVEANU, AI , BARNEA, I. *Contribution à l' histoire des villes romaines de la Dobroudja*. În: Dacia, Tome XXXVII, București, 1993, p. 159-179.

O carte pentru

(...) Scriere fundamentală a neamului românesc, aparținând stratului de adâncime al culturii noastre, în plan general, și al literaturii, în plan special, *Cazania* lui Varlaam a suscitat de-a lungul timpului, cum era și firesc, interesul unui mare număr de specialiști- istorici literari, filologi, lingviști, cercetători doctori-bibliografie, realmente impresionantă care a rezultat elucidând aproape întreaga eiproblematică (...).

Apărut la Iași, în 1643, *Cazania sau Cartea românească de învățătură* a fost un produs al Evului de mijloc, mai precis al secolului al XVII-lea. Alte trei asemenea exceptionale "produse" ale același secol, distribuite în mod egal, căte una în Transilvania, Moldova și Muntenia, au fost, cum se știe, *Noul Testament* de la Bălgard (1648), *Psaltirea în versuri* (1673) și *Biblia de la București* (1688). Față în față cu acest adevăr îți vine să spui că secolul acesta este un exemplu că se poate de elovent care confirmă ideea că și pomenii chiricăi fac fructe dulci...

Secolul al XVII-lea, vrem să spunem, a reprezentat la români un paradox și un miracol, totodată, unul din autenticele miracole cu care ne-a întâmpinat istoria în desfășurarea ei. Perioada respectivă a fost, cum o atestă faptele, un moment extrem de tensionat sub raport politic, pentru Principatele române, atât pe plan intern cât și extern (...).

Și totuși... Secolul acesta de lacrimi și sânge, pândit de primejdii de tot felul, a construit - o vedem bine azi - una dintre părăgiile cele mai importante ale culturii și literaturii noastre. Acesta-i paradoxul și miracolul, că decaderea politică a avut gravată atunci, pe partea opusă, o impresionantă înflorire spirituală. Dovizele? Apariția în acest secol a primelor școli de la noi: colegiul înființat la Iași, alături de Trei Ierarhi, în 1641, cu predarea în limba latină, "școala domnească" de la Sf. Sava, în București, organizat în 1695, având ca limbă de predare greaca, școala românească de la Făgăraș, intemeiată în 1657; dezvoltarea pe care a cunoscut-o tiparul, cu ajutorul mitropolitului kievian Petru Movilă, care i-a dăruit mai întâi (în 1635) muntenii cu tiparniță și mesteri tipografi, iar apoi (în 1640) și pe moldoveni; sporirea considerabilă, drept urmare, ca număr și ca valoare a cărților tipăriți; încheierea procesului de înlucuire a slavonei din poziția privilegiată de limbă de cult în biserică și pătrunderea românei în toate sferele de activitate; gradul înalt atins de arta picturii murale și de arhitectură, fapt concretizat, în acest din urmă domeniu, prin constituirea stilului brâncovenesc; afirmarea istoriografiei în limba națională etc.

Să nu comitem, însă, eroarea de a zări copacii și a nu vedea pădurea: secolul al XVII-lea a favorizat toate aceste biruințe ale spiritului pentru că s-a aflat în raza beneficiă de acțiune a umanismului. Curent de gândire care încolțise cu un veac mai înainte, umanismul românesc, foarte bine particularizat de anume trăsături, s-a manifestat în toată plenitudinea și sub cele mai variate și valoroase

forme tocmai în secolul al XVII-lea, de aceea toate înfăptuirile spirituale ale veacului la care ne referim au fost stimulate și i-au purtat amprenta (...).

Autorul Cărții românești de învățătură a fost un om care, prin mai toate datele existenței lui intelectuale, poate fi socotit într-adevăr emblematic pentru timpul său. Născându-se nu se știe când și numindu-se Vasile Motoc, Varlaam s-a ridicat dintr-o familie de țărani răzeși, originari din Balotești-Vrancea. Și-a început educația religioasă, conform obișnuinței și asemenea tuturor învățătilor dată de biserică, fiind călugăr la mănăstirea Secu, unde, ajutat de Dositei, un călugăr învățător, și de Mitrofan, viitor episcop, deprinde limbi greacă și slavonă. În 1608 devine egumen al acestei mănăstiri, în 1629 este arhimandrit la Suceava, după care, fără a mai fi episcop, în 1632 este ales mitropolit al Moldovei, rang în care a stat 21 de ani, până la căderea lui Vasile Lupu, în 1653, când s-a retras la aceeași mănăstire Secu, unde a murit în 1657.

Cercetarea cu atenție a trecerii lui prin lume impune o constatare cu deosebire importantă în ceea ce privește profilul omului de cultură de la noi, din secolul al XVII-lea: bîzuindu-se pe o temeinică pregătire intelectuală, cărturărul român al epocii la care ne referim a fost un om de acțiune, a umblat dincolo de hotarele țării, cu dragoste pentru cultură și un dezvoltat sentiment național, cunoscut și apreciat de contemporanii. Să ne amintim. Fiind un simplu călugăr la mănăstirea Secu, Varlaam și-a știut să folosească răgazul avut în folosul sufletului său și al culturii noastre religioase, căci încă în 1618 realizează transpunerea în română a scrierii *Leastrăția*, un îndreptar ascetic de monahism aparținând lui Ioan Scăraru, sihastrul de la muntele Sinai, din sec. al VII-lea. Puțin mai târziu, personalitatea lui avea să se ilustreze plenar. În anul 1628, trimis de domnul Miron Barnovschi, al căruia duhovnic era, merge la Moscova în fruntea unei școli (care-i cuprindea și pe Pavel Ureche și Eustatie Logofătul) la țarul Mihail Feodorovici Romanov, cu care ocazie, trecând prin Kiev, îl cunoaște pe moldoveanul Petru Movilă, pe atunci mare arhimandrit al Lavrei Tercera. În 1633, când acesta din urmă a fost sfântit la Lvov ca metropolit, Varlaam s-a aflat în fruntea soborului care a oficiat slujba. Că ajutorul tipografiei și al meșterilor trimiși de Petru Movilă în 1640, demonstrând clarvizuire și patriotism, el a declanșat acțiunea de importanță exceptională pentru cultura națională, de tipărire de cărți în limba română. În fine, împreună cu Vasile Lupu și Petru Movilă, a organizat sinodul de la Iași, din 1642, al bisericii ortodoxe răsăritene, iar în 1644, participă la o misiune diplomatică de natură politică în Tara Românească, afă de la Udrîște Năsturel de Catehismul calvinesc tipărit în română și convoacă, la Iași, în 1645, o reunire într-apărarea ortodoxiei românești. Dacă toate acestea arată măsura implicării cultural-patriotice a mitropolitului moldovean, deșpre bunul său renume în lumea ortodoxă din această parte a Europei vorbește de la sine un fapt cu totul de excepție, unic în istoria bisericii române - înscrirerea numelui său, în

"Lustragiul lui Caragiale"

PREFĂTĂ

Domnul Alexandru Negrea trăind în lume, lumina experienței și observației d-sale, îngrijită în forme simple, nepretentioase, dar vii.

Schita literară, atât de joabătă în literatura noastră, având în mare măsură pe înșujișatul lui „Domnul Ode”, — căruia din amintiri și în cîlinicul întregului volum, d-l Negrea îl închină „Lustragiul lui Caragiale”, — este genul său și de verătorul dobrogean, răci prin întregul său material, cromenii și locușii, d-l Negrea aducă îcoană din provincia de dincolo de Dunăre.

Există două planuri în volumul ce nu se înșupează. Una, este al autorului, am spus profesional. E prevelătoare comunească de pre-

Al. Negrea publică la editura *Cultura Românească* un interesant volum de Schițe și povestiri a cărui prefată era semnată de Ion Marin Sadoveanu. Refinem din această prefată: "Pe cei care autorect cîndva printre oamenii descriși, îi va înduioșa. Iar pentru vremuri mult mai îndepărtate, cînd pretutindeni în Dobrogea nu se va mai rosti decât o limbă românească, schițele domnului Negrea vor avea și o valoare documentară".

Cele 15 producții literare se află sub semnul umorului de tip caragialian și creionează tabloul unui ținut intens colorat etnic. Scriitorul se dovedește un observator atent al realității, utilizând cu însușință comicul de limbaj și surprinzând cu ineditul comicului de situație. Tonul este foarte viu, coloțial, iar înțelegerea față de personaj maximă. "Cadențele de dialect" cum le numește Ion Marin Sadoveanu devin caracteristicile unice ale Dobrogei locuite deopotrivă de români, dar și de turci, tătari, greci, lipoveni, italieni, amerini etc.

Povestirea *Lustragiul lui Caragiale* evocă prezența la Constanța a marilor scriitori I.L. Caragiale și B. St. Delavrancea în compania avocatului și omului de literă I.N. Roman. I.L. Caragiale găsește în lustragiul tătar un foarte potrivit companion de conversație. Sirul calamburilor verbale se prelungeste de-a lungul întregului text. Lustragiul, necunoscând bine limba română este complet derutat de replicile scriitorului. Afirmând că este din Cernavodă, el este întrebăt de Caragiale care bănuiește încurcătura, dacă Dunărea este mare. Bineîntele că răspunsul este că marea e la Constanța. Interminabilă dispută se soluționează prin plecarea lui Caragiale și prin replica strigată a lustragiului care e convins că domnul mai are de învățat limba română.

Practic toate povestirile și schițele sunt extrem de savuroase lingvistic. Cădăr Ali Baubec, este un personaj creat de Al. Negrea spre a da și

mai multă greutate comică. Aceasta scrie mereu directorului de ziar local, adresându-i-se cu "Dom'drector giomal" și-i semnalează diverse nereguli din viața socială, economică a orașului. Astfel sunt incriminați băcanii pentru înșelăciune, chelnerii pentru servire necorespunzătoare, băieșii, frizerii etc. Pretextul acestor reclamații într-o limbă română impregnată de cuvinte total schimbate ca ortografie e un subtil mijloc de a prezenta o lume, nu numai că mozaic etnic, dar și ca existență de zi cu zi. Reproducem una dintre cele mai reprezentative scrisori:

CARTE POSTALĂ

Dom drector giomal,

Eu astă dži, -ai să pacem reclamasie contra patron: bodega, restaurant, bacanie, - mă rog, contra tut patron.

Credem că pusini estem la el cu prică la Dumnașau! Eu ai bazut cum astă patron, schimba pres de la o dži la alta, la marpa care ai la praulia de multă breme și care dumneelor marești la pres cum popștești, pără prică.

Rugam iscrisi astă giomal, ca nu tut setăsean ai paral și nu poate plati că cerem dumalor.

Pusina omenie, mai bun estem!

Muslimim

Cadăr Ali Baubec

Soldat, luptat pront

Puțin cunoscut, acest volum de schite și povestiri aflat și în colecțiile Bibliotecii Județene Constanța reprezintă cu adevărat o lectură-document, dar și un convingător exemplu de proză umoristică. Volumul lui Al. Negrea merită atenția istoriei literare.

Corina APOSTOLEANU

toti români

anul 1639, pe lista celor trei candidați la scaunul patriarhal de la Constantinopol (...). Cazania lui Varlaam, cea dintâi lucrare scoasă de tipografia de pe lângă Trei Ierarhi, dăruită Moldovei de Petru Movilă, este considerată pe drept cuvânt una dintre mariile cetăți de literatură și spirit ridicate în trecut în progresul culturii noastre. Scuire voluminoasă, cuprinzând peste 1000 de pagini, ea este preicioasă deopotrivă pentru partea întâi - liturgică și omiletică - și partea a două - hagiografică, măcar că în ambele reprezintă mai mult o traducere și o prelucrare a Omiliilor patriarhului Calist al Constantinopolului, precum și a altor modele. Așa fiind, s-ar cădea, desigur, ca, discutând despre o asemenea scuire dens moralizatoare, să vorbim despre influența ei asupra vieții spirituale a poporului nostru, după cum nu sunt de trecut cu vedere nici condițiile tipografice excelente în care a apărut. Ceea ce ne preocupă însă cu deosebire în cazul de față sunt cele două elemente ale condițiilor religioase în genere, care interesează fenomenul beletristic, adică limba lor și formele literare. Sub primul aspect, cel al limbii literare, contribuia Cazaniei lui Varlaam a fost, trebuie spus de la început, dintre cele mai importante în tot secolul al XVII-lea. Observarea cu atenție a textului acestei cărți pune în evidență nu doar efortul mitropolitului moldovean în direcția respectivă, ci și marea lui simț al limbii. Lucrul se descoperă în câteva importante aspecte. Cel dintâi mare merit al lui Varlaam în această privință este că a reușit să elibereze, să smulgă limba română scrisă de sub "îrania" textelor religioase slavone, de pe care se traducea de regulă, și să insufle limbii literare un nou "aer", înrăurit de graful popular. Urmărind să se adrezeze românilor de pretutindeni, Varlaam este însă ocupat de supradialectarea lexicalui, se ferește să "impotmolească" limba în graful moldovenesc, deși nu poate să evite nici unele particularități ale pronunției regionale. În orice caz a fost cu totul pozitiv faptul că, prin includerea unor termeni populari ("ghiozdar", "obidă", "stropsit", "a se otări", etc.), vocabularul devine la el mai bogat, iar exprimarea capătă vigoare și plasticitate. Pe de altă parte, așezând limba în tipare sintactice normale, realizând o topică firească, expunerea lui nu mai este așa încețoșată, are claritate și fluentă, ceea ce a făcut să fie urmărită cu ușurință secole de-a rândul. Este de precizat, în acest context, faptul semnificativ că înfăpturile menționate ale învățământului mitropolit moldovean n-au fost deloc întâmplătoare. O aratătă una din cele două prefețe ale cărții - ambele texte de înaltă înținută patriotică și tensiune emoțională, centrate pe căte o mare idee. În "Cuvânt către ceitorii", el mărturisește conștiința datoriei de a se angaja în editarea de cărți în limba națională, pentru că "limba noastră românească, ce n-are carte pre limba sa, cu anevoie iaste a inteleagă cartea altui limbii". Cum Cazaniei lui, care a cunoscut, de-a lungul timpului, numeroase ediții, s-a bucurat de o largă răspândire în toate provinciile românești, ea a avut un mare rol în impunerea unor norme unitare ale limbii române literare și în evoluția acesteia, constituind temelia viitoarelor manifestări în domeniu. Valoarea cărții lui

Varlaam nu este de loc mai redusă nici sub raportul formelor literare, căci redactându-și textul, mitropolitul moldovean s-a preocupat totodată să-și coloreze scrisul, fapt ce a condus la apariția în pagină a unor elemente și fragmente cu valențe artistice. La analiză, se constată că, în spiritul retorismului obisnuit scrierilor religioase, autorul apelează la mijloace specifice stilului oratoric, la apostrofe, repetiții, interogații retorice, dar nu ignoră epitele și comparațiile. Întotdeauna sugestive, acestea din urmă contribuie la plasticizarea unei idei, ca de exemplu: "Cum iaste ochiul în trup, așa iaste și mintea întru suflet. Că iaste ochiul sănătos, luminează trupul, iară de e beteag, intunecă-l". Sau: "...mentea noastră iaste lumina și ochiul trupului, și dacă se intunecă mintea cu gânduri de păcate și cu pohtele lumii aceștia, atunci și sufletul și trupul iaste intunecat"... Ori ca în această foarte reușită vizionă a războiului: "...Sabile strălucesc, săgețile acopăr soarele. Sângel se varsă pe pământ ca păraiele. Trupurile războinicilor zac ca snopii în vremea secerei"...

Varlaam își înșușise limbajul simbolului, căci pentru viața păcătoasă el folosește fumul: "Când petrece omul în fum, atunci-i lăcrămadză ochii și de iutămea fumului doru-l ochii și orbesc... Așa și noi, frajilor, dacă intrăm în fumul păcatelor lumiei aceștia"...

Un fapt foarte important încă. În partea a două, cea hagiografică, prezintând viața unor sfânti (Petru, Pavel, Nicolae, Gheorghe, Dimitrie și a.). Cazaniei își schimbă registrul literar, textele devin prozastice. Aici și în acest fel se înregistrează primele manifestări de proză artistică în limba română, care, chiar dacă sunt rodul unor traduceri, nu-și diminuează valoarea literară. Fiind accentuat narrativ, aceasta proză devine deseori atractivă prin oralitatea de tip folcloric a expunerii. Un exemplu: "Sfântul Nicolae era dintr-o cetate de la Anatolia ce să cheamă Patara; născut din părinți creștini, nice prea bogăți, nice foarte iară săraci, ce atâtă avea că le sosia pentru sine și pentru săraci ce cerea. Alt fecior n-au avut fără de-acesta"...

Sectiunea hagiografică a Cazaniei din 1643 este o dovadă în plus așadar, că Varlaam a avut gust artistic și talent (...). Această mare performanță culturală - căci și asemenea înfăptuire este de considerat, în ansamblu ei, carte tipărită acum 350 de ani - a fost de asemenea rodul unei constiințe patriotice luminate. O dovedește prefata "Cuvânt împreună", care, adresându-se către "toată seminția românească, pretutindenea ce se află pravoslavnici într-această limbă", nu numai că recomandă lucrarea ca pe o carte pentru toți români ci reprezinta și o manifestare extremă de semnificativă: enunțarea pentru prima dată în limba română a ideii unității de naționalitate a tuturor românilor.

Enache PUIU

Bibliofilie în colectiile B. C. U. "OVIDIUS" Constanța (II)

O altă carte valoroasă din biblioteca noastră este și princepsul dramei "Vlaicu Vodă" de Al. Davila, apărut la Editura "Socec" din București în anul 1902. "Vlaicu Vodă" are întrucătiva soartă a altor lucrări reprezentative din literatura română: "Cântarea României" de Al. Russo și "Năpasta" lui I.L. Caragiale. Contestând paternitatea operei, o polemică declanșată de revista "Flacără" condusă de C. Banu susținea, fără a avea argumente temeinice, că ar aparține lui Al. Odobescu și nu lui Davila. Chestiunea este cunoscută și nu intenționăm să o reudece în discuție. Semnalăm exemplarul deținut în biblioteca noastră, autograful pe care dramaturgul îl dedică cu farmec și poezie "Scumpului și dragului C. (George) Boscoff suflet și inimă", acesta la rândul său, colaborator apropiat al marelui Enescu, el însuși personalitate artistică complexă, interpret virtuos, compozitor, pedagog de care autorul era legat printre-o trainică prietenie.

În plus, în grafia minuțioasă și egală a scriitorului, pe față a două a paginii de titlu se află o poezie ocasională inedită formată din 3 catene în versificație silabotonică, care surprind atât prin armonia armonofonică a rimei în structura 7a, 4b, 8b, 2a cât și prin invitația la meditație asupra condiției creatorului, din finalul ei. O redăm "in extenso":

Jale

Am trecut pe d' înaintea
Portii tale,
Și amintiri' mi-au năpădit cu jale
Mintea.

Dacă lumea' mi-e puștiă

Fără tine,

Ce-ar fi fost cu tine viața? - Cine
Stă!

Sufletul la cer s'avântă

Din durere...

Tu, poete, cată' n tine mîngliere:
Cîntă.

A. Davila

Date inedite legate de familia scriitorului sunt cuprinse și în însemnările făcute pe alt volum aflat în biblioteca noastră, pe care, sora acestuia, Elena Perticari Davila, bibliofilă erudită și memorialistă, îl dedică sobru și distins "Doamne și Domnului Emanoil Ciomac, același care, prin deslușirile sale, - aduce cunoștința marilor compozitori din trecutul glorios al muzicii, 10 Dec. 1944".

Interesantă prin unicitate este și dedicația pe care Alexandru Vlahuță, unul din cei doi directori fondatori ai "Semănătorului", celălalt fiind George Coșbuc, o face

lui V. Cioflec, pe primul număr, prima coală trasă din revista care avea să domine cu autoritate literatura română până la 1907.

Cităm: "Iubitul meu prieten V. Cioflec, în amintirea acestor frumoase zile de tineret și de avânt, îi ofer primacoală trasă din marea, nesfârșită carte a "Semănătorului", A. VLAHUȚĂ București, 30 noiembrie, ora 12 noaptea".

De remarcat, exactitatea cu care poetul semănătorist datează și certifică autograful - 30 noiembrie, ora 12 noaptea.

Sobru și lapidar, Adrian Maniu îl dedică lui Barbu Ștefănescu Delavrancea concentratul volum "Salomeea" cu următoarele rânduri: "D-lui Barbu Delavrancea omagiu distins din partea autorului. Adrian Maniu".

Același stil concis dar cald și sincer folosește și Ion Pillat atunci când îl omagiază pe Adrian Maniu în vocabulele scrise pe forzațul volumului de versuri "Pe Argeș în sus" - "Lui Adrian Maniu mareul poet și prietenul drag, Ion Pillat 1923".

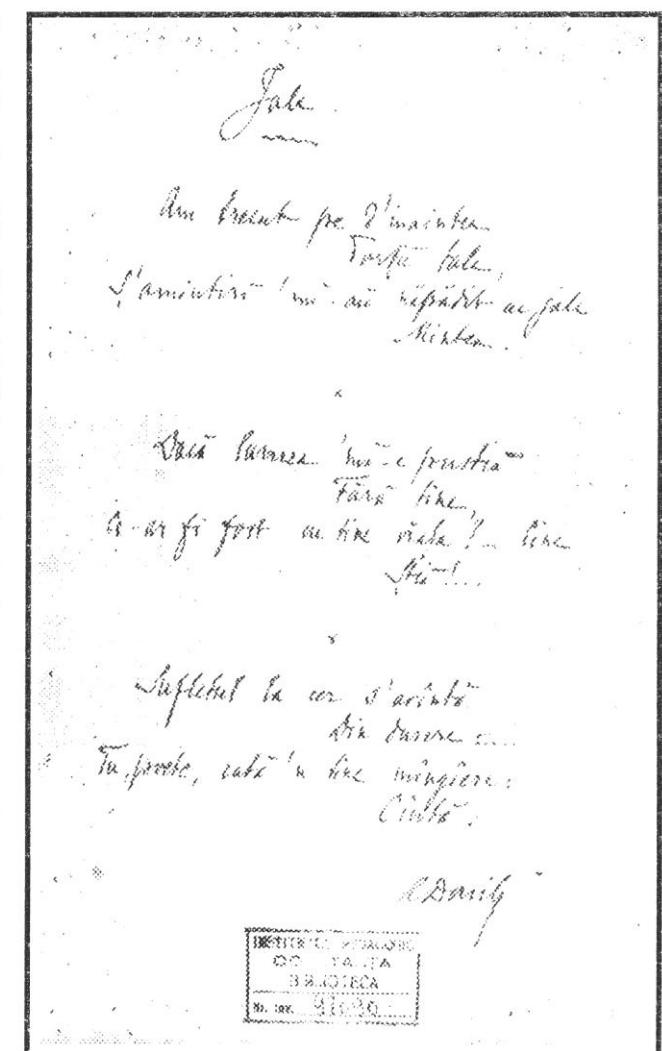
Pretios și manierat, amabil, oricând gata să-și gratule colegii de bresală Victor Eftimiu, se afișă în biblioteca noastră cu mai multe însemnări sau dedicări autografe. Prezentăm două: unul adresat lui Dem Teodorescu pe romanul "Principesa Moruzof" - "Lui Dem. Teodorescu, romancierul strălucit, ziaristul de frunte, prietenul, din înimă. Victor Eftimiu. Maiu 1925", celălalt lui Emanoil Bucuța pe "Magia cuvintelor" - "Bunului prieten, mult talentatului scriitor Emanoil Bucuța, din înimă, recunoșător pentru marmoreanele sale 'Pietre de vad'. Victor Eftimiu. Aprilie 1943".

Remarcabile sunt manuscrisele, edițiile princeps, din opera marei scriitor Radu Gyr, puse la dispoziția noastră, cu generozitate și defășare, de fiica acestuia, Monica Popa Gyr și de înegalabilul său prieten, marele cărturar Constantin Emil Bucuța.

"Calendarul meu". Prietenii, momente și atitudini literare, "Orășe sub bombardamente", "Balade", "Era o casă albă", poezii placute scrise cu gingăsie și har, dedicate copiilor, se află în colectiile noastre. Toate au văzut lumina tiparului, în ultimii patru ani, la Editura "EX PONTO" din Constanța.

Cea de a doua: "Dobrogea. 50 de ani de Vieată Românească". Buc. "Cultura Națională", 1928 este dedicată "Lui Filip Mihăilescu colegului și prietenului din copilarie" de Constantin Brătescu, profesorul erudit și editorul "Analelor Dobrogei".

Ioan POPĂSTEANU

istorie

Rumele DECEBALUS

Din seria dinaștilor dacă de la Burebista la Decebal¹, evident cel din urmă a fost cel mai bine cunoscut în antichitate. Faima se datorează, desigur, aflată sale în fruntea Daciei, în momentul intensificării conflictelor cu romani, în vremea lui **Domitianus** și mai ales **Traianus**², calităților sale de conducător, descrise sugestiv de Cassius Dio : "foarte priceput la planurile de război și îscusit în înfăptuirea lor, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage din timp. Dibaci în a întinde curse, era un luptător și se pricepea să folosească izbândă, dar și să iasă cu bine dintr-o înfrângere. Din această pricină a fost un dușman de temut pentru romani"³.

Intr-adevăr, ecurile celor două războaie dacoromane din anii 101-102 și 105-106 p. Chr., reflectate în **Dacica** (Daciele) lui Traian, în **Getika** (Geticele) lui Criton, în lucrarea de topografie a lui Balbus sau în istoriile lui Appianus și Arrianus și alții, din păcate pierdute, le regăsim în **Istoria romană** (în limba greacă) a lui Cassius Dio, mai exact în cărțile LXVII-LXVIII, cunoscute însă numai din excepțe bizantine târzii (scrise de Xiphilinus, în sec. al XI-lea și Zonaras în sec. al XII-lea)⁴.

Surse de primă mărime pentru descifrarea confruntării daco-romane sunt și cele două bine cunoscute monumente arheologice antice, **Tropaeum Traiani**⁵, ridicat în anul 109, la Adamclisi, menit să simbolizeze triumful armatei romane în zona sud-dunăreană și **Columna lui Traian**⁶, de la Roma, inaugurată în anul 113, în esență o istorie figurată a cuceririi Daciei, ambele de o valoare documentară și artistică inestimabilă.

Se adaugă acestor informații literare și arheologice și cele epigrafice, un exemplu recent fiind elovent: sfârșitul eroic al lui Decebal, redat pe una din scenele Columnei, **CXLV**⁷, este confirmat de piatra funerară a unui militar roman - **Ti. Claudius Maximus**, piesă descoperită de Grammeni (în apropiere de Philippi), în provincia Macedonia. Stela certifică prin relief și mai ales prin text în care citim, despre personajul amintit, că a fost distins "fiindcă prinsește pe Decebal și îl adusește capul la Raniștorum (quod cepisset Decebalu(m) et caputeius pertulisset ei Raniștoro...)"⁸, sfârșitul tragic al lui Decebalus; acesta, se stie, și-a pus capăt cu demnitate vietii, pentru a nu cădea viu în mâinile romanilor; după gestul său eroic, doar capul său a fost dus la Roma cum ne informează **Xiphilinus**⁹ și se notează în **Fæsti Ostienses** pe anul 106¹⁰, fapt ce i-a impresionat mult pe contemporani.

Trecând acum la știrile scrise privind numele Decebalus, ne oprim mai întâi la cele două stampile de pe vasul descoperit la Grădiștea Muncelului (**Sarmisegetuza Regia**), cilité **DECEBALUS PER SCORILO**, atât de mult discutate; C. Daicoviciu consideră că ele fac referire la limba dacă (**per = puer**), la chiar părintele dinastului, traducându-le "Decebalus, fiul lui Scorilo"¹¹; alii istorici au pus la îndoială aceasta interpretare, neexcluzând a fi vorba de o marcă de olar în limba latină tâlmacită în acest caz "Decebalus pri Scorilo"¹² sau mai explicit inscripția - stamplă a fost cîtită **Decebalus per Scorilo (fecit) = Decebal pri Scorilo (a făcut vasul)**¹³; în sfârșit rămânând tot în sfera regală, inscripția a fost tradusă mai curând "Decebalus pentru Scorilo"¹⁴.

După dispariția regelui dac și organizarea provinciei Dacia în anul 106 p. Chr.¹⁵, asistăm la difuziunea acestui nume în Imperiul Roman¹⁶ prin filieră militară și civilă. Ne referim mai întâi la cele 12 sau poate chiar mai multe trupe auxiliare (**alae și cohortes**) recrute în Dacia (care poartă epitetul **Dacorum**) întâlnite în sec. II - III în diverse provincii romane: în Cappadocia, în Syria, pe **limes**-ul britanic, în Panonia

Superior și Inferior, în Moesia Inferior și în alte locuri¹⁷. În afara trupelor sunt cunoscuți pe tot cuprinsul imperiului, militari și civili de origine dacă, de multe ori mărturisită (**natione Dacus**), dedusă după cognomenul **Dacus** sau altele de factură asemănătoare¹⁸.

Antroponomastica traco-dacică a fost în repetate rânduri analizată, începând cu W. Tomaschek¹⁹, D. Decev²⁰, I.I. Russu²¹ și alții, care s-au aplecat火esc și asupra structurii morfematici a numelui **Decebalus** în context indo-european²².

Răspândirea acestui antroponim a reținut și ea

o arăta) era cu siguranță mai puțin posibilă.

Întâlnim în schimb, antroponimul amintit în opt inscripții din provincia sud-dunăreană, Moesia Inferior, mai întâi pe linia Dunării, în mediul militar și anume la **Novae, Fl(avius) Decebalus** era veteran al **Leg. I Italica**²³; la **Durostorum** (Siliștra), fiu unui soldat din **Leg. XI Claudia, Valerius Marcus**, purtau nume locale, între care și **Decebalus** și romane²⁴; veteranul **Diurdanus Decebalus** (cu nume și patronimic autohton) este atestat la **Sacidava** (Muzaile - Dunăreni)²⁵; pe un monument epigrafic din sec. IV p. Chr. provenit de la

NOTE

- H. Daicoviciu, **Dacia de la Burebista la cucerirea romană**, Cluj, 1972 ; N. Gostar, V. Lica, **Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal**, Iași, 1984, p. 55-58 ; C. C. Petolescu, **Decebal, regele dacilor**, București, 1991, p. 12-18.
- C. C. Petolescu, **op. clt.**, p. 23-76 ; E. Cizek, **Epoca lui Traian**, București, 1980, p. 258-302.
- Cassius Dio, LXVII, 6, 1.
- C. Daicoviciu în **Istoria României**, I, București, 1960, p. 301-302 ; C. C. Petolescu, **op. clt.**, p. 50-51.
- Vezi bibliografia la M. Sâmpetru, **Tropaeum Traiani**, II, **Monumentele române**, București, 1984.
- C. Daicoviciu, H. Daicoviciu, **Columna lui Traian**, București, 1960 ; R. Vulpe, **Columna lui Traian, monument al etnogenezei românilor**, București, 1988.
- Ibidem*, p. 228-229.
- M. P. Speidel, **Journal of Roman Studies**, Londra, 60, 1970, p. 140-152; idem, **AMN**, 7, 1970, p. 511-515 ; I. Gladariu, **Apulum**, 19, 1981, p. 51-55 ; C. C. Petolescu, **op. clt.**, p. 90-91.
- Cassius Dio, LXVIII, 14, 3 (rezumat la Xiphilinus).
- Fæsti Ostienses** (ed. 1982), p. 46-47 [caput **D**ecebalus, [regis ? in sca]lis Gemon[is expositum sau lacut]] ("Capul lui Decebal a fost aruncat pe scarile Gemonilor"), cf. C. C. Petolescu, **op. clt.**, p. 95, n. 397.
- C. Daicoviciu, **SCIV**, 6, 1955, 1-2, p. 195-204 ; idem, **Istoria României**, I, p. 294, 328-329.
- I. I. Rusu, **Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie**, Cluj, 19, 1976, p. 42-51.
- D. Protase, **Thraco-Dacia**, 7, 1986, 1-2, p. 146-153 (comentariu asupra tuturor punctelor de vedere exprimate până în acel moment).
- C. C. Petolescu, **op. clt.**, p. 35-36.
- M. Macrea, **Vlașia în Dacia romană**, București, 1969 ; C. C. Petolescu, **Scură Istorie a Daciei romane**, București, 1995.
- I. I. Rusu, **Daco-getii în Imperiul Roman (în afara provinciei Dacia Traiană)**, București, 1980.
- D. Protase, **Autohtonii în Dacia. I. Dacia română**, București, 1980, p. 196-200.
- I. I. Rusu, **op. clt.** ; C. C. Petolescu, **Inscriptions externes concernant l'histoire de la Dacie**, I, (=IDRE, I), Bucarest, 1996.
- Die alten Thracker**, Wien, 1980 (reimprimare).
- D. Detschew, **Die thrakischen Sprachreste**, Wien, 1957.
- Limba traco-dacilor**, București, 1967.
- C. Dominte, **Pontica**, X, 1977, p. 73-74.
- I. I. Rusu, **Daco-getii...**, p. 51-52 ; C. C. Petolescu, **Thraco-Dacia**, 2, 1981, p. 222 ; idem, **Decebal, regele dacilor**, p. 14-15, n. 30-15 în inscripții pe piatră.
- IDRE, I, nr. 48.
- Ibidem*, nr. 71.
- Ibidem*, nr. 80.
- Ibidem*, nr. 105.
- Ibidem*, nr. 120.
- Ibidem*, nr. 236.
- Corpus Inscriptionum Latinarum**, Berlin, III, 4150.
- I. Piso, A. Rusu, **Rev. Mon. Ist.**, 49, 1990, 1, p. 12.
- D. Protase, în **La politique édilitaire dans les provinces de l'Empire romain IIme-IIIme siècles après J. C. Actes du II Colloque roumano-suisse**, Berne 1993, Berne, 1995, p. 158.
- V. Bozilova, **Klio**, 62, 1980, p. 68-69.
- CIL**, III, 7477.
- C. Scopari, **British Archaeological Reports International Series**, Oxford, Int. ser., 88, 1980, p. 212-217, nr. 3.
- Em. Popescu, **Inscripții grecoști și latine din sec. IV-XIII descoperite în România**, București, 1976, nr. 272.
- CIL**, III, 7434 (=6150).
- G. Mihailov, **IGB**, II, nr. 709.
- M. Mircev, **Izvestia Varna**, 14, 1963, p. 51-52, nr. 8.
- Maria Bârbulescu, **Thraco-Dacia**, IX, 1990, 1-2, p. 5-9.
- Vezi comentariul și bibliografia la C. C. Petolescu, **Decebal, regele Dacilor**, p. 18-19.
- N. Gostar, **Studii și cercetări de istorie veche și arheologie**, 35, 1984, 1, p. 52.
- M. Lamboussé, **Apulum**, 19, 1981, p. 57-93 ; IDRE, I, nr. 190-192.
- I. I. Rusu, **Elemente traco-getice în Imperiul roman și în Byzantium**, București, 1976, p. 163 și supra n. 35.

Fig. 1. Inscriptie descoperita la Topraisar (jud. Constanța) care păstrează numele DEKEBALOS

în câteva rânduri ateria, constatăndu-se numărul destul de ridicat al atestărilor - circa 16²³ - și mai ales diversitatea persoanelor care-l poartă.

Integrarea deplină a Daciei în structura Imperiului Roman, legăturile cu Roma pe multiple planuri (administrative, militare, comerciale), explică apariția în capitala imperiului a unor persoane cu numele Decebalus (în diverse grafi), în mediile cele mai diferite: **Silvin(ius) Decebalus** făcea parte din garda călare (**equites singulares**) a împăratului Caracalla, pe anul 203²⁴. Tot la Roma îl întâlnim pe **Sex(tus) Rufinus Decebalus**, probabil libert de origine geto-dacică²⁵ și Decebalus consemnat pe o stamplă de amforă²⁶. În sfârșit, nu departe de capitală, în Latium, pe o mare inscripție bacchică, în limba greacă, figurează și numele Dekibalos²⁷ și tot în Italia cunoaștem inscripția funerară a lui T(itus) Vibatius Decibalus, libert²⁸.

Este firesc ca în provinciile unde au staționat trupe recrute în Dacia să întâlnim persoane legate într-un fel de acestea, pe **limes**-ul din Britania, într-o inscripție funerară pusă pentru doi copii, unul poartă numele **Deceba(lus)**²⁹; în Pannonia Superior, printre membrii unui colegiu religios din **Savaria** se numără și **Iul(ius) Decebalus**³⁰.

Ajungem, astfel, în Dacia, unde una din plăcuțele de aur descoperite la **Germisara** a fost dedicată **Nimfedorde Decebalus Luci**³¹, un localnic, de condiție juridică **peregrinus**, ca mulți dintre provinciali, al cărui tată purta un nume roman **Lucius**³². Numărul redus al atestărilor numelui **Decebalus** în Dacia, nu trebuie să surprindă, deoarece, cel puțin în primele decenii de după cucerirea romană, originea dacică a persoanelor (sau mai exact posibilitatea acestora de a

Salsobia (Mahmudia), figurează, alături de alii militari și **Dicebalus, exarchus**³³.

În aceeași provincie, celor patru inscripții latine amintite mai sus, li se adaugă cea de-a cincea, de la **Nicopolis ad Istrum**, unde **Cresce(n)s Deceb(al)** se numără printre membrii unui colegiu de închinători ai lui **Dionysos**³⁴. Spre nord-vest de acest centru, în apropierea localității Obedinenie, este atestat **Dikebalos Diked(ou)**³⁵, într-o inscripție greacă, la fel ca și altărul votiv provenit de lângă Varna (**Odessos**), pus între alii de **Eithia Dikebalis**³⁶. În sfârșit, așa cum am arătat nu demult, o stelă funerară, cu text în limba greacă, descoperită la Topraisar (jud. Constanța), cu un relief sugerativ - o familie transportată într-un car tras de animale, conduse de un personaj îmbrăcat la semănător localnicilor - este pusă de **Naieton Dekebalou** (Naieton sau Naietos al lui Decebalus), cu un nume, de această dată, greco-indigen (sec. III p. Chr.) (fig. 1)³⁷.

Frecvența numelui **Decebalus** în Moesia Inferior este explicată de substratul traco-daco-moesic al acestei provincii, întărit de transferurile de geto-daci din nordul Dunării, practicate de romani în sec. I p. Chr., în scopuri de siguranță și de permanentele legături în perioada romană între cele două provincii învecinate - Dacia și Moesia Inferior.

Numele **Decebalus** (transcris în diverse forme) devine popular, aşa cum s-a observat, odată cu **Decebal**³⁸ (rege faimos al cărui nume îl întâlnim pe trei vase de tip **terra sigillata** din Gallia³⁹), antroponim purtat de persoane mai ales romanizate, mai rare grecizate, dar amintind prin factura sa tradițională originea acestora, frecvent întâlnit în sec. II-III, dar până în sec. IV p. Chr.⁴⁰

MARIA BÂRBULESU

legislatie

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ SI AUTORITĂTILE PUBLICE

1. Noțiunea de "bibliotecă publică"

În ultimii ani, legiuitorul a detaliat conceptul de "bibliotecă publică". Putem reconstitu definiția legală a termenului. Astfel:

a) În Ordonanța Guvernului privind protejarea patrimoniului cultural național (nr. 68 din 26 august 1994, Monitorul Oficial al României, Partea I - nr. 247, 1994) - act normativ în vigoare, apare ca "instituție publică specializată" care, prin anumite servicii, este "autorizată să efectueze și lucrări de cercetare".

b) În Ordinul Ministerului Culturii pentru aprobarea (...) Regulamentului privind organizarea și funcționarea bibliotecilor publice (...) (nr. 1.287 din 18 noiembrie 1996, Monitorul Oficial al României, Partea I - nr. 347, 1996) - act normativ abrogat la scurt timp, prin Ordinul Ministerului Culturii nr. 2.007 din martie 1997, biblioteca este încadrată în categoria instituțiilor prin mijlocirea cărora cătreanul și exercită "dreptul constitucional la informație și instrucție. Ele asigură accesul la lectură și la surse de documentare tuturor utilizatorilor, fără deosebire de sex, rasă, religie, vîrstă, naționalitate sau statut social, punând la dispoziția cititorilor, în localuri și cu echipamente tehnice corespunzătoare, după un orar adecvat nevoilor publicului, la colecțiile de carte, periodice, materiale audio-video și late documente pe suport tradițional sau electronic, în mod gratuit."

Cu toate că acest ordin (nr. 1.287/1996) nu a fost valabil decât patru luni, nemaexistând nici un termen legal pentru funcționarea bibliotecilor până la momentul apariției noului regulament (1 octombrie 1998), bibliotecile publice (și celelalte instituții interesate de acest text de lege) l-au folosit ca material de orientare, deoarece enunț principiul de organizare apropriată de intenția legiuitorului. Este de neînțeles grăba cu care Ministerul Culturii a abrogat ordinul nr. 1.287/1996, fără a reveni curând, după cum a promis, cu un nou regulament, deoarece ordinul nr. 2.089/1998 nu contrazice, ci completează textul vechi. Diferențele sunt de stil, de formă: primul seamănă cu o pledoarie pentru bibliotecă și rosturile acesteia; cel actual este succint, tehnic. Specialistii în biblioteconomie știu mai bine care variantă este mai avantajoasă, mai eficientă.

c) În Ordinul Ministerului Culturii pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor publice (nr. 2.069/1 octombrie 1998, Monitorul Oficial al României, Partea I - nr. 431/1998) - act normativ în vigoare, găsim exclusiv referiri la bibliotecile publice nespecializate, "aflate sub autoritatea administrativă a consiliilor locale și județene și sub autoritatea de specialitate a Ministerului Culturii."

Acest text de lege răspunde, pentru moment, controvesei asupra denumirii, preferând-o pe cea de "bibliotecă publică" celei de "bibliotecă comunitară", chiar dacă în art. 12 (2) explică și noul rol pe care această instituție se pregătește să-l îndeplinească:

"Art. 12(2) - (...) inițiază și dezvoltă programe speciale, prin care oferă informații de interes public pentru și despre comunitatea locală și europeană, organizează activități specifice de formare și informare a utilizatorilor, de animație culturală și de comunicare a colecțiilor".

După părerea mea, legiuitorul protejează publicul de eventuale confuzii terminologice, un public încă neobișnuit cu și negregat pentru uzanțele europene.

În Capitolul I (*Dispoziții generale*) regăsim cele mai importante criterii pe care o bibliotecă publică trebuie să le îndeplinească: opțiunea pentru termenul de "Bibliotecă publică" și definirea lui:

"Art. 1 - (1) (...) instituții de profil, organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, județe, municipii, orașe, comune, care îndeplinesc funcții culturale și educaționale-săvârșnice, asigurând accesul liber și fără nici o discriminare ai membrilor comunității la informație, sunt denumite, în continuare, biblioteci publice.

(2) (...) constituie, organizează și dezvoltă colecții enciclopedice reprezentative de cărți, periodice și alte documente grafice și audiovizuale, precum și alte materiale purtătoare de informații."

"Art. 2 - (...) funcționează ca instituții bugetare, deservește de cel puțin un bibliotecar cu normă întreagă, dacă obțin minimum 5.000 de unități de bibliotecă - cărți, periodice, documente grafice și audiovizuale, precum și alte materiale purtătoare de informații."

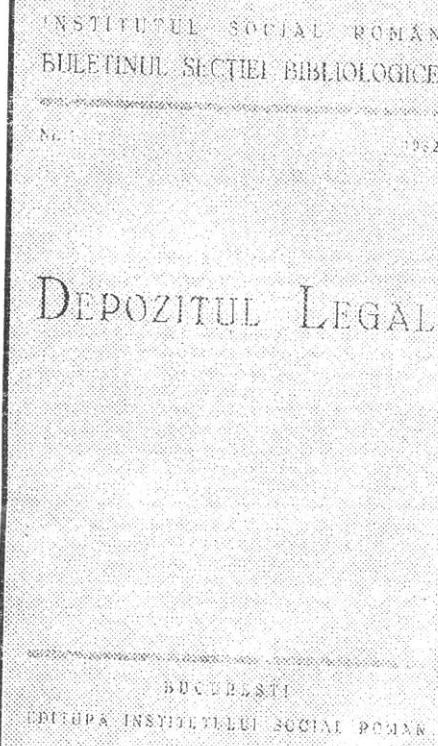
* explicarea noțiunilor de "autoritate administrativă"

și de "autoritate metodologică"; numirea faxurilor competente să coordoneze activitatea bibliotecilor publice, precum și a rolului fiecărui dintre ele:

"Art. 4 - (1) Pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor publice, consiliile locale și județene asigură baza materială și resursele financiare necesare, potrivit responsabilităților ce le revin prin lege.

(2) Coordonarea metodologică a bibliotecilor publice locale se asigură de către Ministerul Culturii, Biblioteca Națională a României și inspectoratele pentru cultură de la nivelul județelor și al municipiului București, împreună cu conducerile bibliotecilor județene."

• determinarea locului și rolului bibliotecilor publice județene:

"Art. 5 - (1) Bibliotecile publice județene funcționează în municipiile reședință de județ, îndeplinind și funcții de bibliotecă publică pentru localitățile respective.

(2) Biblioteca publică a municipiului București este asimilată bibliotecii județene și funcționează sub autoritatea Consiliului General al Municipiului București, îndeplinind și funcții specifice acestui tip de instituție pentru județul Ilfov."

Din Capitolul IV ("Personalul, conducere, organizarea și structura organizatorică a bibliotecilor publice") corroborat cu Anexa nr. 2 ("Criterii de normare a resurselor umane în bibliotecile publice") aflăm care sunt bibliotecile publice cu personalitate juridică.

Astfel, conform Art. 14

(1) "Conducere a bibliotecilor publice cu personalitate juridică se asigură de către directorul general sau de către director, iar cea a bibliotecilor publice fără personalitate juridică revine bibliotecarului responsabil.

(2) Directorul general sau directorul este ordonatorul de credite și reprezintă instituția în relațiile cu persoanele juridice sau fizice".

În Anexa nr. 2, biblioteca orașenească sau municipală apare ca fiind condusă de un director, iar biblioteca județeană de unul până la trei directori (director general, director sau director adjuncți: 1-2 posturi de director la bibliotecile cu 31-60 de salariați; 1-3 posturi de director la bibliotecile cu peste 60 de salariați; 1 post de director la bibliotecile care deservesc peste 60 unități administrative (municipii, orașe, comune) pentru coordonarea activităților de formare profesională, de planificare și urmărire a activităților lor specific etc.).

Prin urmare: bibliotecile județene au personalitate juridică. Nu sunt clar reglementate condițiile în care o bibliotecă municipală sau orașenească se bucură de această prerogativă legală. În județul Constanța nici o bibliotecă municipală sau orașenească nu are personalitate juridică fiind conduse de bibliotecari responsabili.

2. Autorități investite cu rol de coordonare a activității bibliotecilor publice județene.

Dicționarele specializate juridic dau următorul înțeles

notiunii de "biblioteconomie":

- "ramură a bibliologiei care studiază formarea, administrarea, organizarea și conducerea bibliotecilor."

Cer este că atât conducerile bibliotecilor (ordonatorul de credite), cât și forurile coordonatorice superioare trebuie să aibă riguroase cunoștințe de biblioteconomie, pentru ca măsurile alese să prezinte eficiență maximă.

2.1. Ministerul Culturii

Conform art. 4 din ordinul nr. 2.089/1998, două autorități, administrativă și metodologică, supraveghează activitatea bibliotecilor publice. Am citat mai sus acest articol.

Stăm că Ministerul Culturii a îndeplinit, la un mo-

a sistemului instituțional, în corelație cu descentralizarea structurilor și procesului decizional administrativ; gestionarea flexibilă a instituțiilor culturale; instituirea unui sistem concurrential deschis, bazat pe proiecte, pentru selecția promovare și finanțarea acțiunilor de cultură și funcțiile asumate pentru îndeplinirea rolului și responsabilităților sale (exemplu: funcția de autoritate de stat, funcția de reglementare, funcția de reprezentare).

Referitor la instituțiile publice de cultură și implicit la bibliotecile publice, se stipulează următoarele:

Art. 4 (2) - Ministerul Culturii se ocupă, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale, buna funcționare a instituțiilor și așezămintelor de cultură de interes județean și local în folosul colectivităților locale.

Art. 5 (3) - (n.n. Ministerul Culturii) elaboră norme și normative pentru domeniul său de activitate, obligatorii pentru toate instituțiile și așezămintele de cultură, indiferent de subordinea acestora.

(5) - colaborează cu autoritățile administrației publice locale, cu alte autorități și instituții, pentru diversificarea, modernizarea și optimizarea serviciilor culturale oferite de instituțiile și așezămintele de cultură;

(6) - a inițiază, organizează și finanțează, în condițiile legii, proiecte în toate domeniile culturii și artei: editarea de cărți și publicații, achiziții de bunuri de patrimoniu și de opere de creație, de cărți și publicații pentru instituțiile de cultură, indiferent de subordinea acestora; achiziții de monumente istorice, case memoriale și colecții particolare; expoziții, festivaluri, turnee și alte manifestări culturale în țară și în străinătate;

b) asigură, în condițiile legii, sprijin finanțar și de specialitate pentru proiectele culturale propuse de inspectoratele pentru cultură, de instituțiile publice, precum și de organizațiile neguvernamentale;

(10) - a propune Guvernului înființarea sau reorganizarea unor instituții din subordinea sa, avizează înființarea instituțiilor și a așezămintelor publice de cultură, indiferent de subordinea acestora, stabilește norme de structură pentru instituțiile publice de cultură;

(14) - b) cooperează cu autoritățile publice locale, cu instituțiile de specialitate și organizațiile din domeniul pentru formarea și perfecționarea profesională a personalului din instituțiile de cultură și artă, organizează și finanțează, în condițiile legii, cursuri sau alte forme specifice de pregătire postliceală și postuniversitară, necuprinse în sistemul învățământului public, precum și participarea la programe de perfecționare în țară și în străinătate, inclusiv prin acordarea de burse.

Art. 6 - (1) În exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Culturii colaborează cu celelalte minister și organe de specialitate din subordinea Guvernului, cu autoritățile ale administrației publice locale, cu organizațiile neguvernamentale, cu organisme de profil din țară și din străinătate și finanțează, în condițiile legii, împreună cu acestea, proiecte și programe.

(2) Pentru exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Culturii este abilitat să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice centrale și locale, de la instituții publice și de la persoane juridice de drept privat cu activitate în domeniul cultural, al artelor și informării publice, date și documente necesare exercitării competențelor sale.

În structura Ministerului Culturii este încadrată și "Direcția Cultură scrișă. Biblioteci". Rămâne de văzut cât din ceea ce este proiect și intenție lăudabilă se va materializa. Uneori, reglementări meritări au căzut în desuetudine, pentru că nu au fost exprimate, la timp, inițiative care să le dea continut.

De cele mai multe ori, o prevedere favorabilă are caracter facultativ. Legiuitorul nu ne face daruri, ci ne dă sugestii. Momentul social și legislativ pe care-l trăim ne dă posibilitatea să ne "inspirăm" din precedent. Instituțiile publice au nevoie de curajul de a încerca lucruri noi.

2.2. Consiliul județean

Am citat mai sus textul de lege (ordinul nr. 2.069/1998) care reglementează calitatea și, în același timp, responsabilitatea consiliilor județene sau a consiliilor locale: reprezintă "autoritatea administrativă" care "asigură baza materială și resursele financiare necesare" bibliotecilor publice.

Rolul de finanțator le-a fost dat încă din 1994, prin Hotărârea Guvernului nr. 134/1998, sunt enunțate principiile fundamentale ale activității acestui ministru (autonomia culturii și artei, libertatea de creație, primordialitatea valorii, sănătatea și prosperitatea culturăi, identitatea culturală în circuitul mondial de valori), măsurile prin care se garantează respectarea principiilor (exemplu: coerență și bună funcționare

Liliana CIOCOIU
continuare în pag. 23

restaurare

NOUL TESTAMENT de la Bâlgard

Paul Coremans, care a condus "Laboratorul central al muzeelor din Belgia", definește conservarea ca "o operație de natură tehnică urmărind prelungirea la maximum a vieții unei opere", restaurarea însemnând un minimum de "intervenție chirurgicală".

Biblioteca Județeană Constanța detine un important fond de carte veche și rară în patrimoniul, din care face parte și **Noul Testament** tipărit, în anul 1648, la Alba Iulia, cea dintâi traducere românească integrală, datorată mitropolitului Simion Stefan.

În cele două "predoslovi" ale Noului Testament se abordează interesante idei privind limba literară, necesitatea formării unei limbi înțelese de toți români, nevoie de cultură a poporului.

Noul Testament de la Bâlgard este de format in folio, 6 file nepaginate și 330 file numerotate, grupate în caiete de către 6 file, cusute pe 4 ligamente din sfoară, având ca semnătură literele alfabetului chirilic, care se repetă pe f. 2,3 căte o dată și pe f. 4, fiind însoțite de cifrele chirilice. Textul filei are 34 de rânduri și prezintă o singură coloană, el fiind încadrat cu chenar format din linii duble (transa superioară), linii triple (transa laterală) și o linie simplă (transa inferioară și zona de articulație). Tiparul este negru, iar la titlurile principale și la inițialele ornate este de culoare roșie. Ornamentele tipografice întărite: frontispicii, vinețe au fost făcute cu cerneală tipografică de culoare roșie și neagră. Cartea prezintă însemnări manuscrisce.

În cazul de față exemplarul nu are copertă, iar corpul cărții nu s-a păstrat integral lipsind foaia de titlu, cele două predoslovi, erata și având file începând de la f. 2 la f. 312.

Datorită condițiilor necorespunzătoare de păstrare și manipulare, cartea prezintă degradări avansate produse de factori fizico-chimici și biologice, din pricina inundării cândva, a volumului, instalându-se atacul microbiologic (bacterian și funic).

În ceea ce privește atacul bacterian, efectul acestuia s-a putut observa în urma deteriorărilor produse de: fragilizarea hârtiei, pete de diferite culori, depozite de spori. Neavând posibilitatea de a preleva probe pentru a face culturi pure care să determine exact din ce clasă fac parte bacteriile și ciupercile prezente și pentru a stabili dacă atacul este activ sau nu, s-a optat pentru dezinfecția prealabilă a cărții, prin gazare cu soluție de formol 40%, în etuvă, timp de 72 de ore. În urma atacului de Anobidae hârtia a suferit deteriorări cum ar fi: găuri de zbor alungite, rotunde și ramificate în zona colorurii.

Tot din cauza inundării și a păstrării într-un microclimat parte umed, corpul cărții prezintă deformări lineare, multiple pete mari produse de frontal de apă, iar suportul papetar, care a pierdut din cantitatea de incleiant, este foarte friabil. Fragilizarea și înțunirea hârtiei se da înaintea și reacțiilor fotochimice și de oxidare precum și acidității hârtiei în zona atacului biologic.

Carta prezintă și deteriorări fizico-mecanice cum ar fi lipsa scoarțelor, a copertei și a foi de titlu, desprinderea caietelor de la cusătura, deformarea corpului cărții și a legăturii, lipsuri din suportul papetar și din text, fisuri în filă, margini franjurate, colțuri indoite, pete de diferite culori și intensități produse de ciuperci, de ceață, de ulei, de cileiul de oase folosit anterior la legătură precum și pete și depozite

de murdărie aderență și de praf.

În urma efectuării analizelor chimice s-a constat că hârtia tipăriturii este fabricată manual cu linii de apă verticale și cu trei tipuri de filigram, iar suprafața ei nu are finisaje speciale. Încleierea hârtiei a fost făcută cu gelatină, difuzia apei este anizotropă, iar timpul de udare este de 35 sec. în zona biodeteriorată și de 2 min. în zona sănătoasă; pH-ul determinat cu pH-metrul cu electrod de contact se situează între valorile 5,8-6,1 - înainte de spălare.

Cerneala de tipar folosită la scrierea textului este durabilă și hidrostabilă deoarece uleiul de în folosit ca liant se oxidează și polimerizează într-un compus insolubil, deci spălarea folor se face în apă la temperatură de 20 de grade C cu săpun neutru, având grija de însemnările manuscrisce de la f. 189 v și f. 212 v, care trebuie protejate cu o soluție de CMC 3% în apă, aplicată în straturi succesive, prima dată pe verso, iar apoi pe fată.

După dezinfecția preventivă, s-a procedat la curățirea mecanică a cărții. Desprăuirea s-a executat cu o pensulă moale, în vederea îndepărțării depozitelor de praf, de spori și a altor depozite de murdărie prezente pe suprafața hârtiei. Colaționarea filelor care formează corpul cărții a fost necesară pentru că, după descoaserea volumului și aplicarea tratamentelor de restaurare, va fi nevoie de refacere caietelor în vederea recoascerii volumului.

Având în vedere că blocul cărții și cusătura au suferit deteriorări ample, a fost necesară descoaserea volumului în vederea restaurării.

Conform buletinului de analize chimice, toate filele au fost spălate la temperatură de 20 de grade C, operațiunea necesară pentru îndepărțarea murdăriei aflată pe hârtie, dar și pentru revitalizarea ei (rearranjarea fizică a filelor de celuloză). A urmat uscarea liberă timp de 24 de ore și presarea intermedieră presând filele între foi de filtru și platane de lemn sub greutăți mici.

După spălare s-a efectuat analiza pH-ului și s-a putut observa o corectare a acestuia prin eliminarea unei părți din aciditatea hârtiei odată cu murdăria, deci nu este nevoie de dezacidificare.

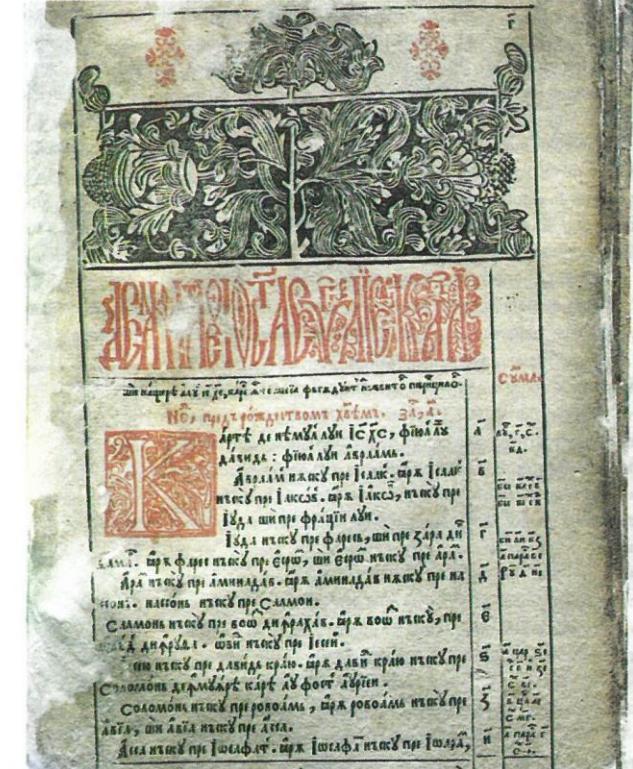
Este necesar ca după spălare, uscare și presare intermedieră să se efectueze o reincleiere a filelor, adică, cilei pierdut datorită îmbătrânirii naturale, atacului biologic sau prin spălare, să fie adăugat în hârtie în proporție în care este nevoie. În cazul nostru reincleierea s-a făcut cu o soluție CMC 1,5% în apă cu o pensulă moale, pe ambele părți ale filelor.

Urmărea uscarea liberă timp de 24 de ore și o nouă presare intermedieră, astăzi pentru stabilizarea dimensională a folor cât și pentru reașezarea fibrelor deranjate de la suprafața hârtiei. Această presare se face în presă manuală.

Pentru o restaurare corectă, este nevoie să cunoaștem grosimea hârtiei, astfel încât hârtia japoneză utilizată pentru completarea gulerilor împreună cu agentul de lipire să aibă aceeași grosime cu cea a hârtiei suport, fără să existe tensiuni între cele două materiale.

După defibrarea marginilor efectuată cu ajutorul unui bisturiu, urmează completarea gulerilor cu hârtie japoneză corespunzătoare, dublarea cu văl japonez a fisurilor și a marginilor franjurate, folosind ca adeziv soluție de CMC 2,5% în apă.

După o ușoară presare urmărește degajarea a surplusului de hârtie japoneză, efectuată astfel încât grosimea porțiunii în care cele două materiale sunt lipite să nu

Noul Testament de la Bâlgard

depășească grosimea suportului.

Presarea finală a filelor s-a făcut între foi de netex umezite, iar timpul cât cartea va sta la această presă trebuie să fie cât mai lung posibil pentru a evita apariția pliurilor și pentru stabilizarea dimensională a filelor în timpul procesului de restaurare.

Recompunerea caietelor este ultima etapă parcursă înainte de ajungerea cărții în atelierul de restaurare a legăturii.

În final, cartea va fi depozitată în caseta de protecție și va sta pe raft metalic în poziție de repaus. Se recomandă respectarea în depozită a condițiilor microclimatice optimă, fără fluctuații.

Lidia POPESCU

scriitori marinari

Deschizător de drum în literatura scrisă, la noi, de marinari a fost comandorul **EUGEN BOTEZ** (JEAN BART), fiul generalului Panait Botez. Ofiter de marină, călătorind pe mări și oceane, membru corespondent al Academiei Române, el a înființat la Galați în 1907, "Salonul Literar" și a colaborat la "Viața Românească", "Dimineață", "Marea Neagră", "Orizontul Maritim", "Lumea Nouă", "Munca" și a. A fost distins cu premile literare: "Adâncachi", "Constantinide", "Ion Eliade Rădulescu", cât și cu Premiul Național pentru Literatură. Lui îi datorăm căteva cărți admirabile, inspirate de mare, porturile dunărene și marinăre. Între aceste cărți "Jurnal de bord", "Schita marine", și romanul "Europolis" își configuroază un loc distinct, impunându-l pe autorul lor ca scriitor autentic, inspirat și original. În special romanul "Europolis" reconstituie cu expresivitate lumea fabuloasă, exotică, plină de culoare și mister a portului Sulina și imaginea mediilor marinăresti și interlope care îl populau. O atmosferă densă, tensionată cu tendințe de deschidere spre fantastic, domină această lume de la marginea lumii, inființând expresiv, cu obiectivitate și multă cunoaștere.

Născut la 31 martie 1894, **Nicolae T. CRISTESCU**, după terminarea studiilor liceale, a urmat Scoala navală din Constanța, devenind ofiter de marină. A activat în marină până după al doilea război mondial. Pe lângă un marin destoinic, Nicolae T. Cristescu s-a dovedit și un poet înzestrat. Versurile sale i-au atrăs atenția lui George Călinescu, exigentul critic consemnându-l în "Istoria literaturii române de la origini până în prezent". A debutat în paginile ziarului "Dobrogea jună", după primul război mondial și a fost prezent constant cu poezie în "Marea Noastră", "Orizontul Maritim", "Dacia", "România de la Mare", "Răsăritul" și a. Singurul volum de versuri pe care l-a publicat, "Cântec din mare" (1933), poartă gîrlul Editurii Ligii Navale Române. Poezile, denotând o anume vioiciune, exprimă, prin inspirate jocuri de imagini, exuberanță și descătușarea ființei în fața vastității și profunzimii peisajului marin.

Între 1956-1958, un "lup de mare", ajuns la amurgul vieții, s-a reîntors la caietele sale de însemnări realizate pe durata a zece de ani trăiti pe ape, le-a revăzut cu un ochi riguros și le-a organizat, publicându-le în două volume cu titlul "Insemnările unui marin". Acest om încercat ai mării era **NICOLAE IONESCU-JOHNSON**. Născut la căteva luni după Jean Bart, în martie 1875, la Iași, el și-a făcut studiile elementare în orașul natal, avându-l ca invățător pe Ion Creangă. După absolvirea Academiei Mihăileni, a urmat cursurile Scolioi de Marină de la Galați. Obținând gradul de căpitan, a îndeplinit funcția de comandant al unor sălupăe de Dunăre, căpitan al portului Cernavodă, comandor, director al Serviciului Maritim Român. Însemnările sale, încărcate de farmec și de nostalgie, evocă anii copilariei la Iași,

figura luminoasă a genialului povestitor și omului de suflet care a fost Ion Creangă, atmosfera din școală pe care le-a frecventat, descrie viațele la bordul navei școală "Mircea", creioneză în tușe sigure chipurile unor profesori, ofițeri de marină, dar și prietenii apropijați, cum este cel al colegului său Emil Gârleanu, scriitorul de mai târziu, anii de specializare în Italia, locurile pe care le vizitează, făcând în permanentă considerații de ordin istoric, geografic și cultural. Aflăm că în 1907 a fost deținător comandant pe navele comerciale ale S.M.R.- ului și că, tot din această perioadă, tânărului ofiter Nicolae Ionescu începe să își spună și "Johnson" prin traducerea în engleză a numelui său pur românesc de către Regina Elisabeta. "Insemnările unui marin" este o carte de memorialistică dintre cele mai incitante, care ne dezvăluie amănunte și relevante destul de impătimit al mării și marinăriei, iar pe de altă parte ne conurează pe dinaintea ochilor o frescă inedită și veritabilă a fenomenului marinăresc din România începutului de secol.

Acestor înaintași ilustrați ai scrișorului marinăresc îl se adaugă astăzi scriitorii la fel de talentați. Mai toate cările lor au în atenție marea și oamenii ei, fiind traverse în lîrismul căt și în dramatismul care le străbat de fierbinte înconfundabil al "talasei". Prezența mării, fie directă, fie sugerată în proza, poezia, însemnările de călătorie, jurnalele, eseurile, meditațiile, publicistica etc create de ei, este un element de continuitate, dar și de individualizare în concertul literaturii actuale. Literatura lor este rezultatul unor biografii întoarse definitiv către mare. Gândurile, aspirațiile lor, experiența de-o viață și concretizarea în opere prin excelенță marinărești. Un voiaj pe căile adesea impresionante ale mării constituie sursa cea mai revelatoare a frumuseții umane în cele mai plenare forme ale sale. Prin ei percepem în literatura noastră autenticul sentiment al mării.

Într-contemporanii legați de spațiul pontic și nu numai, care și-au câștigat o notorietate prin scrișorii lor, î-ănumi, în primul rând, pe poetul și prozatorul **ION ARAMĂ**, figură marcantă a Marinei Militare. El și-a făcut anii de ucenicie la ziarul "Flota Patriei", și în cele aproximativ treizeci de cărți de versuri, romane, note de călătorie, nuvele ("Ne așteaptă marea", "Cu bricul Mircea în jurul Europei etc.), publicate până în prezent, a conturat întârnăplări din viața militilor, din viața navelor, a mării și a porturilor. Poetul și traducătorul **GEORGE DAN** (GEORGE DANUBIA) a practicat meseria de navigator cu gradul de ofiter în marina comercială. Spirit ardent și boem, a lăsat douăsprezece volume de versuri ("Rapsodia marinărilor", "Flori de mare", "Corabia cu cincizeci de catarge" etc.) care atestă un poet cu un timbru lîric autentic și sensibilitate modernă, frizând expresionismul, un spirit de frondă incendiар, o poezie cu imagini insolite și vizuini șocante, cu un limbaj dur. Colonelul doctor **VIRGIL BOSTÂNARU**, stabilit în Dobrogea din 1951, a deținut

până la pensionare funcția de farmacist al Marinei Militare. Erudit și deosebit ca om, a editat două volume de versuri ("Sentiment marin", "Lângă inimă apei") și două romane ("Trei în furtună", "Norii și-a risipit"). Un flor innoitor, proaspăt traversează lîrismul său cu valențe decorative-descriptive, izvorînd dintr-o interiorizare nostalgică. Românele aduc în prim plan destinele tragic ale unor tineri ofițeri în timpul celui de-al doilea război mondial.

Un alt poet care a practicat meseria de marină și care s-a dețăsat prin timbrul vocii sale lirice în deceniile 6 și 7, fiind prezent mai ales, cu grupuri de versuri, în preza literară, este **TRAIAN JACOTĂ**, autorul unuifrumos volum "Fata din geană mării", publicat în 1970, în regie proprie, la Editura Literă.

Comandorul (r) **VALENTIN DONICI**, absolvent al Institutului de Marină "Mircea cel Bătrân" din Constanța, debutează în 1956 în ziarul "Flota Patriei". Până în momentul de față, în palmaresul lui bibliografic figurează două titluri: "Veteranul valurilor", carte dedicată Bricului "Mircea" și "Prizonier pe trei continente", volum de proză scurtă ce reunește povestiri marinărești. Farmecul scrișorului acestui autor constă în redarea firescului, omenescului, obișnuinților vieții pe mare și de la bordul navelor. Nimic spectaculos, nimic eroic nu intervine în întâmplările sale, descrierile și portretistica fiind schițate cu măestrie și realism, certificând și calitățile de pictor și grafician ale autorului. **JEAN NEDELCU**, marină în marina comercială, redescăptă, în linia lui Jean Bart și a lui Radu Tudoran, cu romanele "Arde marea" și "Clandestin la bord", plăcere aventurilor, cu personaje și porturi ciudate, care te îi cu sufletul la gură. **ȘERBAN GHEORGHIU**, ofiter intendent pe vasele flotei comerciale, băntuit de dorul de ducă pe mări, oceane, continent și-a împărtășit aspirațiile, gândurile despre ținuturile pe care le-a văzut, despre marinari pe care î-i întâlnit în paginile a peste zece volume de versuri și însemnări de călătorie.

CONSTANTIN ROMAN, ofiter pe diferite nave comerciale, lector la Academia Navală "Mircea cel Bătrân", autor al cărții de publicistică "Prizonierul punctelor cardinale", colonelul de marină **CIORBEA VALENTIN**, profesor universitar în cadrul aceleiași "Academii", cu cărțile sale având drept personaj Bricul "Mircea" și Portul Constanța, colonelul de marină **LICĂ PAVEL**, semnatul a numeroase cărți de versuri și de peripile pe Marea Mediterană, lt. comandor de marină, **ANANIE GAGNUC**, umorist de primă mână, autorul volumelor: "Fale tratat de astronomie comparată" și "Memoriile unui sugar" - sunt încă alte nume de valoare care dau creitate și îmbogățesc fizierul scriitorilor marinari de azi.

Ovidiu DUNĂREANU

bibliografie locală

Dobrogea Jună

În peisajul publicistic dobrogean, ziarul "Dobrogea Jună" s-a remarcat prin longevitatea sa. În anii 1904-1906, 1911-1912, 1914-1919, a apărut săptămânal, bilunar și zilnic, între anii 1921-1944. Primele numere s-au tipărit la București, iar între anii 1923-1944, ziarul a apărut la Constanța. (Dumitru Constantin-Zamfir, Octavian Georgescu - *Președobrogeană. Bibliografie comentată și adnotată*. Constanța, 1985).

Este demn de menționat crezul cu care acest ziar a pornit la drum: "Dacă părinții noștri, cu călușul în gură au fost săliți timp de trei decenii aproape, să suporte cu cea mai dobrogenească resemnare nestăpânita speculă a avutului și sentimentelor lor cele mai scumpe - noi, fii lor, conștienți de forțele și drepturile noastre, nu putem suferi mai departe această rușine". ("Mișcarea" - nr. 1091, 5 oct. 1934).

Și, pe drept cuvânt, "Dobrogea Jună" a fost în timpul celor patruzeci de ani de apariție, tribuna de la care s-au spus, fără înconjur, suferințele și nedreptățile ce se

Galaition, Al. Gherghel, Ioan N. Roman, Gr. Sălăceanu, C. Sarry, Al. Șteflea etc.

Au publicat traduceri: D. Stoicescu (Ovidiu), Al. Constantinescu (Baltazar Gracian), I. Bentoiu și Panait Theodoru (Rabindranath Tagore), N. Timiș (H. Heine), Dragoș Protopopescu (Th. Hardy).

Numărul 4 din 15 mai 1925 a fost consacrat bimiliului Ovidiu și cuprindea: eseul *Pentru Ovidiu* de Hortensia Papadat-Bengescu, articole și versuri omagiale de I.N. Roman, C. Sarry, un fragment din Vasile Alecsandri, lista operelor ovidiene, traduceri din opera lui Ovidiu de D. Stoicescu, relatările de la inaugurarea monumentului lui Ovidiu la Sulmona.

În paginile revistei au mai publicat articole de istorie, arheologie și eseuri Oreste Tafrali și M.D. Ionescu-Dobrogianu. Au apărut medalioane despre: I.N. Roman, Petru Vulcan, Hortensia Papadat-Bengescu, Al. Gherghel. Au fost recenzate reviste ca: "Viața

preget a servit pildă și ocârmuitoare spirituală a breslei gazetărești din tînuit, îtă ce va râmâne totdeauna gloriosul ziar, care și serbează treizeci de ani de viață, începutul unei noi tinereți". ("Dacia", nr. 36, 30 sep. 1934).

Cuvinte de suflet față de gazeta dobrogeană au exprimat și Gheorghe I. Brătianu, Gala Galaction, Victor Braniște, Emanoil Bucuța și alții.

Putem încheia acest periplu prin presa dobrogeană, cu câteva aprecieri ale lui Em. Bucuța: "Dobrogea Jună" a fostrând pe rând un organ altineretului

dobrogean, al intereseelor Dobrogei, politic, economic, literar, independent, a rostit și își menține lozinca: Dobrogea dobogenilor! S-a potocnit, a primit lovitură și a dat, a fost hulit și lăudat, a încercat să distrugă oamenii și apoi și i-a înșușit și pus în frunte, a facut politică fără să spue și a spus-o fără să facă, dar oricătei a încercat și orice steag a ridicat a rămas totdeauna dobrogean" (*Dobrogea - 50 de ani de viață românească* - București, "Cultura Națională", 1928, p. 735).

Gelu CULICEA

abăteau asupra cetățenilor din provincia românească "scăldătură în soare și mărgininită de marea mișcătoare"

Nu a fost ramură de activitate din viața acestei provincii care să nu fie dezbatută în coloanele "Dobrogei June" și intelectual, mănuitor de condei, care să nu fie colaborator al acestui ziar. Pe lângă problemele economice, sociale și politice care au fost dezbatute în coloanele acestui ziar, "Dobrogea Jună" a slujit și ca revistă literară, deoarece foarte mulți dintre literati dobrogeni, fie că au debutat aici, fie că și-au tipărit o parte din producțiile lor literare au făcut ca "Dobrogea Jună" să suplimească ceea ce-i lipsea: o revistă literară. Dar, din aprilie 1925, va apărea un supliment literar - "Dobrogea literară".

Articolul editorial *Cuvântul nostru* menționează contribuția adusă de paginile culturale ale ziarului "Dobrogea Jună" la promovarea culturii în Dobrogea, evidențind totodată meritele culturale ale revistelor "Arhiva Dobrogei" și "Analele Dobrogei" în dezvoltarea spirituală a provinciei dintre Dunăre și Mare, subliniind valorile și personalitățile pe care acest tînuit le-a dat culturii naționale.

"Dobrogea literară" a intenționat să ofere un cadru prielnic de afirmare a tinerelor talente, după cum reiese din articolul *Redaționale* din 15 aprilie 1925, p. 2: "Stim că sunt împrăștiate în Dobrogea energii cărora le trebuie numai terenul ca să se manifeste. Toate aceste energii își pot găsi locul aici, înțelegând că noi râmâneam deasupra patimilor zilei, în domeniul neîntinat al artei cinstite și științei pure. Literatură, critică, recenzii, sociologie, istorie, filologie sunt rubricile care vor închega apariția acestei noi".

Au fost publicate, de-a lungul timpului, articole de arheologie și istorie a Dobrogei, materiale folclorice, însemnări privitoare la mișcarea culturală și artistică din Dobrogea, recenzii de cărți scrise de autori dobrogeni sau tratând despre Dobrogea, creații originale și traduceri, revista revistelor etc.

Au colaborat cu proze, versuri și eseuri Hortensia Papadat-Bengescu, N. Dunăreanu, A. Dumitrescu, Gala

Românească", "Convorbiri Literare", "Analele Dobrogei", "Gândirea", "Lamura", "Cele trei Crisuri". Într-adevăr, suplimentul literar al "Dobrogei June" și-a justificat menirea apariției sale. Prea puțin se cunoaște, probabil că, din inițiativa acestui ziar, s-au înființat înainte de primul război mondial, numeroase biblioteci sătești, dintre care pot fi amintite cele din comunele Bugeac, Canlia, Almalău, Cuiugiuc.

Considerăm că sunt demne de menționat câteva din aprecierile unor personalități ale timpului, cât și ale colegilor din breasca ziaristică, cu ocazia aniversării a treizeci de ani de la apariția "Dobrogei June".

Sorțio Vulcan: «Nu avea un cuvânt mai frumos pentru "Dobrogea Jună" decât să-i doresc să devină centenară și atunci să râmână "Jună" prin vigoare, adevar și patriotism» (*Trei decenii de dobrogenism*. Constanța, Institutul de Arte Grafice "Dobrogea Jună", p. 31).

Constantin Brătescu: «Cercetătorul, care va încerca să scrie istoria contemporană a Dobrogei sub toate fețele ei, va trebui să consacre un loc de cinste, în paginile cărții sale, ziarului "Dobrogea Jună".

Oreste Tafrali: «"Dobrogea Jună" oglindește sufletul dobrogenean, onest, curat, energetic, patriotic»

Petru Vulcan: «"Dobrogea Jună" a spus pe lângă adevarul și acolo de unde era întuneric a contribuit să facă lumină. Cittă de public a fost urmărită cu sete de dușmani» ("Dobrogea Jună" în cursul celor zece ani de la apariție - în "Dobrogea Jună", nr. 1-2, 20 dec. 1914, p. 2).

"Treizeci de ani de apariție a unui ziar de provincie constituie un record, care nu se vede în fiecare zi. O gazetă este o tortă în mâna unui luptător. Când cade el, vine cel din spatele lui, și ia torta din mâna și pleacă mai departe". (M. Conitz - în numele ziarelor "Adevărul" și "Dimineața").

«S-a spus despre ziar că este istorie concentrată. În cartoanele care adăpostesc colecțiile "Dobrogei June" stă scrisă întreaga istorie a românării Dobrogei»

Simbol al încrederii în izbânda idealurilor fără

Bibliografia Brăilei

Biblioteca modernă nu mai este doar instituție ce achiziționează, depozitează, conservă și difuzează documentele, ci a devenit un adevărat centru de informare a publicului; această realitate implică o reorientare a activității noastre către constituirea de bănci de date.

Realizam într-un material anterior (publicat în vol. *Referate și comunicări de bibliologie*, editat de Biblioteca Județeană Constanța în 1999) o prezentare a activității Secției "Informare Bibliografică" de elaborare a bibliografiei locale în volumul său îmbrăcat în numeroase probleme cu care ne confruntam. Odată cu achiziționarea programului TINLIB (în primăvara anului 1999), din cauza cheltuielilor foarte mari pe care le presupunea apariția sub formă de volum anual, am optat pentru prezentarea online a bazei de date bibliografice, în site-ul "Centrul de Informare a Brăileanului", la adresa: <http://cibnet.flex.ro/>, pe pagina de web a Bibliotecii Județene "Panait Istrati".

Se știe că, în activitatea de alcătuire a bibliografiei locale, calitate înseamnă actualitate, accesibilitate, acuratețe de formă și de conținut, obiectivitate în selecție, aplicarea de metode standardizate care să permită regăsirea sigură și în totalitate a datelor.

Din punct de vedere temporal, baza noastră de date bibliografice acoperă perioada 1990-1999 (și include și datele prelucrate anterior în programul Fox, transferate în TINLIB). În prezent ne-am extins cercetările și la perioada anterioară anului 1989.

Odată cu trecerea la programul TINLIB și cu prezentarea bibliografiei locale pe Internet, pe lângă valorificarea maximă a posibilităților oferite de acest program, am obținut și o creștere a calității serviciilor bibliografice prin realizarea unei selecții mai judicioase, mai complete, oferind beneficiarilor noștri informație imediată, exactă și cu adevărat utilă. În timp, am constatat un mai mare interes al utilizatorilor pentru anumite subiecte, astfel încât actualmente ne îndreptăm atenția către domeniile: cultură, educație-investigare, administrație locală, viață politică. Si celelalte sectoare sunt reprezentate în baza de date, dar numai prin informații cu adevărat relevante.

Prin utilizarea programului TINLIB am reușit să rezolvăm principala problemă cu care ne-am confruntat până acum, și anume regăsirea înregistrărilor (foare greaie în programul Fox). În prezent, informația este introdusă în baza de date în cel mult 3-5 zile de la apariție și poate fi regăsită cu maximă rapiditate, existând multiple posibilități de căutare: grup subiect, cuvinte-cheie, personalitate locală, instituție locală, tip manifestare, termen tezaur, C.Z.U.

Dintre instrumentele de lucru pe care ni le pună la dispoziție acest program, cel mai important este pentru noi "grup subiect", din două motive: în primul rând ne oferă posibilitatea de a realiza o primă sistematizare a informațiilor de interes local (de ex.: *Scrisitori brăileni*, *Artiști plastici brăileni*, *ONG brăilene*, *Agricultura județului Brăila*, *Concursul Internațional de Canto Harghita Darclee*), iar în al doilea rând ne permite menționarea (și apoi regăsirea) unor personalități sau evenimente fără legătură directă cu Brăila. Tot în acest camp am introdus și seminarile, simpozioanele,

congresele și expozițiile, cu denumirile din articolele respective.

Înregistrarea monografiilor care fac obiectul bibliografiei locale (cărora le era consacrat un capitol special în volumul bibliografic) se face în prezent de către Serviciul "Catalogare", înregistrareaspecificacontîndメンツionea "Scrisitori brăileni", sau, după caz, precizându-se locul apariției și editura.

Chiar și în această nouă formulă, probleme și dificultăți mai există - invazia de publicații și non-publicații căreia trebuie să-i facem față, caracterul eterogen al materialelor bibliografice, nevoia de informare în continuu creștere a membrilor comunității căreia ne adresăm etc. În privința programului TINLIB - observațiile formulate de noi (de formă și de fond) au fost transmise firmei I.M.E. și așteptăm preconizata uniformizare a introducerii datelor.

Sintezând, putem spune că actuala bază de date răspunde oricărui nivel de pregătire sau interes profesional, oferă o imagine de ansamblu asupra urbei noastre și soluționează în mod rațional raportul exhaustivitate/selectivitate, cuprinzând informațiile cele mai pertinente din toate domeniile.

Prin intermediul Internetului, publicul utilizator al bibliografiei locale se va largi simțitor. Pentru a cunoaște modul în care *Bibliografia Brăilei* este percepută, am încercat să afișăm părerile potențialilor beneficiari și, odată cu distribuirea *Bibliografiei Brăilei 1996* (ultima apariție sub formă de volum anual), am pus în circulație și un chestionar pentru utilizatori. Anexăm acestei scurte prezentări chestionarul în cauză. Deși răspunsul publicului nu a fost cel scontat (poate și datorită efortului pe care-l presupunea participarea la sondajul nostru, prin remiterea chestionarelor completate), din datele de care dispunem putem desprinde câteva concluzii. Astfel, atitudinea publicului față de lucrarea noastră a fost pozitivă, potențialii beneficiari fiind interesați ca *Bibliografia Brăilei* să acopere o perioadă cât mai mare de timp și să conțină cât mai multe informații despre instituțiile brăilene; de asemenea, varianta de prezentare în regim on-line este și în asentimentul publicului utilizator.

Valorificarea informațiilor locale s-a concretizat și în alcătuirea unor bibliografii tematice la cerere; dintre cele solicitate în 1999, putem menționa: *Turismul brăilean*, *Calamități naturale în județul Brăila*, *Participare brăileană la concursurile de GO, Insula Mare a Brăilei*, *Activitatea P.N.L. reflectată în presa brăileană*, care au fost listate prompt, din baza de date existentă. Considerăm că aceasta este adevărată utilitate a bibliografiei locale, și nu tipărirea sub formă de volum, care poate apărea și cu întârziere de 2-3 ani; în plus, și distribuirea volumelor a lăsat de dorit și a înregistrat întârzieri. Este necesară o mediatizare mai intensă, mai "agresivă", printre metodele posibile, astfel încât publicul larg să aibă cunoștință și să folosească și acest tip de servicii.

Într-o societate informațională, la care nu există alternativă, este vital ca informația să circule cu maximă rapiditate, Biblioteca Județeană "Panait Istrati" înscriindu-se cu hotărâre pe această trajectorie.

Carmen BORDEI; Alina MOLDOVEANU

bibliotecii pe mapamond

La "JOIE PAR LES LIVRES"

La "Joie par les livres" a luat ființă în 1965 și are ca obiectiv favorizarea oricărei acțiuni susceptibile de a încuraja accesul copilului la carte și lectură, de a promova o literatură pentru copii de calitate.

Dar, ce înseamnă, de fapt, La "Joie par les livres"?

În primul rând, acesta este numele Centrului Național al Cărții pentru Copii din Paris. El mai înseamnă: un serviciu de formare de cadre pentru munca cu copiii; colecții de publicații; producții audio-vizuale; acțiuni internaționale, în special cu Africa francofonă.

Și acum, câteva cuvinte despre fiecare din aceste lucruri ce poartă același nume:

Centrul Național al Cărții pentru Copii este un centru de documentare, deschis tuturor interesatilor de cărțile pentru copii: bibliotecari, librari, profesori, studenți, cercetători. Aici ei pot să consulte pe loc întreaga producție destinată tinerilor și publicată în ultimii 20 de ani (aproximativ 70.000 de cărți).

Centrul oferă pentru studiu, în egală măsură, reviste și lucrări specializate, franceze sau străine, dosare referitoare la cărți, la lectură, la bibliotecile publice, particulare sau școlare, pedagogie. Într-un cuvânt: toate aspectele legate de carte și lectura copiilor. Centrul Național al Cărții pentru Copii este depozitarul unui exemplar din Depozitul legal al cărților publicate pentru tineri.

Sub același nume funcționează la Paris și un **Centru de documentare** în domeniul științei și tehnicii pentru tineret. Însărcinat, în 1992, să pună în funcțiune **Mediateca Copiilor** de la Villette, acest centru gestionează 6.000 de documente franceze și străine privind popularizarea științei și tehnicii, analiza producției editoriale. El primește studenți, profesori, cercetători, editori, propune schimburi și relații între persoane și organisme.

La "Joie par les livres" organizează, de asemenea, întâlniri științifice, conferințe, zile de studiu și stații, într-un cuvânt formează cadre pentru educația copiilor. Ea publică documente audio-vizuale pentru diverse animații, pentru lucrătorii din acest domeniu.

Între publicațiile elaborate de acest centru al cărții și lecturii pentru copii se numără "Revista cărților pentru copii", cu două apariții pe trimestru.

Există chiar și o asociație - **Amis de "La Joie par les livres"**, care susține activ munca întreprinsă și încurajează inovațiile în anumite domenii, cum ar fi: producții audio-vizuale de formare a cadrelor, și se referă la povestiri, ilustrația cărților, lectura celor mici, romanele cărților documentare sau lectura benzilor desenate.

Filmale și montajele pot fi folosite și în cadrul unor animații, dezbatere, cursuri de formare profesională în domeniul lecturii (există cataloge disponibile pentru cei interesati și se pot face comenzi la cerere).

Sectorul Africa / Lumea Neagră încearcă să promoveze schimburile privitoare la carte pentru copii cu Africa Neagră, Caraibe și Oceanul Indian, prin intermediul unui centru de documentare, o rețea permanentă franco-africană a schimburilor și a lecturii critice și printre-un periodic: **Buletinul "La Joie par les livres"**.

În sfârșit, **Biblioteca din Clamart** (după numele zonei în care se află) a fost deschisă în 1965, cu sprijinul oficialităților din această parte a Parisului și a fost concepută arhitectural din punct de vedere al amenajărilor, special pentru copii. Astfel s-a ținut seama de niște condiționări ergonomice specifice copilului, privind interiorul, exteriorul, ambientul: pardoseala este căldă, în timpul iernii, umiditatea relativă, concentrarea de CO₂, conformă cu standardele, gecururile au deschiderea în sus, pentru a evita curgenții de aer care ar putea să-i îmbolnăvească pe copii - și dispun de plase de protecție, luminozitatea asigură raportul de 1/4 între suprafața vitrată și pardoseală.

Gădinile exterioare permit micilor cititori relaxarea între "prizele de lectură". Mobilierul include mese trapezoïdale care permit îmbinări inedite, în funcție de necesități și suflare pentru ca micii cititori să se poată simți în largul lor în procesul

Deși, ca timp, nu înseamnă mult, împlinirea a 5 ani de la fondarea Bibliotecii "Ovidius" din Chișinău are semnificația unui autentic act de cultură deoarece, cu aproape 9.200 de abonați, care consultă anual 83.000 de publicații (1998), biblioteca prezintă un bilanț încurajator, vădindu-se o prezență activă în viața spirituală a capitalei Republicii Moldova. Zilele Bibliotecii "Ovidius", organizate anual au constituit un bun prilej de a face cunoscută activitatea acestei filiale foarte active a Bibliotecii municipale B.P. Hașdeu - Chișinău și a Bibliotecii Județene Constanța.

Ediția a V-a (3-5 mai 1999) a cuprins un program dens și nuanțat și s-a bucurat de sprijinul unor scriitori, editori, critici și cercetători din Chișinău, precum și de concursul oficialităților municipale, reprezentate de scriitorul Ianoș Turcanu.

La invitația doamnei Elena Butucel, bibliotecară șefă a Bibliotecii "Ovidius", a fost prezentă și o delegație constanteană din care au făcut parte: Ovidiu Dunăreanu, redactor la revista "Tornis", membru al Uniunii Scriptorilor din România, Filiala Dobrogea, Constantin Cioroiu, membru al U.S. Filiala Dobrogea, director de specialitate la Biblioteca Județeană Constanța și profesorii Gelu Culicea și Stefan Iordache, șefi de birou la aceeași instituție. Ca de fiecare dată, delegația constanteană a făcut și o donație de publicații Bibliotecii "Ovidius". Oaspetii de la Pontul Euxin au fost primiți cu multă căldură de doamna Lidia Kulicovski, director al Bibliotecii municipale "B.P. Hașdeu", doamna Larisa Cășinaru, director adjunct al aceleiași instituții, precum și de inimousul colectiv al Bibliotecii "Ovidius" condus de doamna Elena Butucel.

Deschiderea manifestărilor recantei ediții a avut loc luni, 3 mai, ora 12^h. Au vorbit despre bibliotecă și despre rosturile lecturii publice, scriitorul Ianoș Turcanu și doamna Lidia Kulicovski. A fost vernisată expoziția foarte tinerei pictorițe Diana Svitchi, apoi dominul Gheorghe Ierzanu, directorul casei de cultură "Cartier", a prezentat serile, colecțiile și nouătățile prestigioasei instituții de carte. Semnatul acestor rânduri făcut cunoscută publicului din Chișinău activitatea prozatorului constantean Ovidiu Dunăreanu, prezentând volumele acestuia (Cu

lecturii.

Biblioteca este concepută pentru a putea primi simultan 100 de copii și dispune de peste 10.000 de volume destinate fie imprumutului, fie lecturii pe loc.

Suprafața utilă este de 550 m²: 350 m² pentru activitățile propriu-zise și 200 m² pentru distribuții anexe. Grădinile acoperă circa 600 m². Sonorizarea generală permite utilizarea tehnicii culturale audio-vizuale.

La nivelul următor, accesul se face printre o scară în formă de melc, ce servește uneori chiar la desfășurarea activităților, pe tot parcursul ei fiind dispuse desene sau fotografii realizate de copii sau specialisti. Aici găsim holul-vestiar, galeria sălii de povesti, o sală de primire a cititorilor - unde se află și catalogele bibliotecii, sala de împrumut, sala de lectură pentru vîrstă mare și sala de lectură pentru vîrstă mică.

După cum spuneam, la fiecare nivel sunt dispuse grădini.

Echipa care animă biblioteca, îndrumată de doamna Genevieve Patte, o legendă vie în lumea bibliotecilor, directoarea Revistei cărților pentru copii, întreține relații constante și schimburi de informații cu educatorii, creatorii și specialistii care se ocupă de copii și de lectura acestora în Franță și în străinătate.

"Mica noastră experiență de periferie - mărturiea doamnei Genevieve Patte în Revista cărților pentru copii, ne permite să spunem că biblioteca, în acest context urban, este un spațiu unic pentru mici și mari. Un refugiu? Mai degrabă o speranță, în acest spațiu dificil, cu o gestiune problematică pentru bibliotecari. Cum se poate situa biblioteca, în aceste condiții, rămânând fidelă obiectivelor sale și nedând decât ce poate da: accesul multiplu la lectură, un mod de viață de care copiii au nevoie mai mult sau mai puțin conștient și care lipsește totuși; o relație care se justifică din plin într-o bibliotecă: gustul de a cunoaște, de a întreba, de a schimba idei - deci de a citi - nu se exprimă niciodată mai bine decât în locurile în care fiecare e respectat, încurajat să pună întrebări, pe scurt acolo unde el simte că există".

Domnia sa își amintește că, pe la mijlocul anilor '60, când această instituție își deschidea porțile, bibliotecile pentru copii erau destul de puțin cunoscute publicului.

Pentru a se face cunoscută și pentru a schimba impresia despre o astfel de instituție, lucrătorii ei i-au asociat cuvântul animație.

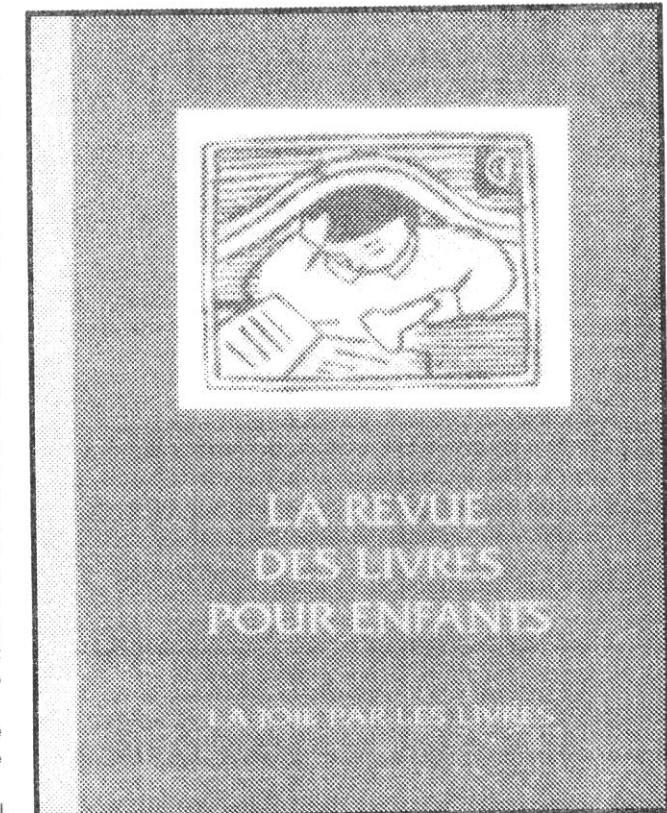
La început animația avea drept scop să demonstreze copiilor că toate preoccupările lor pot găsi un echu la bibliotecă și în cărți. În plus, descoperirile pe care ei le făceau în bibliotecă aveau nevoie să se concreteze, să fie exprimate. Astfel au apărut atelierele: tipografia din incinta bibliotecii, unde lucrau copii, atelierele literare, teatrul etc.

După modelul Bibliotecii de la Clamart se vor inspira apoi multe biblioteci din Franța și din străinătate.

Îmi amintesc, la rândul meu cum, în decembrie 1997, când am avut prilejul să vizitez acest loc și să stau de vorbă cu doamna Genevieve Patte, bibliotecarele de aici mi-au descris una din activitățile lor, legată de grădinile din incintă: am citit, spuneau ele, cu copiii cărți în care erau descrise diverse legume, modal cum se îngrăjesc acestea; lucrări de grădinărit, pe înțelesul copiilor. După o serie întreagă de întâlniri, în cursul cărora n-am convins că să învăță destul de multe, am semnat cu ei în grădină, legume. Tot ei au fost cei care le-au îngrăjat toată vara. Am organizat, apoi, sărbătoarea culesului, nu înainte, insă, de a pune la îndemâna micilor grădiniari lucruri din care să învețe cum se prepară legumele.

Copiii au fost cei care au avut nu numai bucuria de a le culege, ci și de a le prepara. A fost într-adăvăr o sărbătoare în bibliotecă. Cititorii nostri au avut satisfacția muncilor lor, dar, în același timp, au învățat cum să se informeze și au aflat că numai la bibliotecă pot găsi lucrările de care au nevoie".

Informatizarea, noile descoperiri au determinat biblioteca să fină cont de toate acestea în derularea activității sale, să fie deschisă noilor media. Am văzut, la Clamart, copii care citeau cărți pe calculator, copii care jucau jocuri instructive pe

calculator, care se informau cu ajutorul calculatoarelor.

Discutând cu doamna G. Patte despre gestiune și riscurile la care sunt supuși bibliotecari prin pierderea de către cititori, a cărților, am aflat că în Franță pierderile sunt suportate de municipalități (e adevărat că aici bibliotecile dispun de sisteme antifurt, care măsoară riscul dispariției volumelor).

În 1997, când mă aflam la Paris, mis-s-a fixat o întâlnire de o oră cu doamna G. Patte. Întâlnirea a durat cinci ore, timp în care am vizitat această Bibliotecă La "Joie par les livres", la Clamart, am discutat, am vorbit - la rândul meu, despre animația din Secția Copii a Bibliotecii Județene Constanța. I-am dăruit doamnei Patte albumul realizat la Constanța, cuprinsul duplexului cultural "Basmul românesc" ilustrat de copii francezi, basmul francez ilustrat de copii români", organizat în colaborare cu Catherine Even.

Doamna Patte s-a arătat chiar uimită de bogata noastră activitate, a rămas plăcut impresionată de dăruirea bibliotecarilor din Constanța și mai ales de talentul copiilor români. "De astfel de ambasadori are nevoie țara dumneavoastră" - a spus doamna sa. Apoi m-a invitat să sernez în cartea de aur a bibliotecii.

Mi-am spus atunci că nici un efort nu este în zadar, mai ales când îl fac pentru copiii acestei lumi, pentru copiii noștri.

La "Joie par les livres", cu tot ceea ce înseamnă aceste cuvinte, urmărește un singur scop: înălțarea copilului pe lujerul de lumină al cărții, al lecturii. Un lucru simplu, dar esențial, pe care toți adulții din această lume ar trebui să-l înțeleagă.

ELEONORA IOIL

Zilele bibliotecii "OVIDIUS" CHISINĂU

bucuria în suflet și Converzări pontice); de asemenea, alături volumul bibliografic Dobrogea în cărțile lui Nicolae Iorga de Gelu Culicea, instrument de referință apărut în cadrul Bibliotecii Județene Constanța.

A doua zi, marți, 4 mai s-a desfășurat, începând cu ora 13^h, simpozionul sătmătic având ca temă, exilul, temă inspirată de opera ovidiană. Refinem următorul motto, spicuit din volumul Dumnezeu s-a născut în exil, de Horia Vintilă: "... Sun singurul cetățean al Romei exilat la Tomis". Simpozionul a fost moderat de cercetătorul literar Pavel Balmuș, președinte al Societății bibliofililor "Paul Mihail".

Au prezentat comunicări și referate: Vladimir Beșleagă, scriitor, prezentare al Fundației Culturale din Moldova (despre romanitatea românilor); Z. Rely-Arbore (Basarabia în secolul XIX); Pavel Balmuș (Constantin Stere între "Pohod na Sibir" și... închisoarea Văcărești); Sava Gheorghe Pânzeru, doctor habilitat în filologie (despre VI. Fialkovski, un exilat din generația lui Al. Mateevici); Constantin Cioroiu (Pușkin și Ovidiu) și a.

În a treia zi, miercuri, 5 mai, la ora 11^h s-a dezbatut o temă de mare actualitate profesională, sub genericul "Ora bibliotecarului": colaborarea Bibliotecii "Ovidius" cu bibliotecile școlare din teritoriul (moderator: Elena Butucel).

Deschiderea manifestărilor recantei ediții a avut loc luni, 3 mai, ora 12^h. Au vorbit despre bibliotecă și despre rosturile lecturii publice, scriitorul Ianoș Turcanu și doamna Lidia Kulicovski. A fost vernisată expoziția foarte tinerei pictorițe Diana Svitchi, apoi dominul Gheorghe Ierzanu, directorul casei de cultură "Cartier", a prezentat serile, colecțiile și nouătățile prestigioasei instituții de carte. Semnatul acestor rânduri făcut cunoscută publicului din Chișinău activitatea prozatorului constantean Ovidiu Dunăreanu, prezentând volumele acestuia (Cu

Ziua de joi (6 mai) a fost dedicată micilor cititori: prezentarea Editurii "Abecelus" de către directorul acesteia, domnul Sergiu Afenesiu, sedința cenacului pentru copii "Mugurel", lansarea cărții Ieri plus mâine, de Galina Furdui, prezentarea expoziției "Floristica", "Natura și fantezia" (creații din lut, hârtie, plante uscate ale copiilor de la clubul "Florile dalbe"). Manifestările zilei s-au încheiat cu "Ora povestilor", când s-au prezentat secrete din povestiri, activitate moderată de prof. Lucia Guiac.

Ultima zi (vineri, 7 mai) a fost dedicată maestrului rapsod Liubomir Iorga, care a prezentat un recital muzical de neuitat cu instrumentele colecției sale unice. Tot în acea zi și-a desfășurat lucrările cenușă literar "Ovidius", care funcționează în cadrul bibliotecii.

În toată perioada manifestărilor culturale din cadrul celei de a V-a ediții a Zilelor Bibliotecii "Ovidius", desfășurată într-o atmosferă de elevație spirituală, ne-am bucurat de prietenia, de atenția colegială a confrăților de pește Prut. Au rămas memorabile întâlnirile, discuțiile pe teme literare cu scriitorii Leo Butnaru, secretar executiv al Uniunii Scriptorilor din R. Moldova, Nicolae Rusu, directorul Fondului Literar al U.S. care ne-a oferit cu dedicație ultimul său roman, Sobolaniada, Lidia Hlib, ce a avut delicatețea de a ne invita la cină și la un vin bun, cu doamna Valentina Butnaru, președinte al Societății Limba Noastră cea Română, cu criticul literar Raisa Suvelca, redactor șef al Editurii Cartea Moldovei, cu redactorii de la Radio Moldova și de la Televiziunea Republicii.

De remarcat faptul că Biblioteca "Ovidius" a redactat și publicat în întâmpinarea manifestării o serie de materiale promotională ca Invitație-Program Chișinău-Constanța a "Zilelor Bibliotecii", bibliografie. Privilegiu dobrogene, cuprinzând cele mai importante opere editoriale din ultimii ani privind înțintul pontic, pliantul ghid Biblioteca "Ovidius" și bibliografia Ovidius la Chișinău, care propune edițiile operei ovidiene și cărțile despre marele poet latin aflate în bibliotecă.

Constantin CIOROIU

Recenzii

MĂTĀSURI, PLOI, NISIPURI

Al doilea volum de versuri sub semnătura Lilianei Lazia are ca dominantă două motive: erotul onitic și peisajul marin.

Asocierea cu vîntul ordintă titlul cărții. *Mătāsuri, ploi, nisipuri* (București: Eminescu, 1999) ar putea constitui o metaforă a fluidului, a permanentei alunecări între real și vis.

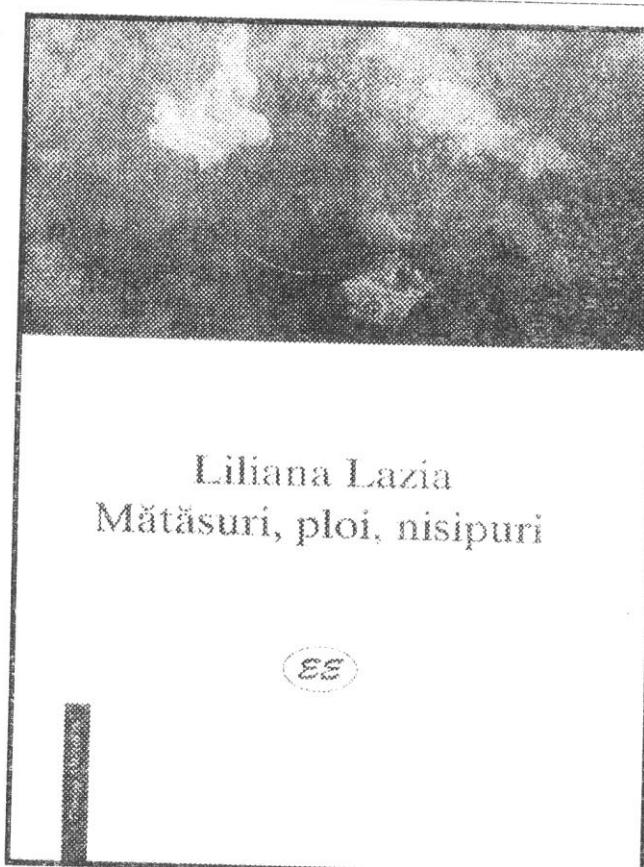
Simbolurile lumii poetice create de Liliana Lazia sunt fără îndoială cheile de decodificare a stărilor atât de particular descrise. Există o continuă atracție, dar și o respingere a erosului, cu teama că împlinirea e numai un deziderat neîmplinit: "Nu mă iubi în locul spaimei tale / Lăsată să se-aprindă lângă viu; / Să trec prin corăbile goale / Ca un bătut de-albastru pelerin. / De mult nu mai e cale către casă, / Doar străzile bat marea-n lung și-n lat. / Iar voia ta, aproape dureroasă, / De blândă fericire m-a ierată". (Ierări)

Dragostea poate fi și un amar Joc, trecut deja, regretat și imposibil de a se repeta. Puntea dintre cele două lumi: a realității și-a visului e uneori strânsă, astfel încât imaginea celui iubit se regăsește exclusiv în imaginativ: "... Dar noaptea te-azeam / Spunându-mi în vis / Ești cea mai iubită femeie / Din cealaltă Lume" (Singur) sau: "Tu să nu vîi să prindem între valuri / Cuiburi cu vînt și amintiri străine / Dar când va ninge pasul tău pe maluri / Să-mi lași un pod de somn până la tine" (Tu să nu vîi)

Persoana iubită așteptată, ori dimpotrivă îndemnată să-și amâne venirea este de multe ori asociată peisajului marin cu ape agitate, tulburi, nesigură ca însăși simțirea exprimată. În Mai bate miazănoaptea sunt imagini deosebit de frumoase ale liniilor mări care "stă să ardă / sub un potop de astre" ori a monumentului de miazănoapte "sărătă în veșmintă". O mențiune specială se cuvine poeziei *Geometria vinului* pe care o cităm în continuare: "Plec / Odihnind în cărările trupului, / Ca o pasăre albă, vinul. / Început, / Acolo unde nici eu nu te știu / Salbatic, / Adevară, / Vultur ademenit din zbor / La gâtul corabiei, / În jug / Să când cuvintele-mi se ivesc în larg / Păsări vestind alt târm de mare / Mă chemi / Să-ți aprind catargele!"

Aceeași nostalgie a trecerii unui timp ireversibil, a unei pierderi a sentimentului de siguranță se regăsește și-n poezile cu accent pe imagini de oraș, de case, de fiinte care și-au petrecut existența deja.

Un anumit regret după o vreme, în care era posibilă nestingherita visare, deși existența era trăită uneori cu frenzie. Simbolice sunt astfel imagini ale copitelor de cai în veșnică mișcare.

Liliana Lazia
Mătāsuri, ploi, nisipuri

EE

Cu totul unică în contextul poetic amintit mai sus este Teoria basmelor. Rostul lumii? Acela de a fi de partea binelui, a celor care pictează "alfabete de sare, / pe nisip culegând / fluturi", de a-i hrăni "pe cei buni cu văzduh/ de aripi".

Corina APOSTOLEANU

"Dobrogea în lucrările lui Nicolae Iorga"

Într-numeroasele lucrări ce contribuie la conturarea profilului de instituție editoare a Bibliotecii județene Constanța se numără și bibliografia adnotată și comentată, "Dobrogea în lucrările lui Nicolae Iorga", Constanța: Biblioteca Județeană, 1998 de Gelu Culicea, Constanța: Biblioteca Județeană, 1998, 55 p. Istoric printr-forme, Gelu Culicea a cercetat minuțios documentele existente în biblioteca noastră, unde își desfășoară activitatea de cățiva ani buni, cu pasiunea șimeticulizată dată de studiile sale și de specificul muncii de bibliotecar. La toate acestea s-a adăugat dragostea pentru titulatul natal, pentru acest colț de țară bogat în monumente arheologice și plin de istoric.

Una din fețele mai puțin cunoscute ale "bâtrânei" Dobroge, aceea care se află risipită oarecum în opera marei lui N. Iorga, încearcă să ne-o facă cunoscută autorul, adunând laolaltă, în această bibliografie adnotată, articole din periodice, lucrări în limbi străine, cronică, recenziă, uneori chiar lucrări integrale ale inegalabilului istoric și om de cultură.

Aspectele relevante sunt de o mare varietate, dar au un numitor comun - Dobrogea, așa încât oricărui cercetător ce se va apela asupra acestui spațiu ori asupra vastei opere a lui N. Iorga, bibliografia de față îi va fi mai mult decât necesară.

Ea este riguros alcătuită și bine documentată, autorul cercetând lucrările ce-puteau servi drept surse de informare, consultând microfilmele din dotarea bibliotecii și orice însemnare găsită în publicațiile prezente în colectiile instituției noastre, muncă migăloasă, pe care numai conștiința lucrului bine făcut o poate duce la bun sfârșit.

Volumul include și un capitol de iconografie, în care găsim 12 reproduceri după ilustrațiile anexate de N. Iorga la lucrarea sa comemorativă privind Războiul de Independență și publicată de Academia Română, ilustrații ce surprind aspecte ale Hârșovei, Constanței, Medgidiei și ale altor localități dobrogene din perioada acestui război.

Indicele alfabetic din finalul lucrării facilitează regăsirea informațiilor cuprinse în ea.

Util instrument de informare pentru oricine dorește să facă un studiu aprofundat asupra Dobrogei sau încearcă să abordeze o anume latură a creației lui N. Iorga, bibliografia de față este încă o contribuție a unui bibliograf ce trudește cu pasiune în cadrul Bibliotecii Județene Constanța, pentru punerea în valoare a informației despre spațiu dintre Dunăre și Mare.

ELEONORA IOIL

Bibliografie adnotată
și comentată

CONSTANȚA
1998

La ora reexaminărilor critice

Autorul al mai multor volume de istorie literară, romancier, îngrijitor de ediții ale unor scriitori români din perioada interbelică, doctor în filologie și membru al Uniunii Scriitorilor din România, profesor Marian Barbu este o personalitate de prim rang a vieții spirituale din Oltenia și nu numai. Cea mai recentă carte a sa, intitulată *Reexaminări critice* - apărută la editura craioveană "Spirit românesc" - dovedește cu prisosință acest lucru.

Într-un "argument", publicat drept postfață, autorul își justifică astfel demersul său critic: "A devenit un fapt axiomat că orice generație (biologică, literară) își adjudecă receptarea valorilor din altă perspectivă, dictată de criterii proprii. Ele au menirea să-i impună ca voce și să-i statuseze astfel principiile de gândire și de afirmare. Observația este valabilă chiar în cazul permanentelor, obligată să răspundă la alte comandamente de interpretare și de circulație. Critica și istoria literară de anvergură nu mai pot fi practicate fără un rafinament estetic care solicită continuu ierarhii în plan național și universal". Aflăm din același "argument" că volumul de față "propune o paletă de comentarii, note, analize, studii, eseuri, referințe documentare".

Cartea constituie, de fapt, un periplu prin întreaga literatură română premodernă, modernă și contemporană, scriitorii aflați sub lupa criticului apartinând unor perioade, vârste, generații, promovări diferite, precum și unor trepte valorice diferite: Anton Pann, Ion Heliade-Rădulescu, Ioan M. Bujoreanu, Nicolae Filimon, Mihai Eminescu, I. L. Caragiale, George Coșbuc, Alexandru Macedonski, Delavrancea, Traian Demetrescu, Corneliu Moldovan, Emanoil Bucuță, Felix Adler, Gheorghe Brăescu, Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Ion Barbu, Tudor Arghezi, Mateiu I. Caragiale, Gala Galaction, Nicolae Iorga, George Călinescu, Eugen Barbu, Stefan Bănulescu, Ion Horea, Marin Sorescu și alții. Pe lângă aceste studii și eseuri, în volum sunt inserate și câteva "portrete lirice", dedicate unor iluștri magiștri sau unor amici literari, la împlinirea unor vârste mai rotunde: Romul Munteanu, Dumitru Micu, Dimitrie Păcurariu, Mihnea Gheorghiu, Mihai Duteșcu, și. a. În ciuda acestui caracter heterogen, compozit, vădind preocupările atât de diverse ale autorului, carte se impune prin liniile sale de forță, prin siguranța tușeușului critic, prin justitia judecăților de valoare.

Vocația de istoric literar a lui Marian Barbu se vădește mai ales când este vorba de scriitori uitati sau mai puțin cercetați, intrați într-un nedrept con de umbra. Un exemplu elocvent îl constituie substanțialul studiu dedicat lui Ioan M. Bujoreanu, autor al romanului *Mistere din București*, "un predecesor al lui Nicolae Filimon". Alegerea acestuia nume nu a fost chiar întâmplătoare, căci Marian Barbu și-a susținut doctoratul în filologie cu teza: *Romanul de mistere în literatura română*. La începutul studiului, autorul consideră că: "Ioan M. Bujoreanu nu este un nume de scriitor atât de uitat / ... / El este mai ales un scriitor necercetat în întinderea operei sale și în diversitatea speciilor abordate".

În cadrul "reexaminărilor critice" se înscrie și studiul dedicat prozei lui Emanoil Bucuță. Făcând, de la început, sumare referiri la opinile critice exprimate de Perpessicius, Lovinescu, Pompiliu Constantinescu, George Călinescu, Tudor Vianu, și. a., Marian Barbu pătrunde în universul romanelor sale, opinindu-se, în mod special, la *Maica Domnului de la Mare*. Criticul și istoricul literar craiovean caracterizează astfel acest fascinant roman: "Maica Domnului de la Mare rămâne o veritabilă proză poetică, limbajul liric abundant dând coloratură textului și confirmând încă o dată bogăția intelectuală, erudită a autorului. El reunește ca într-un acvariu peștișori multicolori adaptăți unui spațiu și care rămân mereu încântători ca un vitreliu în mișcare. Este printre putinetele noastre proze interbelice menite să configureze în sens pozitiv motivele balcanismului cultural și literar".

Dar Marian Barbu nu este preocupat doar de reabilitarea scriitorilor uitati sau mai puțin cunoscuți. El emite, cu aplomb, judecății de valoare și asupra "monștrilor sacri" ai literaturii române, "reexaminând" diferite scrisori intrate de mult timp în manualele școlare și în conștiința publică românească. Astfel "dând Cezarului ce și al Cezarului", exegetul craiovean decelează noi valențe ale "Luceafărului" eminescian, se apleacă asupra prozei fantastice a lui Caragiale și asupra celei de evocare a lui Delavrancea, surprinde muzicalitatea interioră a poemului "La oglindă" a lui George Coșbuc, cobyoră în "apele adânci" ale literaturii de analiză a Hortensiei Papadat-Bengescu, pătrunde în universul poetic al "Florilor de muciga" argheziene, definește tipologia romanului călinescian "Enigma Otiliei" și dimensiunile sociale ale romanelor lui Gala Galaction.

Nici scriitorii importanți din perioada postbelică nu sunt neglijati, Marian Barbu glosând pe marginea unei nuvele a lui Stefan Bănulescu, surprinzând "clasicismul" prozei lui Eugen Barbu, auzind "vocea interioară" ale poeziei lui Ion Horea și comentând unul dintre vestitele poeme al lui Marin Sorescu.

Deși volumul este construit din piese critice de dimensiuni și destinații foarte variate, de la simpla "notă" cu caracter festiv, ocazional, până la studiul amplu, erudit, trădând mână sigură a doctorului în filologie, de la comentariul literar cu caracter strict didacticist, până la eseul polivalent, de o profundă originalitate, prezentele *Reexaminări critice* încunună eforturile de o viață ale unui critic și istoric literar autentic, deschis spre universalitate, spre un veritabil umanism al sfârșitului de mileniu.

Stefan CUCA

recenzii

FANTASIO 40

Să încercă să face monografia unui teatru - "este într-o culezanță" - după cum afirmă Aurel Storin în prefacă volumului *Fantasio 40* (Constanța: Leda, 1998). Această culezanță îi apartine lui Jean Badea. Personalitate culturală, cercetător, om de teatru, Jean Badea, cu migălă și talent, cu perseverență, a încercat să reușească să alcătuiască un tablou al vieții artistice constănțene, din ultima jumătate de secol.

Pe parcursul a patru sute de pagini, autorul realizează, după o minuțioasă muncă de cercetare, prezentarea spectacolelor din ultimii patruzeci de ani. Și nu numai a spectacolelor, ci și a personalităților, artiștilor care s-au perindat pe scena teatrului constănțean - teatru care a adus bucurie și măngâiere a sufletelor tuturor spectatorilor de la țărul Marii, localnici și oaspeți.

Cu adevărat, alcătuirea unei monografii este o încercare temerară. Cu atât amă mult una care privește viața unui teatru.

În cele opt capitole, autorul aduce în memoria

citelorui fapte, scene, întâmplări dintr-o adevărată saga a spectacolelor constănțene din ultima jumătate de secol.

Remarcabilă analiza autorului asupra evenimentelor care au influențat evoluția scenelor teatrului *Fantasio*, atât în perioada de activitate de la înființarea sa - 1956, cât și după evenimentele din decembrie 1989, acestea fiind menționate în capitolul istoriei Teatrului *Fantasio*.

Capitolul *Schîrțe de portret* realizează portrete reușite ale unor interpréti, capete de afis ale spectacolelor precum: Coca Andronic, Clara Anton, Jean Constantin, Gelu Manolache, Aurel Manolache, Ileana Ploșcaru, Emil Săsău, etc.

Un alt capitol, *Fantasio în oglina presei*, realizează un "dosar" al presei, urmărit de numeroase personalități - ziariști sau cronicari teatrali din diverse publicații locale sau centrale.

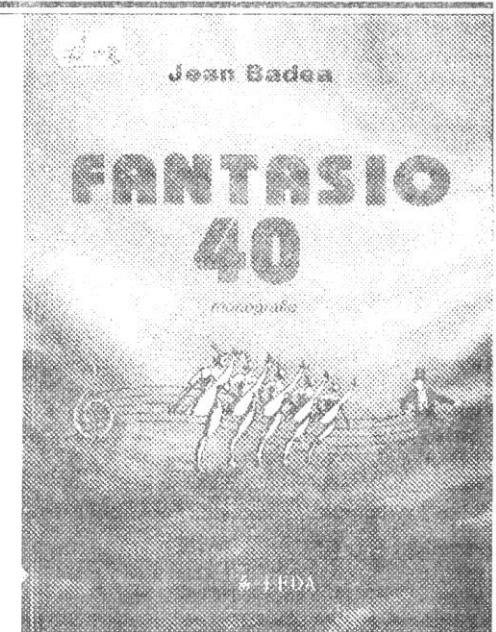
Autorul realizează, de asemenea, un periplu al festivalurilor concurs al teatrului de revistă (1992-1997),

precum și un tablu al structurilor administrative și artistice.

Se perindă astfel în fața cititorilor o serie de personalități cu diverse funcții, de la directori, administratori, contabili, scenografi, actori, cântăreți sau balerini - toți binecunoscuți publicului constănțean - până la anonimi - pentru unii - tehnicieni de scenă, tehnicieni de ateliere, suslovi sau șefi ai agenției de bilete - toți, în ultimă instanță trăditori ai scenei constănțene. Emoționant cuvântul de încheiere semnat de Mihai Maximilian - între timp, trecut în lumea umbrelor - care menționa: "Mersi, dragul meu *Fantasio*, pentru acest festival al revistei, un gen la care vin toți și nu se gândește nimeni (...). Și, dragul meu *Fantasio*, sper că mă clatin pe corabia ta până nu voi deveni regretatul Mihai Maximilian".

Iar noi, cititorii acestei temerare încercări care este redactarea unei asemenea monografii, nu putem spune decât: "Mersi, Jean Badea, pentru darul oferit constănțenilor și nu numai lor".

GELU CULICEA

TARA DOROBANTILOR DE FIER

Transilvănean prin obârșii îndepărtați și dobrogean prin naștere, economistul, bibliofil și publicistul constănțean Marian Moise s-a dovedit și un pasionat cercetător al ținutului natal și un notabil rezultat al acestei preocupări este volumul, frumos intitulat *Tara dorobantilor de fier* (Constanța, "Menora", 1998). Autorul mărturisește, într-un capitol dedicat juristului poețilui Ioan N. Roman: "Prin natura preocupărilor mele, dorogenistica și istoria economică și fiscală a Dobrogei mi-au însoțit o bună parte din existență, lor dedicându-le o participație nu chiar atât de mică din sufletul și... finanțele mele. Așa am ajuns, cu timpul, norocosul posesor, astăzi, a unor importante tomuri de dorogenistică, în variile domenii, cărțile lui Ioan N. Roman, M. Ionescu-Doborgianu, C. Brătescu, P. Vulcan, I. Adam și a., revista "Analele Dobrogei", ajungând să-mi fie alinări sufletești și repere în descifrarea tumultuoasei existențe a nu mai puțin fascinantei regiuni dintre Dunăre și Mare".

Textul este structurat în trei mari secțiuni: Mit, în care predomină capitolele dedicate antichității de la Pontul Stâng, Istorie..., cu stăruință asupra trecutului fiscal al provinciei euxine și Locuri și oameni, unde sunt evocate personaje doborgene de demult, peisaje de neuitat, orașe, sate, mănăstiri etc.

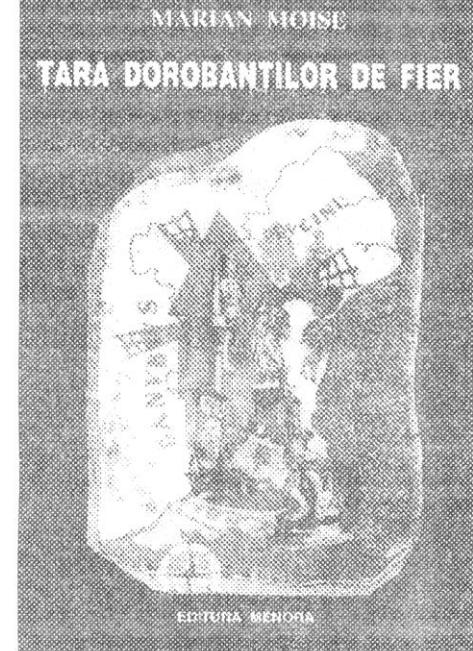
Stilul scrierii e limpede, fraza curge vioi și deseori autorul își dezvăluie vocația de prozator, ca în aceste fragmente: "Către miezul noptii, Piată Ovidiu, fosta agoră tonită, pare un altar închinat stelei Sirius, spre care privesc uneori îngăndurați Fortune și Pontos, zeii protectori ai cetății. Tăcerea se prelungie pe ziduri, luând în stăpânire promontoriul. Tăcerea păstrează în visterile sale comori nebănuite. O mică parte dintre ele, reduse la lumină, constituie victoriile noastre într-un război inegal cu timpul și uitarea" (*Călătorile într-două fâșii ale timpului*) sau: "Către amiază, lumina Dobrogei se însoțește cu o linie densă. Prin tinuturile împădurite ale Tulcei neclintirea este deplină. Zborul unei păsări la marginea dinspre Delta a orizontului poate sărni avalanșe de pulbere aurie peste petalele oricărei flori de padis. O tăcere de astru îndepărăt uimește și tulbură".

Marian Moise se vadă și un bun portretist, povestea cu joială vîrvă, uneori cu umor, altele cu ironie, întotdeauna însă cu respect pentru oamenii pe care i-a cunoscut. Este remarcabilă creionarea profilului marelui arheolog Petre Diaconu, care a studiat, vreme de decenii, ceteata bizantină de la Păcuiul lui Soare. Nu-i uita nici pe dascăli săi de la Liceul "Mircea cel Bătrân", absolvit în 1972. Iată portretul unuia dintre ei: «Astfel, o figură de neuitat a fost

profesorul de limba franceză - extrem de severul și exigentul "monsieur" Mugioiu: era mai ales "turbat" în chestiunea lui "si conditionel" cel cu vestitele trei forme, fireste diferite, dar nu îndeajuns de priceput de către noi... avea, rețin, un stilou cu peniță de aur, Pelikan, de care era foarte mândru. Capoșoană, era însă fire afectată și de aceea mi se părea ușor ridicol și caraghios în fața șoților noastre, nu de puține ori glume de bun gust! Cei din rândul inițial - largă care era ușa clasei și întrerupătorul electric - obisnuiau să stingă lumina în clasă, când îl simteam venind cu catalogul sub braț; și făceam deseori "întreruperea", nu numai pentru a-i vedea grimasa scăribă, însoțită de cuvintele: "Aprinde, domnule, lumina în peșteră, că dă doi la tot rândul!"

Deși are un caracter compozit, temele fiind foarte diverse, trădând o culegere de articole din zile și reviste, volumul reușește să încheie o vizionă personală asupra Dobrogei de ieri și de azi. Prefața (semnată de C. Cioroianu) și postfața (realizată de Stoica Lascu) adaugă câteva date în plus, lămuritoare, asupra autorului și asupra demersului său publicistic. Volumul a fost realizat sub redacția prozatorului Ovidiu Dunăreanu, iar coperta este semnată de graficianul Florin Brojbă.

C. CONSTANTIN

LITORALUL ROMÂNESC LA 1900*

Constantin Cioroianu, autorul unor pertinente lucrări despre Dobrogea, publică un nou volum, de data aceasta avându-l cautor pe Marian Moise - la rândul lui cunoscut publicist - volum pe care-l potrivim denumiră de referință pentru acest colț de țară.

Cele peste 300 de pagini cuprind o adevărată istorie a ținutului dobrogean. Cartea, structurată în unsprezece capitole, bine închegate, se constituie într-o frescă a evenimentelor, moravilor, tradițiilor unor vremuri de mult apuse, dar a caror evocare are un parfum și o savoare deosebite.

Capitolul de început, intitulat *Istorie și tradiție până la 1900*, este o incursiune în timp, începând cu "zorile" istoriei, trecând apoi în revistă evenimente deosebite petrecute în această provincie precum exilul poetului Ovidiu, crenștinarea Scitiei Mică, activitatea Sfintilor Ioan Casian și Gherman, a eruditului Dionisie cel Mic, lupta antiotomana, descalecarea administrației românești în Dobrogea.

Tot atât de elovent sunt titlurile celorlalte capitole: *De la Chiustenga la Constanța sau triumful progresului pe litoralul românesc* care cuprinde câteva din măsurile luate de administrația locală pentru a transforma localitatea într-o așezare

urbana modernă (alimentarea cu apă, transportul public și comunicațiile, iluminatul stradal, consolidarea malurilor mării); *Un ideal al epocii: ieșirea cu țara - Chiustenga, plămânil României*. În acest capitol sunt incluse eforturile depuse pentru modernizarea portului, constituirea silozurilor sub îndrumarea neobositului inginer Anghel Saligny, construirea navei scoala "Mircea"; *Litoralul balnear și turistic* (descrierea bailor de la "Vii", Mamaia și Tatia, Mangalia); *Divertisment la Chiustenga* (balurile, descrierea Cazinoului, serbarele nautice, alegările de cai, viața de noapte, precum și răptul ca patru luni pe an Constanța era capitala lumii mondene românești); *Oameni de la Pontul Euxin* (date despre români dobrogene, dar și despre celalalte etnii confințuoare: turci, tătari, lipoveni, bulgari, evrei, germani, greci).

Viața spirituală la Pontul Euxin este de asemenea bine evocată: școli și dascăli, viața literară tomitană, monumente, personalități precum Ioan Adam, Petru Vulcan, I. N. Roman, Constantin Sarry, etc.; viața muzicală, teatrală, miturisită, etc. Iată se perindă prin față cătunitorul ca într-un film pe ecran panoramic, derulat cu incelință.

Un capitol deosebit il constituie cel intitulat *Dobrogea*

de acum un secol în memoristică. Au consemnat diferențe fapte și întâmplări sau descrieri ale meleagurilor euxine: *Bruto Amante, A. Montandon, C. Schuchardt, B. St. Delavrancea* - cei care realizează, un personaj deosebit de vîn și plin de culoare despre Constanța, *Angelo do Gubernatul, Eugène Pittard, Mihail Sadoveanu* sau *Nicolae Iorga*, care spunea: "Constanța triumfătoare, din care va fi dispărut în amintirea umilie Chiustenga musulmane, va fi un oraș adevărat românesc". Toți aceștia, consemnând cele văzute aici, peracesele meleaguri, au înlesnit reconstruirea epocii de slășit de secol la Pontul Euxin.

Beneficiind de un cuvânt înainte semnat de lector univ. dr. Ștefan Cucu și de o consistență postfăță a lectorului univ. *Stoica Lascu*, personalitate recunoscută în privința studiilor publice referitoare la Dobrogea, volumul *Litoralul românesc la 1900* constituie o importantă contribuție adusă la cunoașterea trecutului Dobrogei, cei doi autori realizând pagini de un real interes istoric, literar și publicistic.

C. Vanghele

*Constantin Cioroianu, Marian Moise, *Litoralul românesc la 1900*, Constanța: Europolis, 1997, 356 p.

FRATII ZIMBRULUI

Inspirat din viața aviatorilor militari, pe care autorul Ioan Roman o cunoaște foarte bine, romanul *Fratii Zimbrului*, mixtura de imaginație și realitate, constituie o apariție demnă de semnată în peisajul prozel constănțene.

Pornind de la un fapt inedit, conceperea și realizarea de către industria aeronaumatică română a unui prototip de avion de luptă supersonic, cu calități exceptionale, comparabile prin performanțe cu alte produse similare străine, romanul ne prezintă clasica antiteză a binelui și răului, ce se realizează, cum adesea se întâmplă în viață, în acțiunile unor frații gemeni. Ideea fraților gemeni, perfect confundabili în asemănarea lor fizică, dar perfect opuși caracterologic, nu este, bineînțeles, nouă, ea a fost abordată în destule ale producții literare indigene sau de pe aurea. Deși ideea aceasta e veche, ea continuă să fie un miraj permanent și poate fi acceptată ca atare dacă este turnată într-o matrice nouă, originală, ceea ce

se întâmplă în cazul de față.

Romanul *Fratii Zimbrului* este structurat în trei părți mari, în primele două fiind prezentate cele două personaje principale frații gemeni, unul - Alexandru - pilot încercător, personajul pozitiv, celălalt - Gelu Dan - fotbalist de performanță, personajul negativ. În ceea de a treia parte se derulează, practic, conflictul acțiunii. Societății străine, constructorii de avioane militare, interesează să elimine un potențial concurent de pe piața mondială, angajează o firmă specializată în acțiuni de diversiune, în trebură "murdare" menite să eliminate "Zimbr", nou avion supersonic românesc. Pornind de aici, vom fi martorii unor peripeții captivante, descrise și derulate cu îndemnare de autor.

Citind cartea, am putut constata că dl. Ioan Roman

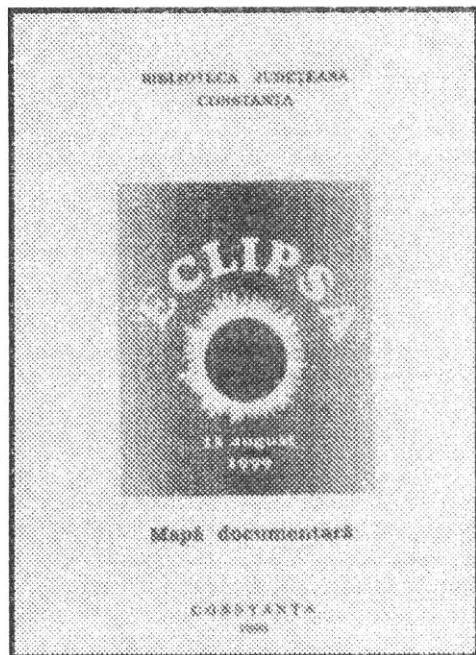
stăpânește bine aria narativă și a dialogului, în mod deosebit. Este firesc, întrucât autorul a publicat în Editura

Rodica BADEA

recenzii

DIALOGURI LA TOMIS

ECLIPSA 1999

Unul din cele mai spectaculoase evenimente astrologice ale anului 1999 a fost eclipsa totală de Soare din 11 august considerată, din mai multe puncte de vedere, "eclipsa secolului": în primul rând străbate cel mai vechi și mai populat continent de pe glob, Europa, de la N-V la S-E și este ultima eclipsă a Mileniu; sunt întinuturi pe Terra unde un asemenea eveniment poate avea loc doar o dată la patru secole; cea mai mare parte a continentului european v-a mai vedeo asemenea eclipsă abia peste două secole, iar în țara noastră următoarea eclipsă totală de Soare ce va putea fi văzută va avea loc abia în anul 2236.

Lată argumente suficiente pentru a nu pierde evenimentul, argumente care ne-au determinat pe noi, lucrările Bibliotecii Județene Constanța să alcătuim o mapă documentară dedicată Eclipsei 1999.

Mapa (desfășurată pe 133 p., format A4) include o listă bibliografică, cronică și publicații ale vremii referitoare la eclipsale de Soare din România, texte din lucrări de referință (dictionare, encyclopedie, în limba română, dar și în limba engleză și franceză redate în original), o listă cronologică a eclipselor de Soare, în general și una a eclipselor vizibile pe teritoriul României, mituri și legende generate de acest eveniment astrologic, stiri, însemnări, mențiuni cuprinse în lucrări diferite, unele descrise în pagini de o frumusețe copleșitoare, cu o bogăție de amănunte și cu precizia fixării momentelor principale ale intunecării Soarelui.

Volumul cuprinde, de asemenea, articole de presă, ce reflectă eclipsa din 1961, altele referitoare la momentul 11 august 1999, precum și date de ultimă oră culese de pe Internet. O bogată iconografie însoțește textele și contribuie la explicitarea temei.

Bine documentat, riguros alcătuit în urma cercetării tuturor documentelor existente, volumul documentar se constituie într-un util instrument de informare pentru orice persoană interesată de eclipsă ca fenomen astrologic sau ca fapt de literatură. Fiecare rând inclus în el traduce de fapt interesul, aplecarea autorilor acestor materiale, a bibliotecarilor care le-au cules, către întrebările cititorilor noștri pe marginea eclipsei, încercând să răspundă curiozității celor ce trec pragul bibliotecii, să-i ajute pe semenii noștri în descoperirea universului infinit cuprins între filele de carte, a drumului nesfârșit al cunoașterii umane, dar - mai ales - contribuie la "demontarea" mecanismului eclipsei, pentru a înălță teama, reținerea cu care a fost privită uneori, transformând-o într-un eveniment științific, unul din numeroasele evenimente ale timpului nostru.

Sperăm ca tot ceea ce a fost adunat cu imigălă în această lucrare să fie de folos beneficiarilor Bibliotecii Județene Constanța, să constituie încă o treaptă în drumul spre cunoaștere, în conștientizarea scopurilor informanții.

Eleonora IOIL

Un volum de interviuri cu personalități ale literaturii și artei este un fapt cultural deosebit de important pentru contemporani și pentru cei ce vor urma.

Prozatorul și publicistul Ovidiu Dunăreanu ne oferă **Convorbi pontice**, carte apărută la editura constanteană "Ex Ponto". În calitate de redactor la revista "Tomis", autorul a interviewat un important număr de scriitori, artiști plastici, actori, arhitecti, cercetători, participanți directi și activi la viața spirituală a Constanței, a Dobrogei în general. Aceste dialoguri ocupă perioada 1990-1997. În ele se regăsesc metamorfozele pe care societatea românească și implicit cultura le-a străbătut în timpul post-revolutionar: "Convorbiile" lui Ovidiu Dunăreanu configurându-se în aceeași măsură și în elocvente mărturii ale istoriei spirituale a ținutului dobrogean.

Partenerii de dialog ai autorului, în ordinea în care apar în volum, sunt: Pavel Chihaia, Gheroghe Bogorodea, Gheorghe Căruțiu, Vasile Cojocaru, Gheorghe Fărcașiu, Nicolae Fătu, Florin Ferendino, Lucian Iancu, Doina Jela, Liviu Manolache, Nită Manolescu, Traian Marinescu, Cezar Dan Mazilu, Cristian Mihăilescu, Nicolae Motoc, Constantin Novac, Doina Păuleanu, Dan Perșa, Arthur Porumboiu, Cristian Pricop, Enache Puiu (Ștefan Careja), Sorin Roșca, Eugenia Tărășeacu-Jianu și Florin Șlapac. Apartinând unor generații diferite, oamenii de cultură mai sus menționați au un numitor comun: dragostea pentru ținutul misterios și subtil al Dobrogei. Unii dintre ei nu aparțin prin locul de naștere spațiului pontic, dar un mare număr de ani petrecuți aici i-a transformat în apropiatai mărilor și farmecului acestui pământ.

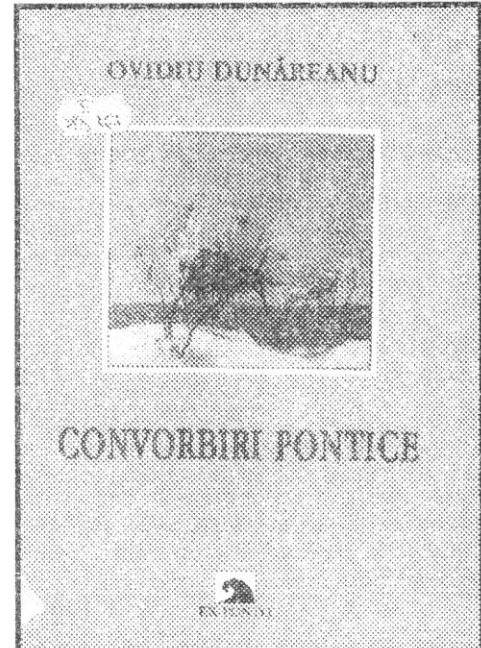
Confesiunea este alimentată de amintiri pe care Ovidiu Dunăreanu știe să le "smulga" prin întrebări îscusite formulate. Faptul biografic devine pretext pentru

o adeverărată "evadare" în trecutul spiritual al persoanei, dar și al întâmplărilor culturale pe care le-a trăit.

Volumul se deschide cu Pavel Chihaia, un fin și pătrunzător observator al vieții orașului de la mare din anii '40-'50. Stabilit în Germania, apreciatul prozator și critic de artă medievală, evocă momente inedite ale istoricului Liceului "Mircea cel Bătrân". În "Insula literară" a ținutului pontic, Pavel Chihaia are un sentiment de "solidaritate și temeinicie".

Actorul și poetul Vasile Cojocaru vorbeste despre începuturile sale literare, despre cărțile scrise și se autoportretează cu o fină ironie. Traian Marinescu, cel care de o viață pictează marea, este un purtător de cuvânt al peisajului dobrogean. Nicolae Motoc, unul dintre membrii fondatori ai revistei "Tomis", povesteste istoricul acesteia într-o manieră extrem de transanță, astfel încât dialogul cu Ovidiu Dunăreanu capătă un dinamism accentuat. "Un scriitor al mărilor" se consideră redactorul șef al revistei, prozatorul Constantin Novac. Răspunzând cu o mare sinceritate întrebărilor puse, scriitorul își creionează propria poziție față de o societate în plină transformare, luând în discuție controversatul destin al omului de litere în timpul post-revolutionar.

Arthur Porumboiu mărturisește: "Eu trăiesc numai pentru scris", el fiind unul dintre cei care s-au atașat cu toată flință lui de ținutul dobrogean, deși rădăcinile sale spirituale apar în zone din Munții Buzăului. Într-o continuă cursă cu timpul și damnat de cuvânt, Arthur Porumboiu își găsește în scris aliatul cel mai fidel. Istoricul și criticul literar Puiu Enache (poetul Ștefan Careja) conturează imaginea unei jumătăți de secol de viață literară și culturală la Constanța, afirmando că "poezia mare se citește cu ochelari și de mai multe ori". Optzezistul Florin Șlapac, "un scriitor singular prin formulă și mai ales prin stil" declară fară complexe că "un scriitor independent".

Acestea sunt desigur câteva "portrete" dintr-un sumă de dialoguri incitante, vii, pline de informații biobibliografice, care pentru un istoric literar sau un istoric al artei, pot constitui o sursă de documentare dintr-cele mai pertinente, pe care volumul lui Ovidiu Dunăreanu le propune. Lecturând cartea, impresia este că atât mai puternică ca tonul este degajat, lipsit de formalismul specific acestui gen de scrieri. Redimensionarea istoriei culturale a ținutului pontic este un gest de mare importanță, căruia Ovidiu Dunăreanu că și partenerii săi de dialog îl acordă întreaga lor atenție.

Corina APOSTOLEANU

ANUL NOU ÎNTR-O POVESTE

"Cărțile au suflet" - spune N. Manolescu. Parafrazându-l am putea spune că volumele Sandei Ghinea au, neîndoilenic în ele, picurat, sufletul autoarei, un suflet Cald, plin de dragoste pentru copii.

În personajele sale copii descoperă prezente prietenoase, capabile să le țină înălțări și nu numai oră sau două, că durează lectura cărții, ci o întreagă viață.

Nici ele, nici autoarea nu ne cer mai mult decât să ne facem timp pentru ele, să le parcurgem casă și să le descoperi sufletul nevăzut, ascuns între file.

O astfel de invitație ne lanseză Sanda Ghinea prin ultimul volum de versuri pentru copii publicat la Editura "Ex Ponto", intitulat **Anul nou într-o poveste**. El continuă seria cărților pentru copii: **Cărticica de la mare**

(București, Editura "Ion Creangă", 1984). **O poveste din acvariu** (București, Editura "Ion Creangă", 1987 - carte premiată petrecă și **Cenoroc pe capul meu!** (Constanta, Editura "Europolis", 1993).

De mentionat faptul că scriitoarea a abordat și registrul mai grav, cu volume de versuri adresat adulților. **Joc de umbre** (Colectia "Tomis", Constanța, 1968)

Transparentul copac (București, Editura "Mihai Eminescu", 1977) și **Timpul dintr-o poveste**, publicat la Constanța, la Editura "Europolis", în 1998.

Iată că anul 1998 i-a adus Sandei Ghinea două volume publicate, pentru mari și mici, parcă pentru a proba multiplele disponibilități ale autoarei în a aborda tonul grav, meditativ, dar și pentru cel tandru, ghidic, în

surprinderea unor aspecte din universul sensibil al copilăriei, al infalibilului acestei vârste.

"Anul nou într-o poveste" este de fapt, un amplu poem dramatic general de peripetii ale copiilor pomeniți cu uratul în Ajunul Anului Nou.

Total se petrece parcă într-o poveste, o poveste ruptă din viață, din care cititorul desprinde simbolistica Anului Nou și chiar întâmplări ciudate șoptite la ureche de bunici, în noaptea geroasă.

Micii cititori au prilejul, citind această carte, să descopere regionalism ("abros", "moare", "vârzari"), al căror sens îl pot descifra cu ajutorul dicționarului, al părintilor sau al educatorilor ce le dirigează lectura, îmbogățindu-și astfel vocabularul.

În același timp autoarea, mereu cu surâsul pe buze, în versuri care aleargă zglobit în paginile cărții, aduce în fața ochilor copiilor zilelor noastre - obișnuite să socotească cu calculatorul sau să se întreacă în zborul mintii cu computerul - ca într-un film vechi, cuvinte precum "războli de tesut", "suveică", "vârtelniță", "melită", "piță", pe care încearcă să le explice tocmai ane reaminti că fără roată, spre exemplu, aparțin farfuriei zburătoare n-ar fi fost posibilă.

Carteau cuprinde o întreagă lume, cu datini de iarnă, cu obiecte uitate, parcă, într-un colț al mintii, cu poezia sărbătorilor și cu bucuria care ne poleiește înimile în fiecare an în preajma Crăciunului și a Anului Nou, odată cu zăpada care se cerne.

Stilul plin de veră, fanterie și umeri îse alătură ilustrațiile Marietel Besu, ce completează armonios expresivitatea textului.

Micii cititori ce vor parurge această carte vor descopera că le de acces spre înțeleșuri ascunse în el și, implicit, spre sufletul și intențiile autoarei.

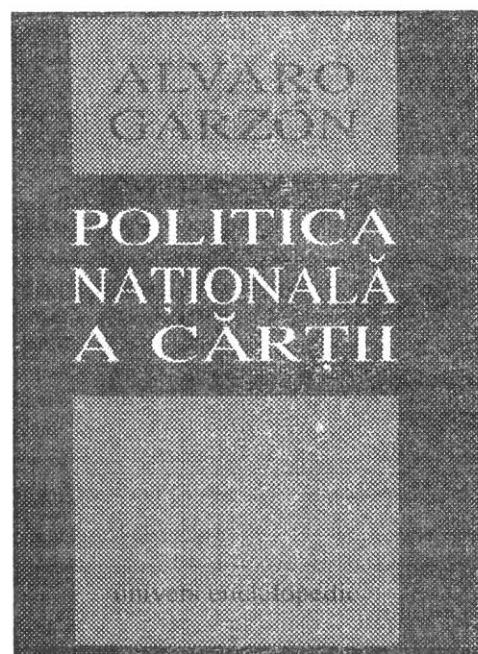
I. Eleonora

DEPOZIT LEGAL JUDEȚEAN

(secțiunea carte - 1998)

- AMARIEI, CORNELIU. **Introducere în managementul stomatologic.** București: Viața medicală românească, 1998. 164 p.
- ARDELEANU, ANIA. **Noris.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 95 p.
- ARSENIE, DUMITRU ION; FLOREA, MIHAI. **Hidraulica.** Curs pentru studenți. Constanța: Ovidius University Press, 1998. 207 p.
- BADEA, JĂN. **Fantasia 40.** Monografic. Constanța: LEDA, 1998. 551 p.: il.
- BADIU, GHEORGHE. **Essential Physiology.** Volume 4. Constanța: "Andrei Saguna" Publishing House, 1998. 328 p.: il.
- BALABAN, DOINA PAULĂ; BRATU, MIHAELA MIRELA. **Chimie organică.** Teste pentru examenul de admitere 1998. Constanța: f. c., 1998. 307 p.
- BĂNCILĂ, VASILE. **Religie iubirii și Pestalozzi.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 200 p.
- BEZA, MARCU. **Doda (Roman); Transpuniri pri Limba Armănească.** Ilie A. Ceară. Constanța: Editura Cartea Aromână, /1998/. 48 p.
- BEZA, MARCU. **Doda.** Transpuniri din limba română; Translation from the Romanian Language; Versiunea armănească de Ilie A. Ceară; English version by Lucy Byng, revised by Nick Balmaci. Constanța: Cartea Aromână, 1998. 108 p.
- BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "PANAÎT CERNA" (Tulcea), Serviciul Bibliografic. **Personale.** Index de nume.
- Tulcea: Inspectoratul pentru Cultură al județului Tulcea, 1988. 64 p.
- BOCAI, MIHAI. **Amintirea câmpiei.** Versuri. Constanța: Metafora, 1998. 56 p.
- BORDEI, PETRU ULMEANU; DAN MEHEDINTI, TEOFIL. și colab. **Anatomia și fiziologia omului.** (Biologie I): Teste pentru examenul de admitere 1998. Constanța: f. c., 1998. 968 p.
- BORDEIANU, ION. **Elemente de chirurgie plastică.** Constanța: Ovidius University Press, 1998. 104 p.
- BRUMA, PETRU. **Estul, sentiment la vedere.** Constanța: Metafora, 1998. 128 p.
- CARACOTĂ, DUMITRACHE. **Previziune macroeconomică.** Elemente de sinteză. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 175 p.
- CAREJA, STEFAN. **Bulevardul șarpe.** Poeme. Constanța: Ex Ponto, 1998. 152 p.
- Centenarul luminii în Dobrogea. 1898-1998.** [Constanța], [s.n.], [1998]. 306 p.: il.
- CHIRITĂ, VASILE. **Psihietrie:** Dimensiuni etico-medicașe și experimentale. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 261 p.
- CIOBANU, ION D. **Limitele educației.** Eseu psihoso-pedagogic. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 195 p.
- CIOLACU, NICOLAE. **Haiducii Dobrogei:** (Rezistența armată anticomunistă din Munții Babadagului, Dobrogea). Constanța: Muntenia, 1998. 328 p.
- CLOCOTICI, DORIN. **Drept constituțional și instituții politice.** Curs universitar. Constanța: Europolis, 1998. 246 p.
- COLCER, IOSIF; MÂGUREANU, VIOREL. **File din istoria Dobrogei.** Tulcea: Inspectoratul pentru Cultură al județului Tulcea, 1998. 250 p.
- CONSTANTIN, DUMITRU și ROMAN, IGNAT. **Electroenofalografie.** Ghid / Ediție revizuită. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 152 p.
- COSMESCU, CONSTANTIN. **Păriniții armănești.** Constanța: Editura Cartea Aromână, /1998/. 210 p.
- DIMOFTE, IULIANA. **Genetică umană:** Lucrări practice. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 129 p.
- DIMOFTE, IULIANA. **Human Genetics:** Practical lessons. Constanța: Publishing Houses of "Andrei Saguna" Foundation, 1998. 115 p.: il.
- DOGARU, GHEORGHE; COLȚESCU, ION. **Analiză matematică.** Calcul diferențial. Constanța: Editura Academiei Navale "Mircea cel Bătrân", 1998. 242 p.
- DRĂGAN, JEAN. **Povara umbrei.** Poeme. Constanța: Ex Ponto, 1998. 88 p.
- DUMITRAȘCU, GHEORGHE M.; DELEANU, DUMITRU. **Mecanica teoretică.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 268 p.
- DUNĂREANU, OVIDIU. **Converzieri pontice.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 210 p.
- DUTU, OLGA. **Nevoaia de dialog:** Studii și cercetări despre dialog. Constanța: Europolis, 1998. 126 p.
- Fizica.** 1998. Teste pentru Concursul de admitere la Facultatea de medicină. Ediția a II-a. Constanța: Ovidius University Press, /1998/. 371 p. (Universitatea "Ovidius" Constanța).
- FLOREA, VALENTINA. **Actualități în febra butunoasă.** Constanța: Ovidius University Press, 1998. 32 p.: il.
- FOTI, IOAN. **Cantitsi și ndoauă: sturii aleaptă.** Constanța: Editura Cartea Aromână, 1998. 198 p.
- GAVRILESCU, VASILE. **1001 Parabole.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 114 p.
- GAVRILESCU, VASILE. **Raiul nemericilor.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 344 p.
- GHEORGHIU, SERBAN. **Tragedia navelor Struma și Meșkure.** Constanța: Editura Fundației Andrei Saguna, 1998. 269 p.
- GHINEA, SANDA. **Anul nou într-o poveste.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 32 p.: il.
- GHINEA, SANDA. **Timpul dintre cuvinte** /Constanța/: Europolis, 1998. 180 p.
- GHIȚĂ, GEORGETA; MANZU, LILIANA; ANGHEL, GEORGETA. **Activități matematice pentru grupa pregătitoare.** Constanța: Europolis, 1998. 72 p.
- GURZĂU, STELA; IANCU, LILIANA. **Științe:** Manual pentru clasa a IV-a /Constanța/: Europolis, /1998/. 96 p.
- GYR, RADU. **Bimbirică automobilist.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 24 p.: il.
- GYR, RADU. **Bimbirică aviator.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 24 p.
- GYR, RADU. **Bimbirică în lună.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 24 p.: il.
- GYR, RADU. **Crucea din stepă:** Pome de răsboiu. Constanța: Ex Ponto, 1998. 132 p.
- GYR, RADU. **Mușunache răzbună pe urs.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 24 p.: il.
- IACOBAS, ANDREI DUMITRU. **Noul Tetractys.** Constanța: Tilia Press International, 1998. 458 p.
- IACOBAS, ANDREI DUMITRU. **Prilegeri de Geofizică medicală:** 2. Biofizica moleculară. Constanța: Tilia Press International, 1998. 238 p.: il.
- IACOBAS, ANDREI D.; IACOBAS, SANDA. **Electrofiziologia membranelor celulare.** Constanța: Tilia Press International, 1998. 334 p.
- ILICEA, EUGENIU; ILICEA, ELVIRA. **Medicina generală:** Curs de medicina familiei. Premieră națională. Constanța: f. c., 1998. 183 p.
- INCEU, VALENTIN. **Introducere în prelucrarea numerică a semnalelor din sistemele de locație.** Constanța: Editura Academiei Navale "Mircea cel Bătrân", 1998. 135 p.
- IONESCU, G.; IORGULESCU, MARIA; RĂDULESCU, EUGENIA. **Taxonomie psihiatrică modernă și psihofarmacologie specifică:** Lucrările Consiliului de Consens Național Asupra Ghidurilor de Practică Psihiatrică. București 1998. Volumul I.
- JURIAN, MARIAN. **Tehnica microondelor.** Constanța: Editura Fundației Andrei Saguna, 1998. 322 p.
- Jurnalul de practică la bordul navei pentru ofițerul maritim aspirant. /Constanța/: [s.n.], /1998/. 116 p.
- KUMBETLIAN, GARABET; MÂNDRESCU, GEORGETA. **Rezistența materialelor:** Fundamente. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 375 p.
- LECA, MIHAI. **Cultivați pomi lângă casă.** Constanța: Muntenia, 1998. 96 p.: il.
- LEONTE, TEODOR; SAMOILESCU, GHEORGHE; IVANOV, TEODOR. **Construcția și funcționarea aparatelor electrice navale.** /Volumul II/. Constanța: Editura Academiei Navale "Mircea cel Bătrân", 1998. 171 p.: il.
- LUNGU, IOAN. **Priosectarea tehnologiilor de prelucrare prin aşchiere:** Îndrumar de proiectare. /Constanța/: Ovidius University Press, 1998. 74 p.
- LUNGU MOVIŁA, ION. **Când scap cei.** /Constanța/: Ex Ponto, 1998. 288 p.
- LUPESCU, VASILE. **Traumatologie:** Volumul I. Luxațiile și fracturile membrelor. /Constanța/: f. c., 1998. 338 p.: il.
- Manualul Ofițerului mecanic maritim. vol. II. /Anastase P. Gheorghe Uzunov, Ion Dragomir. București: Editura Tehnică, 1998. 353 p.
- MARIŞ, DAN ARTEMIE; MARIŞ, MARIA. **Edentăția totală.** Clinică și tratament. Constanța: [s.n.], 1998. 61 p.
- MARTINESCU, PERICLE. **Visul cavalerului.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 158 p.
- MIHĂEȘI, MIRELA. **Biochimie structurală.** Partea I. Constanța: Ovidiu University Press, 1998. 187 p.
- MOISE, MARIAN. **Tara dorobanților de fier.** Dobrogea. Constanța: Menora, 1998. 218 p.
- Morphopathology. Course II. / Mariana Așchie, Reihau Abdulachim, Luminița Bejan, Mihaela Crișan. Constanța: [s.n.], 1998. 151 p.
- Nastrătin Hogaș: Nuvele populare. Constanța: Ex Ponto, 1998. 97 p.
- NĂDRAG, LAVINIA. **Comunicarea maritimă în limba engleză din perspectiva psiholingvistică.** Constanța: Europolis, 1998. 263 p.
- NECULA, NICOLAE. **Bucuria clipei.** Constanța: Europolis, /1998/. 316 p.
- NICORESCU, ELISABETA. **Marketingul - instrument metodologic în activitatea managerului.** Constanța: Europolis, 1998. 56 p.
- NICORESCU, ELISABETA. **Relații cu clientii și cumpărătorii.** Constanța: Europolis, 1998. 63 p.
- NISTOR, DAN IOAN. **Doamne, nu spre semînța mea:** Versuri. Constanța: Metafora, 1998. 68 p.
- NOCIVIN, ANNA; BUNEA, DANIEL; NOCIVIN, DANIEL. **Biomaterials pentru protezarea țesuturilor umane.** Constanța: Ovidius University Press, 1998. 236 p.: il.
- OPREA, ANGELICA. **Legal terms Dictionary:** Dicționar de termeni juridici. Constanța: Ex Ponto, 1998. 112 p.
- PASCALE, DAN; ALLPAN, F.T. **Manual practic,** Versiunea 14. Ediția a 2-a. /Constanța/: Ovidius University Press, /1998/. 280 p.: il.
- PASHA, AURA. **Zboară făță boala!** (Ptizii). /Constanța/: Editura Cartea Aromână, /1998/. 126 p.
- Perenitatea valahilor în Balcani: Istorie și civilizație aromânească. Ediția a IV-a. 28-29 August 1998.
- Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 199 p.
- POPESCU-GALICEA, NICOLAE. **La cumpăna zăpezilor.** Constanța: Europolis, 1998. 60 p.
- PORUMBOIU, ARTHUR. **Patrularul cenușiu:** Ediția a doua revăzută și adăugită. Constanța: Ex Ponto, 1998. 110 p.
- POSSLER, L.; LAMBRU, GH.; CUCUI, N. **Sistemul contabil al agenților economici:** Îndrumar practic și completat. Ediția a III-a.
- Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 264 p.
- Programa de limbă turcă clasele I-XII. Turk dili programası I-XII - sınıfları. /Constanța/: [s.n.], /1998/. 103 p.
- RĂDULESCU, ADRIAN. **Ovidiu în Pontul Euxin.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 152 p.: il.
- RĂDULESCU, ADRIAN; BITOLEANU, ION. **Istoria Dobrogei.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 536 p.: il.
- RĂȘANU, NICOLAE; STANCIU, GABRIELA. **Probleme de chimie organică.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 168p (Universitatea "Ovidius", Constanța, Catedra de Chimie).
- ROȘIORU, ION. **Pur.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 84p.
- RUNCAN, NECHITA. **Premisele istorice ale acțiunii catolicismului în România interbelică.** Constanța: Europolis, 1998. 277p.
- SBORA, CRISTINA DANIELA. **Infecția cu virusul imunodeficienței umane.** Etiologie. Epidemiologie. Patogenie. Diagnostic. Principii terapeutice. Manifestări neuropsihice în infecția cu HIV.
- Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 342 p.: il.
- SIMMEL, JOHANNES MARIO. **Ură... noi mai trăim:** Roman. În românește de Ligia Bentea-Podhorecchi.
- /Constanța/: Constant, /1998/. 542 p.
- SOCOMET: **Monografie.** Constanța: f. c., /1998/. 24 p.: il.
- STANCIU, FLORICA. **Palasienii.** Constanța: Metafora, 1998. 234 p.: il.
- STANCIU, GABRIELA; RĂȘANU, NICOLAE; SAMARGIU, DOMNICA. **Teste de chimie organică pentru concursul de admitere la Facultatea de Medicină.** Constanța: Muntenia, 1998. 444p. (Universitatea "Ovidius" Constanța).
- STĂCULESCU, ANA RODICA. **Filosofie:** Note de curs. Partea generală. Constanța: Editura Fundației "Andrei Saguna", 1998. 86p.
- SUSANU, TĂNASE; PETAC, EUGEN. **Dispozitive electronice.** Procese fizice. Descriere matematică. Circuite de polarizare. Constanța: Muntenia, 1998. 212p.
- SERBĂNESCU, MIHAIL. **Litoralul românesc:** Stampe la Pontul Euxin. Des stampes au Pont Euxin. Pontus Euxinus. Landscapes. Constanța: Editura Romart Design, /1998/. 173 p.: il.
- SLAPAC, FLORIN. **Salonul refuzătorilor.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 138 p.
- Tălmăcirea viselor: Visuri favorabile loteriei: Explicarea planetelor. Constanța: Ex Ponto, 1998. 172 p.
- TECHNONAV 1998. Symposium. Proceedings of the International Symposium an Marine Technologies and Management. Ovidius University Constanța 21-23 may 1998 /. Vol. I-II. /Constanța/: /1998/. Vol. I - 420 p.; Vol. II - 240 p.
- Teste de boli infecțioase: Pentru examene și concursuri. Constanța: [s.n.], 1998. 86 p.
- TOCACI, EMIL. **Revoltă și speranță.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 202 p.
- TUDOR, COSTACHE. **Zodia Sudului.** Roman. Constanța: Metafora, 1998. 178 p.
- ULMEANU, VICTORIA și colab. **Clinical Diagnosis and Physical Examination.** Constanța: Ex Ponto, 1998. 183 p.
- VASILIEVICI, GEORGE. **Îngerul negru.** Constanța: Muntenia, /1998/. 72 p.
- VLAD, EDUARD. **English Group Grammar.** Constanța: [s.n.], 1998. 135 p.
- ZDRENGHEA, VOICU; PĂUN, GRIGORE; BOLDEANU, CORNEL. **Elemente de drept notarial.** Constanța: Europolis, 1998. 236 p.
- ZISSU, CONSTANTIN Hr.; ZISSU, MIHAI Hr. **Nero:** Piesă de teatru. Constanța: Europolis, 1998. 32 p.
- ZUCA, THEODOR. **Tindilini și alti puizzi;** Editsie Ndrepta de Sutiri Galani. /Constanța/: Editura Cartea Aromână, 1998. 50 p.
- Gheorghe BALOLEANU

UN GHID PENTRU MUNCA DE TEREN

continuare din pag. 15

"Art. 3. - Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale bibliotecilor publice comunale, orașenești, municipale și județene se asigură integral din bugetul de stat sau din bugetele locale, în funcție de subordonarea acestora."

În continuare, chiar dacă referirile pe care le voiaze prezintă relevanță pentru toate tipurile de biblioteci publice (sau numai pentru unele), aleg să discut doar despre biblioteca județeană și consiliul județean (ca finanțator).

Actele normative invocate sunt următoarele:

1) *Legea privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică (nr. 154/1998)* aplicabilă personalului angajat în structurile administrației publice locale și în serviciile publice din subordinea acestora.

2) *Legea privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia (nr. 213 din 17 noiembrie 1998, Monitorul Oficial al României, partea I nr. 448/1998)* referitoare la prerogativele pe care le au titularul dreptului de proprietate publică (în spate, consiliul județean) și titularul dreptului de administrare (în cazul dat, biblioteca județeană).

Astfel, în domeniul public al județelor, alcătuit din bunuri de uz sau de interes public județean, bunuri prevăzute în anexa la lege (punctul II), sunt menționate și "terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea (...) instituțiile publice de interes județean, cum sunt: biblioteci, ...". Pentru a căpăta acest statut este necesar să fie "declarat ca atare prin hotărire a consiliului județean".

Proprietarul bunurilor administrate de biblioteca județeană este consiliul județean. Aceste bunuri se bucură atât de protecția cuvenită, în general, domeniului public (inalienabilitate, insesizabilitate și imprescriptibilitate), cât și, în mod expres, de protecția împotriva eventualelor abuzuri ale consiliului județean sau ale bibliotecii județene.

Aspectul asupra căruia doresc să atrag atenția este legat de posibilitatea titularului dreptului de administrare de a încheia contracte de închiriere pentru bunurile pe care le are în folosință și de a încasa, cu aprobarea consiliului județean, care a avizat favorabil contractul, o cotă-partie între 20 - 50% din chirie (Art. 16).

Din Hotărârea Guvernului nr. 442/1994 (Art. 11) cunoaștem regimul juridic al veniturilor realizate de biblioteci publice: "se varsă la bugetul din care au fost finanțate". Care este interesul instituțiilor publice care au posibilitatea de a produce venituri? Au avanataje? Consider că nu este îndeajuns reglementarea problemei. Prea puține instituții publice vor face efortul de a aduce bani la buget fără o motivație.

3) *Ordinul pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor publice (nr. 2.069/1998)*; prezintă interes, pentru raportul juridic bibliotecă județeană - consiliu județean, mai ales capitolul IV: "Personalul, conducerea, organizarea și structura organizatorică a bibliotecilor publice". Amintesc numai faptul (cu caracter de noutate) că în consiliul de administrație, formal numai din directori și contabilul-șef (din partea bibliotecii județene) face parte și un reprezentant al consiliului județean. Această participare apropie și mai mult biblioteca județeană de consiliul județean, influențând deciziile celor din urmă.

În această lucrare am punctat, numai aspecte juridice importante pentru bibliotecile publice.

Authorul - columbian de origine - este șeful Secției Carte și Industria Culturală din cadrul UNESCO și în același timp creatorul Centrului Regional pentru Promovarea Cartii în America Latină și în Caraibe (CERLALC).

De la început se face precizarea că traducerea acestei cărți în limba română nu urmărește să impună României adoptarea unui model ci doar să diluzeze niște experiente ale UNESCO, mai ales că structura sectorului editorial este același în întreaga lume: este compus din scriitori, traducători, editori, tipografi, librări și biblioteci, implicând pe totdeauna comportamente similare în dinamice create în interiorul acestui "lanț al cărții".

Să precizeză faptul că "în procesul de globalizare pe care îl traversăm, cultura se află, ca niciodată până acum, legată de economie: mondializarea culturii se confundă cu difuzarea internațională a produselor industriilor culturale (cărți, muzică, audiovizual). Suntem convingiți că o țară având forță culturală a României poate juca un rol activ în acest flux planetar, pentru că, globalizarea nu trebuie să înseane uniformizarea comportamentelor culturale".

Numerose țări au reușit să creeze un mediu macroeconomic favorabil industriei cărții.

Dupa evenimentele din decembrie 1989, a devenit posibilă și în România înființarea de edituri și tipografi particulare.

Au apărut procedee noi de procesare computerizata a textelor, a fost destinția cenzura, cererea și oferta s-au diversificat, dar au crescut și prețurile, fapt ce a pus în dificultate unele edituri care nu produc carte de consum.

S-au produs schimbări și în domeniul difuzării. Au apărut retele particulare de difuzare, firme specializate în distribuții, librări și retele de librări private.

În formularea unei politici naționale a cărții este necesar să se aibă în vedere toate măsurile ce par oportun, în lumina angajamentelor multilaterale luate de stat la nivel subregional, regional sau internațional.

Sunt prezentate în cadrul lucrării, în capitulo distincție, metodologii aplicate de UNESCO în materie de politici naționale a cărții (stimularea creației literare; elaborarea unui cadru legal adecvat pentru protecția dreptului de autor, crearea de rețele naționale de biblioteci; promovarea difuzării naționale a cărții și a liberă circulație a acesteia la scară internațională).

Sunt descrise subsecțioarele lumii cărții (autorul, editorul, tipografia, difuzorul, editorul, biblioteca), este definită politica de cărți - care trebuie să ţin seama de politicile culturale ale statului, de dezvoltarea economică a sectorului industrial de producție și difuzare a cărții.

Sunt, de asemenea, amplu comentate mecanismele

de dezvoltare a cărții (politici privind autorii și creația protejată prin dreptul de autor, politici privind editarea, politica privind tiparul și producția de cărți, politici privind comerțul siduzuară de cărți, politici privind lectura); legea cărții și necesitatea acesteia, cercetarea într-o sectorul public și cel particular, strategiile politice de cărți (un ghid pentru munca de teren).

Capitolele distincție sunt dedicate specificației manualului scolar, precum și cărților și bibliotecii.

Cele două anexe care încheie lucrarea sunt:

- Formularea unei politici naționale a cărții

- Propunerile pentru o lege tip dedicată cărții

Denn de menționat faptul că lucrarea apare în traducerea Sultaniei Craia și beneficiază de o prefată semnată de lector universitar dr. Gheorghe Buluță, ambii fiind personalități cunoscute în domeniul cărții și al bibliotecii. Prefața la ediția românească este semnată de autor.

Incheiem aceasta scurtă prezentare cu afirmația autorului că "dacă lectura paginilor cărții poate contribui la o mai bună înțelegere a problemelor sectorului editorial și la o mai bună prezentare a mizelor strategice ale culturii scrise, aceasta lucrare modestă își va fi atins scopul".

Gelu CULICEA

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA

FOND DE PUBLICAȚII : 616.431 exemplare (cărți, ziar, reviste și nonpublicații)

- SĂLILE DE LECTURĂ
- SECȚIA DE ÎMPRUMUT - ADULȚI
- SECȚIA PENTRU COPII
- SECȚIA MUZICALĂ
*Str. Mircea cel Bătrân nr. 104A
Tel. : 616244; 616245*
- BIBLIOTECA BRITANICĂ
*(în colaborare cu Consiliul Britanic București)
Str. Mircea cel Bătrân nr. 104A; Tel. : 618365*
- BIBLIOTECA "OVIDIUS" CHIȘINĂU
(în colaborare cu Biblioteca B.P. Hașdeu - Chișinău); Tel. : 022 727894

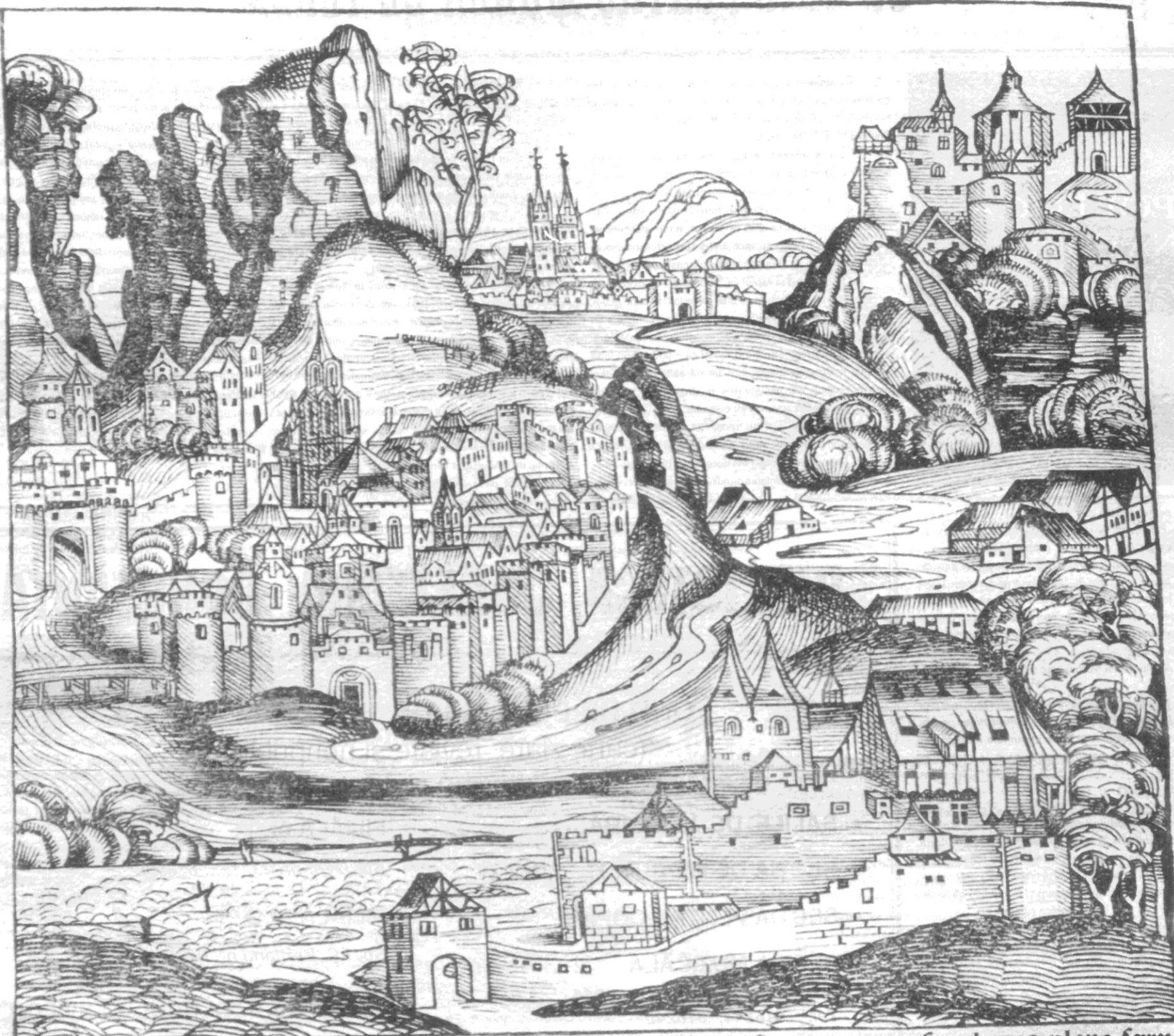
- FILIALA nr. 1
Str. Izvor nr. 23; Tel.: 636508
- FILIALA nr. 3
Str. I.C. Brătianu nr. 64; Tel.: 627087
- FILIALA nr. 4 "CLUBUL ELEVILOR"
Str. Soveja nr. 17; Tel. : 615327
- FILIALA nr. 5
Str. Fragilar nr. 7; Tel. : 518681

S P O N S O R I :

- ARGOS - Cernavodă
- PROQUALITY - Constanța
- S.C.H. - Constanța
- HIDROEDIL - Constanța
- IMPROMEX - Constanța
- TRANSZONECO - Constanța

Sexta etas mundi

Valachia

Ualachia per quā lata regio ē a transsiluanis incipiens usq; in Euxinus protensa pelagus plana ferme tota & aquaz indigna. cuius meridiē hister fluuius excipit. Septentrionem roxani occupant. q̄s n̄a etas rutheos appellat & versus fluuiū thiram nomades scithar genus quos tartaros hodie vocamus & hanc terrā incoluere quondā gethe. qui & dariū hustaspis filiū turpi fuga repulerūt & traciā pluribus cladi bus affeceūt. postremo romanis armis subacti ac deleti sunt & colonia romanorū que dacos coherceret eo de ducta duce quodā flacco a quo flactia nuncupata. Exinde lōgo t̄pis tractu corrupto vt sit vocabulo valachia dicta & pro flaccis valachi appellati. Herno adhuc genti romanus est q̄uis magna ex parte mutat & homini italico vix intelligibilis. Inter valachas tempestate n̄a due factio[n]es fuere. altera danorū. altera drăgulaz. sed h̄j cū danis impares essent atq; ab illis multifariā opprimeren[t] turchos in auxiliū vocauere. q̄z armis adiuti danos pene ad intermissionē deleuerūt. Danis vō iohānes huniades hungarorū impio frenus opē ferēs nō tā illos restinuit q̄z sibi ip̄i claritētē & opes acq̄stuit. Quippe q̄ danorū agros ex p[re]tate turchorū creptos & sibi & posteris perpetua possessio[n]e retinēdo occupauit. Valachi & isulas histri accolūt. inter q̄s peucen insulam apud veteres fama notaui. Et in tracia q̄z sedes habent. valachoru pars turchorū imperio pars hungaris paret. nō me latet difficilimam esse prouinciarū descriptionem qñ & autores ip̄i quos imitari oportet non solū varū verū etiam inter se ḥrū ac magnope dissentiētes. inueniunt & iparū. puinciarū limites pro dñantiū. auctate ac potētia sepe mūero ƿmutat. nā q̄. puincia latissima quodā fuit etate n̄a aut ex

Pagină din "Liber Chronicarum" - Nürnberg, 1493

BIBLION
THABENT
SUA
FATA
LIEELL

ISSN 1221 - 8855

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A BIBLIOTECARILOR ȘI BIBLIOTECILOR PUBLICE DIN ROMÂNIA - FILIALA CONSTANȚA, ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNT DIN ROMÂNIA - FILIALA CONSTANȚA ȘI BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA

Redactor responsabil: prof. Liliana LAZIA

Redactori: Constantin CIOROIU, Ioan POPIȘTEANU, Gelu CULICEA

Biblioteca Județeană Constanța
Tehnoredactare computerizată:
Marieta Dragomir

Se difuzează gratuit